

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

**Dotační politika Evropské unie se zaměřením na
Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost**

Petra Klimešová

© 2011 ČZU v Praze

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Akademický rok 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Petra Klimešová

obor Veřejná správa a regionální rozvoj nav.- Sez. Ústí - Tábor

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze čl. 17 odst. 2 určuje tuto diplomovou práci.

Název práce: **Dotační politika Evropské unie se zaměřením na operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost**

Osnova diplomové práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Regionální a strukturální politika EU
4. Programovací období 2007-2013
5. Analýza OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
6. Implementace OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
7. Závěr
8. Seznam použitých zdrojů
9. Přílohy

Rozsah hlavní textové části: 60 - 80 stran

Doporučené zdroje:

- Budík, J.: Evropské strukturální fondy a jejich využívání, VŠFS, Praha, 2009
 - Vilamová, Š.: Jak získat finanční zdroje Evropské unie, Grada, Praha, 2004
 - Vilamová, Š.: Čerpáme finanční zdroje EU praktický průvodce, Grada, Praha, 2005
 - Kónig, P., Lacina, L.: Učebnice evropské integrace, Barrister Principal, Brno, 2006
 - Přichystal, A.: Kuchařka pro žadatele z fondů EU aneb jak uvařit dobrý projekt, Vega-L, Nymburk, 2008
- Pelkmans, J.: European Integration. Methods and Economic Analysis, Prentice Hall, London, 2006
- Aktuální časopisecká literatura a relevantní legislativa

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Karel Tomšík, Ph.D.**

Termín odevzdání diplomové práce: duben 2011

L.S.

.....
Vedoucí katedry

.....
Děkan

V Praze dne: 15. 1. 2010

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Dotační politika Evropské unie se zaměřením na Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 23. 3. 2011

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala *doc. Ing. Karlu Tomšíkovi, Ph.D.*, za poskytnuté konzultace a odborné vedení při zpracování mé diplomové práce s názvem *Dotační politika Evropské unie se zaměřením na Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost*.

Dotační politika Evropské unie se zaměřením na Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

EU – Subsidy Policy with Focus on the Operation Programme Education for Competitiveness

Souhrn

Cílem diplomové práce je podrobné přiblížení dotační (regionální) politiky Evropské unie, se zaměřením na Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

V první části diplomové práce jsou popsány základní pojmy, jako je vznik a vývoj regionální politiky, principy a cíle regionální politiky či charakteristika fondů EU.

Druhá část přibližuje pohled na současné programové období 2007-2013 a poskytuje přehled strategických dokumentů z pohledu Evropské unie i České republiky.

Třetí část diplomové práce je zaměřena na analýzu Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, jako jednoho z operačních programů, který je možné využít v současném programovém období 2007-2013. V této části je popsána základní charakteristika tohoto programu, jeho struktura, míra alokace a aktuální stav čerpání finančních prostředků. Dílčí analýza je pak zaměřena na prioritní osu 1 – Počáteční vzdělávání, kde jsou vzájemně komparovány Středočeský a Jihočeský kraj.

Čtvrtá část práce je věnována implementační struktuře Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a přiblížení celého procesu získání dotace z fondů Evropské unie.

V samém závěru jsou pak navrhována doporučení, která by mohla přispět k zefektivnění implementační struktury a zrychlení celého procesu čerpání dotací v rámci fondů Evropské unie.

Summary

The aim of my thesis is detailed study of European union grant policy concentrating on the Operational programme Education for Competitiveness.

In the first part of my thesis there are described some basic terms as the formation and development of regional policy or the characteristics of EU funds.

The second part brings the view of present programme period 2007-2013 as well as the survey of strategic documents from the point of view of EU and the Czech republic.

The third part of the thesis is focused on the analysis of the Operational programme Education for Competitiveness as one of the programmes that are possible to use in present programme period 2007-2013. This chapter contains detailed analysis of characteristics, structure, allocation and above all present state of finance drawings in the Operational programme Education for Competitiveness.

The fourth part part deals with implementation structure of the Operational programme for competitiveness and it tries to describe the whole process of finance drawings from EU funds.

In the conclusion there are suggested some recommendations that could help the efficiency of the implementation structure and acceleration of the whole process of finance drawings from EU funds.

Klíčová slova:

dotační politika EU, operační program, analýza, implementace, fondy EU

Keywords:

EU-Subsidy policy, Operational programme, Analysis, Implementation, EU funds

Obsah

1	Úvod	13
2	Cíl práce a metodika	15
3	Regionální a strukturální politika Evropské unie	16
3.1	Vznik a vývoj regionální politiky Evropské unie	17
3.2	Platná legislativa	18
3.3	Principy regionální a strukturální politiky EU	19
3.3.1	Princip adicionality	19
3.3.2	Princip programování	20
3.3.3	Princip koncentrace.....	20
3.3.4	Princip partnerství.....	20
3.3.5	Princip subsidiarity	21
3.3.6	Princip solidarity.....	21
3.3.7	Princip monitorování a evaluace.....	21
3.4	Strukturální fondy EU a Fond soudržnosti.....	21
1.3.1.	Evropský fond pro regionální rozvoj.....	22
1.3.2.	Evropský sociální fond	22
1.3.3	Fond soudržnosti	23
1.3.4	Institucionální zabezpečení evropských fondů v České republice	23
3.5	Cíle regionální politiky EU	24
3.5.1	Cíle regionální politiky pro období 1989-1993	24
3.5.2	Cíle regionální politiky pro období 1994-1999	25
3.5.3	Cíle regionální politiky pro období 2000-2006	25
3.5.4	Cíle regionální politiky pro období 2007-2013	26
3.6	Klasifikace územních statistických jednotek	30

3.6.1	Vznik územně statistických jednotek	30
3.6.2	Územní statistické jednotky v České republice	31
4	Programovací období 2007-2013	34
4.1	Strategické a programové dokumenty.....	35
4.2	Přehled dosavadního čerpání finančních prostředků.....	36
4.2.1	Vývoj měnového kurzu.....	37
4.3	Operační programy.....	38
4.3.1	Aktuální stav čerpání operačních programů k 3. 2. 2011	41
5	Analýza OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	43
5.1	Základní charakteristika	43
5.2	Globální cíl a specifické cíle OP VK.....	45
5.2.1	Globální cíl OP VK.....	45
5.2.2	Specifické cíle OP VK.....	46
5.3	Prioritní osy a oblasti podpor OP VK	48
5.3.1	Základní charakteristika.....	48
5.3.2	Prioritní osa 1: Počáteční vzdělávání.....	49
5.3.3	Prioritní osa 2: Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj.....	51
5.3.4	Prioritní osa 3: Další vzdělávání.....	54
5.3.5	Prioritní osa 4a: Systémový rámec celoživotního učení.....	55
	Prioritní osa 4b: Systémový rámce celoživotního učení	55
5.3.6	Prioritní osa 5a: Technická pomoc	57
	Prioritní osa 5b: Technická pomoc.....	57
5.4	Pravidlo $n+3/n+2$	60
5.5	Dopady OPVK	61
5.5.1	Rovné příležitosti.....	61
5.5.2	Udržitelný rozvoj	61

5.6	Analýza prioritní osy 1 v rámci 1. a 2. výzvy OP VK	62
5.6.1	Analýza oblasti podpory 1.1 – 1. a 2. výzva.....	62
5.6.2	Analýza oblasti podpory 1.2 – 1. a 2. výzva.....	67
5.6.3	Analýza oblasti podpory 1.3 – 1. a 2. výzva.....	71
5.7	Aktuální analýza čerpání k 3. 2. 2011	77
6	Implementace OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	78
6.1	Řídící orgán	78
6.2	Zprostředkující subjekty.....	79
6.3	Platební a certifikační orgán.....	80
6.4	Auditní orgán	80
6.4.1	Interní audit.....	81
6.4.2	Externí audit.....	81
6.4.3	Kontroly na místě.....	82
6.5	Finanční útvar.....	82
6.6	Monitorování OP VK.....	83
6.6.1	Úloha monitorování	83
6.6.2	Monitorovací výbor	83
6.6.3	Monitorovací zprávy.....	84
6.6.4	Monitorovací indikátory OP VK	85
6.6.5	Elektronický monitorovací systém	85
6.6.6	Evaluační OP VK.....	87
6.7	Postup při získávání dotace z Evropských fondů.....	88
6.7.1	Vyhlášení výzvy	88
6.7.2	Podání projektové žádosti.....	89
6.7.3	Hodnocení projektu.....	89
6.7.4	Realizace projektu.....	90

6.7.5	Monitorování a vyhodnocení projektu.....	91
6.8	Způsob financování projektů.....	91
6.8.1	Způsobilé výdaje.....	91
6.8.2	Nezpůsobilé výdaje.....	92
6.8.3	Křížové financování.....	92
6.8.4	Veřejná podpora.....	93
6.8.5	Podpora de minimis	93
6.9	Doporučení k zefektivnění čerpání finančních prostředků	94
7	Závěr.....	96
8	Seznam použitých zdrojů	98
9	Přílohy	105

1 Úvod

Jednou ze základních a významných politik Evropské unie je Politika hospodářské a sociální soudržnosti, označována též jako regionální či strukturální politika¹, jejímž základním principem je snaha o vyrovnání hospodářských a sociálních rozdílů mezi jednotlivými zeměmi a regiony.

Evropské společenství v současné době sestává z 27 členských států s téměř pěti sty miliony obyvatel. Přestože je Evropská unie jednou z nejbohatších částí světa, existují mezi jejími regiony² výrazné rozdíly, pokud jde o příjem a příležitosti.

Hlavním úkolem regionální politiky je především zajistit, aby se regiony, jejichž rozvoj zaostává za evropským průměrem, dostaly pomocí investic do infrastruktury a do řady dalších oblastí na stejnou úroveň jako bohatší země. Právě prostřednictvím své regionální politiky Evropská unie přesouvá prostředky z bohatých regionů do chudších.

Regionální politika³ prošla za dobu své existence významným vývojem. Z politiky zaměřené na podporu regionů postižených útlumem těžkého průmyslu a na zaostalé venkovské regiony bojující o finanční prostředky se vyvinula v jednu z nejdůležitějších politik Evropské unie⁴, která má Evropě zajistit konkurenceschopnost ve světě.⁵

Přistoupením České republiky do Evropské unie dne 1. května 2004 se naše republika stala plnohodnotným členem, s právem podílet se na společných politikách, mimo jiné i na politice hospodářské a sociální soudržnosti. Tím se naší republice otevřela možnost čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie. Stejně jako v Evropské unii tak i v České republice patří regionální politika k významným politikám v zemi, která je uplatňována jak na státní úrovni, tak na úrovni krajů i místních samospráv.

¹ někdy užíván i název Kohezní politika nebo Dotační politika

² Celkem 271 regionů

³ Regionální politika Evropské unie patří mezi tzv. komunitární neboli koordinované politiky. To znamená, že její naplňování spočívá na jednotlivých členských státech, zatímco orgány Evropské unie dbají pouze na jejich koordinaci a správné provádění.

⁴ Po Společné zemědělské politice

⁵ *Euroskop.cz* [online]. 2011 [cit. 2011-03-19]. Regionální politika. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8948/18033/clanek/regionalni-politika/>>

Cíle a priority regionální politiky EU se mění s vývojem celého Společenství a jsou vždy definovány na nové programové období. V současném programovém období 2007 – 2013 je v České republice využíváno celkem 26 operačních programů, z nichž osm je zaměřeno tématicky, sedm zeměpisně. Ostatní operační programy umožňují přeshraniční, meziregionální a nadregionální spolupráci či zajišťují technické, administrativní a výzkumné zázemí realizace politiky soudržnosti.

Jedním z 26 operačních programů je Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK), kterému bude v práci věnována hlavní pozornost.

OP VK je víceletým tematickým programem v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, v jehož rámci je možné v programovém období 2007 – 2013 čerpat finanční prostředky z Evropského sociálního fondu. Globálním cílem OP VK je rozvoj vzdělanostní společnosti za účelem posílení konkurenceschopnosti České republiky prostřednictvím modernizace systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji.⁶

⁶ ESF 2007-2013., Nové operační programy klíčovou dírkou, str. 11

2 Cíl práce a metodika

Cílem práce Dotační politika Evropské unie se zaměřením na Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost je definování základních pojmů a vztahů v oblasti dotační politiky EU, provedení dílčí analýzy Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, jako jednoho z operačních programů, ze kterých je možné čerpat finanční prostředky v programovém období 2007-2013.

Po seznámení se s dostupnou literaturou, platnou právní úpravou a dalšími dostupnými zdroji k výše uvedené problematice, bylo provedeno vlastní zkoumání a zjištěny aktuální data o stavu realizace a čerpání Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Konkrétně byla provedena analýza prioritní osy 1, při níž byly komparovány Středočeský a Jihočeský kraj.

Při zkoumání byly především využity materiály z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva pro místní rozvoj, Evropského sociálního fondu a zároveň byli využity mé osobní zkušenosti z praxe, kde se zabývám administrací konkrétních projektů z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Při zpracování mé práce byla využita především metoda historická a metoda popisu, dále metoda analýzy a komparace.

V diplomové práci jsou komparovány a následně zpracovány data vycházející z dostupných zdrojů, publikací či odborných článků, které se vztahují ke zkoumanému problému. Tyto zdroje jsou patřičně citovány s příslušnými odkazy.

3 Regionální a strukturální politika Evropské unie

Regionální politika Evropské unie, nazývaná též politika hospodářské a sociální soudržnosti, je odrazem principu solidarity uvnitř Evropské unie, kdy bohatší státy přispívají na rozvoj chudších států a regionů za účelem zvýšení kvality života obyvatel celé Evropské unie. Regionální politiku lze tedy chápat jako soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucích ke snižování příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů.⁷

V rámci regionální politiky, která se orientuje na realizaci lisabonské strategie se prosazují především inovace podporující udržitelný růst, konkurenceschopnost a zaměstnanost s cílem změnit Evropu v ještě přitažlivější místo pro obyvatele, investice a pracovní příležitosti. Významná role je rovněž připisována přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráci.

Přidaná hodnota regionální politiky Evropské unie, to není jen růst a zaměstnanost. Politika hospodářské a sociální soudržnosti mobilizuje a zajišťuje soulad s ostatními politikami EU, ať již jde o státní subvence, životní prostředí, dopravu, podporu inovací nebo informační společnost.⁸

V praxi se dále setkávám se dvěma základními přístupy regionální politiky:

- Tradiční přístup je založen na vyrovnávání socioekonomické úrovně mezi regiony a vytváření rovnocenných podmínek pro život obyvatelstva. Stát v tomto případě koncentruje ve svých rukách základní nástroje regulace rozvoje problémových regionů.
- Akcelerační přístup je založen na uvolňování tržních sil v regionech na celém území státu a na důvěře v soukromý sektor.

⁷ Definice regionální politiky existuje celá řada, přičemž žádná z nich nebyla akceptována jako všeobecně uznávanou.

⁸ Práce pro regiony – Regionální politika EU 2007-13, 2008, str. 1

Ve finanční perspektivě současného programového období 2007-2013 je regionální politika z hlediska výdajů a s podílem 35,7 % na celkovém rozpočtu EU, tj. 347,410 mld. € jednou z nejvýznamnějších politik EU.

3.1 Vznik a vývoj regionální politiky Evropské unie

Vývoj regionální politiky lze rozdělit do několika období:

1. období: 1958 - 1973. V samotném počátku evropské integrace nebyla ze strany Společenství věnována problematice strukturální politiky zvláštní pozornost. Evropské hospodářské společenství (EHS) nechávalo oblast strukturální politiky na národních politikách svých šesti členských zemí.⁹ Ekonomická výkonnost těchto zemí byla, s výjimkou regionů jižní Itálie, pokládána na vyrovnanou.¹⁰ První zmínku o regionálních přístupech v rámci politiky Společenství lze najít v roce 1969 v Memorandu Komise Radě „O koordinaci hospodářských politik a spolupráci v měnových otázkách uvnitř Společenství“.¹¹

2. období: 1974 – 1985. Rozšíření Evropského společenství (ES) v roce 1973 o Dánsko, Irsko a Velkou Británii sebou přineslo výrazné rozdíly mezi členskými státy, ale zejména také mezi jednotlivými regiony. Velká Británie očekávala přínos ze svého zapojení do ES a začala prosazovat vznik společné regionální politiky. Důležitým mezníkem se stává zřízení Evropského fondu regionálního rozvoje – ERDF¹² v roce 1975. Tento fond se stal základem regionální politiky a nástrojem ke snižování rozdílů mezi jednotlivými regiony.

3. období: 1986 – 1993. Reforma regionální politiky v tomto období byla reakcí na vstup Španělska a Portugalska do ES. Výsledkem reformy se stal prvek střednědobého plánování regionálních programů a zavedení principů regionální politiky. V roce 1993 byl založen Kohezní fond - FS¹³, který má pomáhat plnit slabším zemím maastrichtská kritéria.

⁹ Belgické království, Spolková republika Německo, Francouzská republika, Italská republika, Lucemburské velkovévodství a Nizozemské království

¹⁰ FIALA, P., PITROVÁ, M. Evropská unie, Praha: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003

¹¹ BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. Strukturální politika Evropské unie, Praha: C. H. Beck, 2009

¹² European Regional Development Fund

¹³ Cohesion Fund, někdy také nazýván Fond soudržnosti.

V tomto třetím období se regionální politika reorganizovala do strukturální politiky, která pokrývá celou oblast hospodářské a sociální soudržnosti a podporuje nejméně rozvinuté oblasti.

4. období: 1994 – 1999. V tomto období byly ponechány v platnosti cíle strukturální politiky z předchozího období, které se po přistoupení Finska a Švédska v roce 1995 rozšířily ještě o jeden cíl.¹⁴ V roce 1994 byly schváleny dokumenty Evropa 2000+ a Principy rozvojové politiky evropského prostoru. Úkolem těchto dokumentů bylo dosáhnout hospodářské a sociální soudržnosti a dobudovat vnitřní trh. Ačkoli tyto dokumenty nemají právní závaznost, jsou základem regionálního rozvoje.¹⁵

5. období 2000 – 2006. V tomto období je snaha o větší efektivnost využívání finančních prostředků a zároveň dochází k striktnímu oddělení finančních prostředků pro stávající členské země a kandidátské země. V roce 2004 vstupuje do EU dalších deset členských států, mezi nimi i Česká republika.¹⁶ Mezi další výrazné změny patří snížení počtu Cílů z 6 na 3 a snížení počtu Iniciativ ze 13 na 4 a dochází k posílení pravomocí monitorovacích výborů.

6. období: 2007-2013. Současné programovací období se projevuje zejména ve snaze o zjednodušení celého systému a změny struktury programových dokumentů. Posouvá se zároveň zaměření priorit, které budou podporovány ze strukturálních fondů. Evropská komise klade důraz na omezený počet priorit, které by však měly mít jasnou vazbu na Lisabonskou agendu a zároveň podporovat oblasti, které souvisejí s inovacemi, znalostní ekonomikou a bojem proti nezaměstnanosti.

3.2 Platná legislativa

Politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) je tradiční politikou zakotvenou již ve Smlouvě o založení ES. Právním základem pro legislativu v této oblasti jsou čl. 158-162 Smlouvy o ES. V souvislosti s Lisabonskou smlouvou se zavádí tzv. třetí dimenze kohezní politiky, tzv. územní soudržnost, která je zakotvena v čl. 158 Smlouvy o založení ES ve

¹⁴ Pomoc arktickým oblastem s mimořádně nízkou hustotou zalidnění

¹⁵ STEJSKAL, J., KOVÁRNÍK J., Regionální politika a její nástroje, Praha: Portál, 2009, str.39

¹⁶ Vstup ČR k 1. květnu 2004

znění Lisabonské smlouvy. Výhradní právo předkládat legislativní návrhy v této oblasti má Evropská komise. Legislativa politiky soudržnosti se sestává z celkem 5 nařízení:

- „obecné“ Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. července 2006: definuje cíle, principy, základní pravidla programování, řízení, financování, monitorování, kontroly pomoci ze strukturálních fondů a Fondu Soudržnosti.
- Nařízení Rady (ES) o Fondu soudržnosti (FS) č. 1084/2006 z 11. července 2006: definuje poslání, oblasti intervence a podmínky podpory FS;
- Nařízení EP a Rady o Evropském fondu regionálního rozvoje (ERDF) č. 1080/2006 z 5. července 2006: definuje zaměření aktivit podporovaných ERDF (výrobní investice, infrastruktura, další rozvojové iniciativy) podle jednotlivých cílů, detaily programování a implementace EÚS; způsobilost bydlení;
- Nařízení EP a Rady o Evropském sociálním fondu (ESF) č. 1081/2006 z 5. července 2006: definuje poslání, zaměření aktivit podporovaných ESF (měkké investice);
- Nařízení EP a Rady o Evropském seskupení pro územní spolupráci (ESÚS) č. 1082/2006 z 5. července 2006: napomáhá realizaci cíle EÚS.¹⁷

3.3 Principy regionální a strukturální politiky EU

Strukturální politika je založena na čtyřech základních a třech doplňkových principech, které se promítají do procesu poskytování pomoci a realizace samotných projektů, které jsou ze strukturálních fondů spolufinancovány.

3.3.1 Princip adicionality

Princip adicionality, někdy také nazýván princip doplňkovosti, vychází z filozofie, že účelem poskytování finančních prostředků ze strukturálních fondů se nenahrazují prostředky z národních rozpočtů členských států, ale jde o jejich doplnění. Pro dané období

¹⁷ Euroskop.cz [online]. 2007 [cit. 2011-03-20]. Politiky EU. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>>

je mezi členskými státy uzavřena dohoda určující míru národního spolufinancování, kterou musí členský stát dodržet.¹⁸

3.3.2 Princip programování

Princip programování spočívá v realizaci víceletých a všeoborových programů, pro které jsou zpracovány tzv. programové dokumenty, které musí vláda členské země předložit Evropské komisi ke schválení. Po jejich schválení jsou na tyto programy alokovány finanční prostředky, z nich se již realizují konkrétní projekty.

3.3.3 Princip koncentrace

Účelem principu koncentrace je využívání peněžních prostředků ze strukturálních fondů výlučně na naplňování základních cílů Společenství¹⁹. Důraz je kladen především na co největší účelovost využití, maximální užitek a synergické efekty.

3.3.4 Princip partnerství

V rámci principu partnerství jsou rozlišovány dvě úrovně partnerství – vertikální a horizontální, přičemž vertikální partnerství zahrnuje úzkou spolupráci mezi Evropskou komisí a každým z členských států a horizontální úroveň se týká spolupráce mezi partnery v rámci členských států nebo regionu²⁰. Smyslem tohoto principu je zajistit, aby se na konkrétním rozdělení finančních prostředků mohli podílet i samotní příjemci a aby při formulaci jednotlivých aktivit byly respektovány reálné potřeby cílových skupin.²¹

¹⁸ Národní zdroje by měly vykazovat stoupající tendenci, přičemž by neměly klesnout pod úroveň z předcházejícího programového období.

¹⁹ Cíl 1, 2, 3 4 a 5a a 5b

²⁰ Příkladem jsou například regiony, obce, vzdělávací instituce, soukromé subjekty, nevládní organizace, občanské společnosti a podobně.

²¹ V programovém období 200-2006 tvořilo partnerství a adicionalita (doplňkovost) jednu zásadu. V programovém období 2007-2013 jsou již tyto zásady oddělené.

3.3.5 Princip subsidiarity

Podle principu subsidiarity, který je již zakotven v Maastrichtské smlouvě, jsou všechny pravomoci k plnění jednotlivých cílů delegovány na co nejnížší možnou úroveň rozhodování. Tento princip tedy umožňuje příslušným národním orgánům samostatně realizovat proces výběru projektů a provádět následnou kontrolu jejich realizace.

3.3.6 Princip solidarity

Tento princip je jedním ze základů strukturální politiky. Vyspělejší státy přispívají svými příspěvky do společného rozpočtu a tím tak pomáhají méně vyspělým zemím.

3.3.7 Princip monitorování a evaluace

Princip monitorování průběžně sleduje dodržování předepsaných pravidel a postupů. Cílem je zjišťování pokroku v realizaci jednotlivých projektů, resp. programů. Evaluace představuje hodnotící proces z hlediska věcnosti, efektivity a ekonomické stránky. Na rozdíl od monitoringu nejsou evaluace zaměřeny na úroveň jednotlivých projektů, ale na vývoj realizace operačních programů jako celku. U evaluačního procesu v rámci strukturálních fondů rozlišujeme tři fáze ex ante (předběžné hodnocení), interim (střednědobé hodnocení) a ex-post (následné hodnocení).²²

3.4 Strukturální fondy EU a Fond soudržnosti

Fondy EU jsou nástrojem pro realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) Evropské unie, která klade důraz na cíl postupného snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje regionů a členských států EU a míry zaostávání nejvíce znevýhodněných regionů. Politika HSS je naplňována prostřednictvím strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Strukturální fondy jsou určeny pro chudší nebo jinak znevýhodněné regiony jako jsou například venkovské a problémové městské oblasti, upadající průmyslové oblasti, oblasti s

²² TAUER, V., ZEMÁNKOVÁ, H., Získejte dotace z fondů EU, Praha: Computer Press, 2009, s. 20

geografickým nebo přírodním znevýhodněním, jako například ostrovy, hornaté oblasti, řídké osídlené oblasti a pohraniční regiony.²³

1.3.1. Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF- European Regional Development Fund)

Tento fond byl založen v roce 1974 a jsou jím podporovány investiční (infrastrukturní) projekty, jako např. výstavba silnic a železnic, odstraňování ekologických zátěží, budování stokových systémů, výstavby poldrů a úpravy koryt řek, podpora inovačního potenciálu podnikatelů, podpora začínajícím podnikatelům, rozvoj a obnova sportovních areálů využitelných pro cestovní ruch, rekonstrukce kulturních památek, využívání obnovitelných zdrojů energie, výsadba regenerační zeleně, ekologické a energeticky efektivní sanace bytových domů, výstavba či oprava infrastruktury pro poskytování zdravotní péče, investice do dopravní a technické infrastruktury průmyslových zón, zavádění služeb elektronické veřejné správy, posilování spolupráce podnikatelů v příhraničních regionech, modernizace systému krizového managementu apod.

1.3.2. Evropský sociální fond (ESF - European Social Fund)

Evropský sociální fond²⁴ byl založen roku 1957 a patří k nejvýznamnějším nástrojům regionální politiky EU. Podporuje neinvestiční (neinfrastrukturní) projekty, jako např. rekvalifikace nezaměstnaných, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež etnické menšiny a další znevýhodněné skupiny obyvatel, tvorba inovativních vzdělávacích programů pro zaměstnance, podpora začínajícím OSVČ, rozvoj institucí služeb zaměstnanosti, rozvoj vzdělávacích programů včetně distančních forem vzdělávání, zlepšování podmínek pro využívání ICT pro žáky i učitele, zvyšování kompetencí řídicích pracovníků škol a školských zařízení v oblasti řízení a personální politiky, zavádění a modernizace kombinované a distanční formy studia, stáže studentů, pedagogů a vědeckých pracovníků v soukromém a veřejném sektoru apod.

²³ V současné době se Česká republika stále řadí mezi chudší státy Evropské unie

²⁴ ESF byl součástí již i původní Smlouvy, na jejímž základě v roce 1957 vzniklo Evropské hospodářské společenství

1.3.3 Fond soudržnosti (CF - Cohesion Fund)

Fond soudržnosti, nazývaný také jinak Kohezní fond, byl založen v roce 1993. Na rozdíl od strukturálních fondů je jeho pomoc určena na přímé financování konkrétních velkých projektů v oblasti životního prostředí, rozvoje dopravy nebo nově i v oblasti energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie. Členský stát může čerpat prostředky z tohoto fondu, pokud jeho hrubý národní produkt na jednoho obyvatele nepřekročí 90 % průměru EU a má sestavený program, který vede ke splnění podmínek hospodářského sblížení (tzv. konvergenční program).²⁵

1.3.4 Institucionální zabezpečení evropských fondů v České republice

Postavení, úloha a vzájemné vazby relevantních institucí v systému regionální politiky jsou blíže specifikovány zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Vedle tímto zákonem určených institucí se v praxi regionální politiky a regionálního rozvoje v České republice uplatňují i další instituce, které doplňují nebo rozšiřují legislativně stanovený institucionální rámec.²⁶ Centrálním koordinátorem pro využívání fondů EU v České republice je Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR). Pro výkon této funkce byl zřízen na MMR Národní orgán pro koordinaci. Dle již zmiňovaného zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje má MMR tyto úkoly:

- koordinuje činnost všech dotčených správních úřadů při přípravě a uskutečňování strategie regionálního rozvoje, vypracovává analýzy hodnotící rozvoj jednotlivých krajů a okresů, zpracovává návrhy na vymezení regionů,
- vypracovává návrh strategie regionálního rozvoje a návrhy státních programů regionálního rozvoje, které pak předkládá vládě ČR ke schválení,
- zabezpečuje a kontroluje plnění státních programů regionálního rozvoje,
- zabezpečuje mezinárodní spolupráci na úseku podpory regionálního rozvoje,
- napomáhá zapojování krajů do evropských regionálních struktur.

²⁵ Abeceda fondů Evropské unie, MMR ČR, 2008, str. 4

²⁶ WOKOUN, R., MATES, P.: Management regionální politiky a reforma veřejné správy, Praha: Linde 2006, str. 205

3.5 Cíle regionální politiky EU

Tak zvané Cíle nebyly součástí regionální politiky od počátku jejího vzniku. Své regionální problémy si řešila každá členská země sama podle svého uvážení, možností a prostředků. Když začalo Společenství podnikat první kroky k nadnárodnímu přístupu v řešení otázek regionální politiky, ambice na vytvoření jednotných cílů zde ještě nebyly zřejmé. Společenství chtělo získat roli koordinátora. První snahy Společenství vést regionální politiku se objevují v tzv. regionálních rozvojových programech. Společenství zde vychází z předpokladu, že je v jeho zájmu i v zájmu jednotlivých členských států vyrovnávat regionální rozdíly a je nutné sjednocení v oblasti nástrojů, cílů a postupů zejména ve finančních otázkách.²⁷ Od doporučení a počátku mírné koordinace v 70. a 80. letech se postupně přešlo k jednotné orientaci regionální politiky na celém území Společenství. Významným nástrojem k dosažení jednotného přístupu k regionální problematice se staly finanční prostředky ze strukturálních fondů ale i z Evropské investiční banky a dalších nástrojů.²⁸

3.5.1 Cíle regionální politiky pro období 1989-1993

První závazné cíle navrhla Evropská komise a přijala Rada EHS v souvislosti s reformou strukturálních fondů. Jednalo se o 5 prioritních cílů:

Cíl 1 – Podpora rozvoje a strukturální adaptace regionů s opoždujícím se rozvojem,²⁹

Cíl 2 – Přestavba regionů, příhraničních regionů nebo částí regionů, které jsou těžce postiženy úpadkem průmyslu,

Cíl 3 – Boj s dlouhodobou nezaměstnaností,

Cíl 4 – Usnadnění začlenění mladých lidí do pracovního života,

Cíl 5a – Urychlené přizpůsobení agrárních struktur,

Cíl 5b – Podpora rozvoje venkovských oblastí.

²⁷ BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. Strukturální politika Evropské unie, Praha: C. H. Beck, 2009

²⁸ Přímé zdroje Evropské komise

²⁹ Tzv. zaostávajících regionů

3.5.2 Cíle regionální politiky pro období 1994-1999

V programovém období 1994-1999, tzv. prioritní cíle navázaly na cíle uplynulého období. Obsahově se dělily na dvě skupiny, z nichž první skupina byla zaměřena na regiony nebo jejich části – Cíl 1, 2 a 5b a po vstupu skandinávských zemí Švédska a Finska v roce 1995 byl nově zařazen i cíl 6, který odpovídal potřebám těchto zemí. Konkrétně byly pro období 1995-1999 stanoveny tyto cíle:

Cíl 1 – Rozvoj a strukturální přizpůsobení zaostávajících regionů,

Cíl 2 – Přestavba regionů nebo jejich částí, které jsou těžce postiženy zaostávajícím rozvojem průmyslu,

Cíl 3 – Boj s dlouhodobou nezaměstnaností a usnadnění začlenění mladých osob ohrožených vyloučením z trhu práce do pracovního života. Podpora rovných šancí pro muže a ženy na pracovním trhu,

Cíl 4 – Usnadnění adaptace pracovních sil na proces změn v průmyslu a na změny výrobních systémů,

Cíl 5 – Podpora rozvoje venkova,

Cíl 5a - Přizpůsobení agrárních struktur v rámci Společné zemědělské politiky, modernizace a restrukturalizace rybářství,

Cíl 5b – Rozvoj a strukturální adaptace venkovských oblastí,

Cíl 6 – Podpora rozvoje a strukturální adaptace v oblastech s extrémně nízkou hustotou obyvatelstva.³⁰

3.5.3 Cíle regionální politiky pro období 2000-2006

Ke změnám v prioritních cílech došlo v období 200-2006.³¹ Smyslem provedených změn byla snaha o vyšší efektivnost vynaložených prostředků, omezení plošných podpor a

³⁰ Volba cílů byla zdůvodněna dokumentem Evropské komise „Inovační opatření strukturálních fondů 1995-1999, čl. 10 Nařízení o ERDF – Hlavní směry pro druhý balíček opatření“

zaměření se na nejvíce znevýhodněné a postižené regiony a na zaměstnanost. Po stránce kvantitativní došlo ke snížení počtu prioritních cílů ze šesti pouze na tři.³²

Cíl 1 – Podpora rozvoje a strukturální adaptace zaostávajících regionů,

Cíl 2 – Hospodářská a sociální koheze oblastí, které čelí strukturálním obtížím,

Cíl 3 – Adaptace a modernizace politik a systémů vzdělávání, odborné přípravy a zaměstnanosti.

3.5.4 Cíle regionální politiky pro období 2007-2013

V současném programovém období jsou cíle pojaty zcela nově.³³ Při jejich stanovení instituce reagovali na strategii, která byla přijata na zasedání Evropské rady v Lisabonu ve dnech 23. a 24. března 2000 a v Göteborgu ve dnech 15. a 16. června 2001. Právě na těchto zasedáních byla jako hlavní nástroj pro růst a zaměstnanost uznána tzv. politika hospodářské a sociální soudržnosti.

Tabulka 1 : Přehled cílů a fondů v programovém období 2007-2013

Cíle 2007-2013	Fondy 2007-2013
Konvergence	Evropský fond regionálního rozvoje Evropský sociální fond Fond soudržnosti
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	Evropský fond regionálního rozvoje Evropský sociální fond
Evropská územní spolupráce	Evropský fond regionálního rozvoje

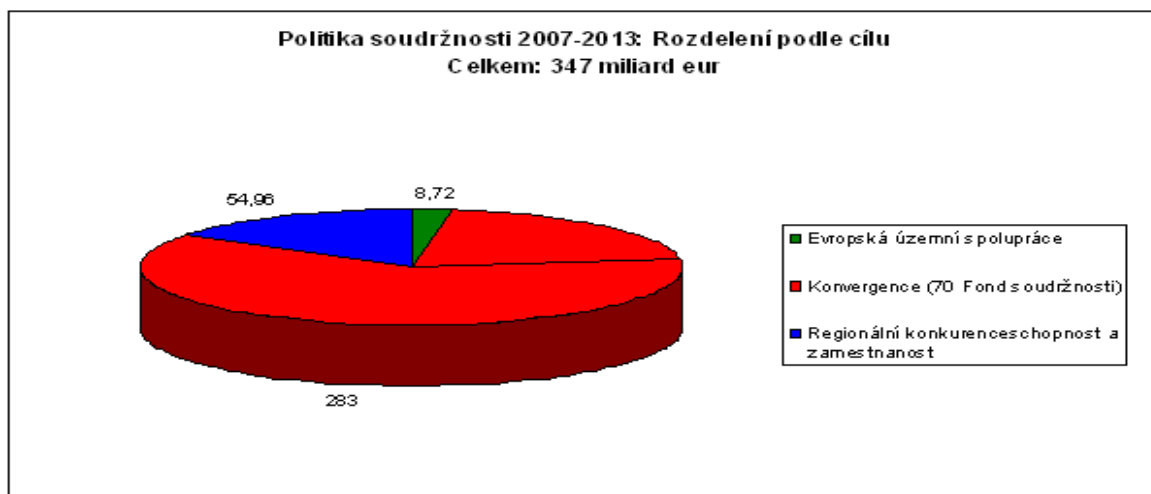
Zdroj: Strukturální fondy EU, vlastní úprava

³¹ Změny reagovaly na Nařízení Rady č. 1260/1999 o obecných ustanoveních o strukturálních fondech a na dokument Agenda 2000.

³² Nový Cíl 1 vznikl spojením Cíle 1 a Cíle předchozího období, Nový Cíl 2 vznikl spojením původního Cíle 2 a Cíle 5. Nový Cíl 3 vznikl sloučením Cílů 3 a 4 obsahující tematiku zaměstnanosti.

³³ Cíle pro období 2007-2013 jsou obsaženy v Nařízení Rady ES č. 1083/2006, z 11. 7. 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení Nařízení Rady ES č. 1260/1999, v kapitole II, článku 3.

Graf 1: Rozdělení finančních prostředků podle cílů v programovém období 2007-2013

Zdroj: Regionální politika - Inforegio³⁴

3.5.4.1 Cíl Konvergence

Hlavním posláním tohoto cíle je urychlení procesu konvergence nejméně rozvinutých členských států a regionů. Je prioritním cílem všech fondů, ze kterých jsou financovány opatření, jako například investice do hmotného lidského kapitálu, rozvoj inovací, rozvoj znalostí společnosti, zlepšování schopnosti adaptace, růst kvality životního prostředí či lepší výkonnost institucionální správy. Uvedená i další opatření by měla vytvářet podmínky pro ekonomický růst a růst zaměstnanosti. Územní celky, které jsou způsobilé čerpat finanční podporu z Cíle Konvergence, odpovídají úrovni NUTS 2 s hrubým domácím produktem (HDP) na obyvatele měřený paritou kupní síly nižší než 75 % průměru tohoto ukazatele za celé Společenství za stejné referenční období. Územní celky, které mohou v rámci tohoto cíle čerpat i z Fondu soudržnosti, musí dosahovat nižších hodnot hrubého domácího důchodu na obyvatele než 90 % průměru tohoto ukazatele, vypočtenou na základě údajů Společenství za období 2001-2003.³⁵ V České republice pod něj spadají všechny regiony soudržnosti s výjimkou hlavního města Prahy.

³⁴ *Regionální politika-Inforegio* [online]. 2007 [cit. 2011-03-27]. Dostupné finanční prostředky. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/fonds/index_cs.htm>

³⁵ BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. Strukturální politika Evropské unie, Praha: C. H. Beck, 2009, s.44

3.5.4.2 Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Tento cíl podporuje regiony, které nespádají pod Cíl 1 – Konvergence. Jedná se o regionální programy pro regiony a orgány regionální správy podporující ekonomické změny v průmyslových, městských a venkovských oblastech. Smyslem tohoto cíle je posílení konkurenceschopnosti a přitažlivosti regionů včetně posílení zaměstnanosti. Územní celky, které spadají do tohoto cíle, jsou regiony na úrovni NUTS 1 a 2 a dále regiony, které byly v předcházejícím programovém období 200-2006 zařazeny do Cíle 1 a v novém programovém období již kritéria způsobilosti nenaplnují. V Evropské unii o počtu 27 členských států bude celkem 168 způsobilých regionů, což představuje 314 milionů obyvatel.³⁶

3.5.4.3 Cíl Evropská územní spolupráce

Cíl Evropská územní spolupráce³⁷ posílí přeshraniční spolupráci prostřednictvím společných místních a regionálních iniciativ, nadnárodní spolupráci, jejímž cílem je integrovaný územní rozvoj, meziregionální spolupráci a výměny zkušeností. V příhraničních oblastech žije 181,7 milionu obyvatel (37,5 % celkové populace EU). Do tohoto Cíle jsou zařazeny všechny regiony v blízkosti vnitřních i vnějších pozemských hranic NUTS 3 a všechny regiony úrovně NUTS 3 podél mořských hranic, které jsou od sebe vzdálené maximálně 150 km.

Dle komparace současného a minulého programovacího období z hlediska cílů a finančních nástrojů, došlo k značenému zjednodušení a zredukování, jak je vidět v tabulce č. 2. Věřím, že se tímto směrem bude Česká republika posouvat i v následujícím programovém období 2014-2020.

³⁶ Z toho 13 regionů, v nichž žije 19 mil. obyvatel, představuje tzv. oblasti „phasing-in“, v nichž se podpora postupně zavádí. Tyto regiony obdrží zvláštní finanční podporu díky tomu, že dříve spadaly mezi regiony způsobilé pro cíl 1.

³⁷ Tento cíl vychází ze zkušeností bývalé iniciativy Společenství INTERREG.

Tabulka 2: Srovnání cílů a finančních nástrojů za období 2000-2006 a 2007-2013

2000-2006		2007-2013		
Cíle	Finanční nástroj	Cíle	Finanční nástroj	
Soudržnost	Fond soudržnosti	Konvergence	Fond soudržnosti	
Cíl 1	ERDF ESF EAGGF FIFG		ERDF ESF	
Cíl 2	ERDF ESF		Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	ERDF ESF
Cíl 3	ESF			
INTERREG	ERDF	Evropská územní spolupráce	ERDF	
URBAN	ERDF			
EQUAL	ESF			
LEADER+	EAGGF-orientační sekce			
Rozvoj venkova a restrukturalizace rybolovu mimo rámec Cíle 1	EAGGF -záruční sekce FIFG	Rozvoj venkova a restrukturalizace rybolovu se nyní radí pod Společnou zemědělskou politiku (není již součástí politiky soudržnosti)		
9 cílů a iniciativ	6 finančních nástrojů	3 cíle	3 finanční nástroje	

Zdroj: Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013, MMR ČR, str. 4

3.6 Klasifikace územních statistických jednotek

3.6.1 Vznik územně statistických jednotek

V souvislosti s reformou strukturálních fondů roku 1988 se začala v legislativě Společenství používat jednotná klasifikace územních jednotek pro účely statistické, ekonomické a sociální analýzy úrovně jednotlivých regionů a to zejména v souvislosti s čerpáním prostředků ze strukturálních fondů. Jednotné vymezení územních jednotek vypracoval Statistický úřad Evropského společenství³⁸ pod názvem Systematizace územních statistických jednotek NUTS.³⁹ Celé území Společenství bylo rozděleno v rámci jednotlivých členských států na srovnatelné územní celky, přičemž toto územní členění bylo v legislativě používáno, nikoliv však zakotveno. K zásadnímu kroku došlo až přijetím Nařízení Evropského parlamentu a Rady ES č. 1059/2003 z 26. 5. 2003 o zavedené společné klasifikace územních statistických jednotek NUTS. Ve zdůvodnění k tomuto Nařízení je zdůrazněna nutnost:

- stanovit regiony na základě objektivních kritérií (aby byla zajištěna nestrannost),
- stabilizace regionů,
- používání minimálně tří úrovní hierarchického třídění, přičemž členské státy mohou mít dle vlastního uvážení další úrovně členění (např. pro úroveň NUTS 4 a NUTS 5 vymezení tzv. LAU).⁴⁰

Rozhodujícím a zároveň také objektivním kritériem pro zařazení do příslušné úrovně NUTS je počet obyvatel, přičemž se tak rozumí počet osob, které mají na daném území trvalé bydliště. Pokud je populace nějakého členského státu menší než minimální hranice pro danou úroveň NUTS, je pak celý členský stát jedinou NUTS na příslušné úrovni.⁴¹

³⁸ EUROSTAT

³⁹ Z francouzského „Nomenclature des unités territoriales statistiques“

⁴⁰ Local Administrative Units

⁴¹ BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. Strukturální politika Evropské unie, Praha: C. H. Beck, 2009, s.91

Tabulka 3: **Klasifikační kritérium NUTS z pohledu počtu obyvatel**

Úroveň NUTS	Počet obyvatel	
	Minimum	Maximum
NUTS 1	3 000 000	7 000 000
NUTS 2	800 000	3 000 000
NUTS 3	150 000	800 000

Zdroj: Nařízení Evropského parlamentu a Rady ES č. 1059/2003 z 26. 5. 2003 o vytvoření společné klasifikace územních jednotek pro účely statistiky

3.6.2 Územní statistické jednotky v České republice

V České republice se při vymezení územních jednotek vycházelo ze zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky, dle něhož je celé území ČR podkládáno za NUTS 0 (stát) i NUTS 1 (území). Nižšími územními jednotkami na úrovni NUTS 2 jsou tzv. Vyšší územní samosprávné celky, kterých je celkem 8 a které se dále dělí na NUTS 3 – kraje, kterých je celkem 14. Na úrovni NUTS 4 jsou pak vymezeny okresy (celkem 77 včetně pražských obvodů) a na úrovni NUTS 5 jsou to pak obce v celkovém počtu 6 244.

V České republice se při vymezení územních jednotek vycházelo z:

- respektování velikosti územních jednotek dle doporučení Evropské unie
- respektování principu skladebnosti a vztahu k administrativně správnímu dělení státu
- zabezpečení souboru dat a informací požadovaných ze strany Evropské unie
- podobnosti jednotek nižšího řádu vytvářejících jednotku vyššího řádu
- uplatňování pravomoci zastupitelských sborů a orgánů státní moci na úrovni.

Tabulka 4: Přehled NUTS v České republice

NUTS I	NUTS II	NUTS III
Česká republika	Praha	Praha
	Střední Čechy	Středočeský kraj
	Severozápad	Ústecký kraj
		Karlovarský kraj
	Jihozápad	Jihočeský kraj
		Plzeňský kraj
	Severovýchod	Liberecký kraj
		Královéhradecký kraj
Pardubický kraj		
Jihovýchod	Vysočina	
	Jihomoravský kraj	
Střední Morava	Olomoucký kraj	
	Zlínský kraj	
Moravskoslezsko	Moravskoslezský kraj	

Zdroj: Český statistický úřad⁴², vlastní úprava

⁴² Český statistický úřad [online]. 2007 [cit. 2011-03-09]. Vymezení územních jednotek NUTS v ČR pro potřeby statistické a analytické a pro potřeby EU. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/vymezeni_uzemnich_jednotek_nuts_v_cr_pro_potreby>

Schéma 1: Vytýčení oblastí NUTS 2 a NUTS 3 v České republice

Oblasti (NUTS 2) a kraje (NUTS 3) České republiky

Zdroj: Český statistický úřad⁴³

⁴³ Český statistický úřad [online]. 2007 [cit. 2011-03-09]. Vymezení územních jednotek NUTS v ČR pro potřeby statistické a analytické a pro potřeby EU. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/vymezeni_uzemnich_jednotek_nuts_v_cr_pro_potreby>

4 Programovací období 2007-2013

Regionální politiku charakterizují cykly, které se shodují s rozpočtovým obdobím EU. V současné době jsou to cykly sedmileté. Celý programovací mechanismus začíná u Evropské komise (EK), která před každým programovým obdobím vytýčí tzv. cíle regionální politiky, které pak obecně definují, jakým způsobem, jakými prostředky a do jakých regionů budou směřovat finanční prostředky. Jakmile jsou pak definované jednotlivé cíle na úrovni EU, postupuje jednání s jednotlivými členskými státy.⁴⁴ Princip programování je postaven na povinnosti členských států zpracovávat víceleté programové dokumenty, v nichž je stanoven rozpočet a jsou definovány nové cíle a priority, kterých chce stát v budoucnu dosáhnout, v souladu se strategickými dokumenty EU. Pro úspěšné čerpání musí náš stát přidat navíc přibližně čtyři miliardy eur, jelikož Evropská unie financuje maximálně 85 procent výdajů z aktivit uskutečněných v rámci regionální politiky. Regionální politika přináší skutečnou přidanou hodnotu prostřednictvím spolufinancování konkrétních projektů na podporu regionů, měst a jejich obyvatel. Záměrem je umožnit regionům plnit svou úlohu, pokud jde o podporu růstu, konkurenceschopnosti, zajištění výměny nápadů a postupů.⁴⁵ Politika soudržnosti zajišťuje a mobilizuje soulad s ostatními politikami EU, ať se jedná o životní prostředí, dopravu, podporu inovací, informační společnost či státní subvence, zlepšuje a modernizuje celou veřejnou správu a tím podporuje správu věcí veřejných.

Již Lisabonská strategie stanovuje cíl, který ze zemí EU učiní nejdynamičtější a nejkonkurenceschopnější celek na světě. Se záměrem naplnění tohoto cíle se představitelé zemí EU zavázali podporovat modernizaci systémů sociálního zabezpečení a systémů vzdělávání. Evropská unie klade také velký důraz na oblast celoživotního vzdělávání a jeho vliv a provázanost na trh práce a systémem sociálního zabezpečení. Konkrétní odpovědnost za provedení příslušných reforem je ovšem na samotných členských zemích.

⁴⁴ CHVOJKOVÁ, A., KVĚTOŇ, V., Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007-2013, Praha: IREAS 2007, str. 10

⁴⁵ Těmto problémům se nyní nově věnuje i iniciativa s názvem „Regiony pro hospodářskou změnu“.

4.1 Strategické a programové dokumenty

Změna v programování 2007-2013 ve srovnání se zkrácením programovacím období 2004-2006 se projevuje zejména ve snaze o zjednodušení celého systému a změny struktury programových dokumentů. Posouvá se zároveň zaměření priorit, které budou podporovány ze strukturálních fondů. Evropská komise klade důraz na omezený počet priorit, které by však měly mít jasnou vazbu na Lisabonskou agendu a zároveň podporovat oblasti, které souvisejí s inovacemi, znalostní ekonomikou a bojem proti nezaměstnanosti. Za tímto účelem pak mohou jednotlivé členské státy zpracovávat tzv. Národní rozvojový plán (NRP), který je vlastně pohledem daného státu na možnosti veřejných podpor v oblasti politiky hospodářské a sociální soudržnosti, který musí schválit vláda.⁴⁶

Původní struktura, která byla platná pro tvorbu programových dokumentů v programovacím období 2004-2006 vypadala takto:

Národní rozvojový plán - Rámec podpory Společenství - Operační programy - Programové dodatky.

NRP pro programovací období 2007-2013 obsahuje podrobné rozpracování priorit do dílčích cílů a poslání strategie jejich realizace, včetně promítnutí do struktury operačních programů.

Tuto strukturu můžeme zachytit na níže uvedeném schématu.

Národní rozvojový plán – Národní strategický referenční rámec – Operační programy.

Národní strategický referenční rámec (NSRR) provádí analýzu hospodářského vývoje ČR, přičemž klade důraz na vymezení silných stránek země, důležitých pro zlepšení konkurenceschopnosti a definování problémových oblastí, jejichž opomíjení by mohlo být překážkou udržitelného rozvoje.⁴⁷ Dále jsou v NSRR definovány strategické cíle a jednotlivé operační programy, jež jsou důležité pro rámcové vymezení konkrétní oblasti podpory.

⁴⁶ Tento dokument zpracovává dobrovolně i Česká republika

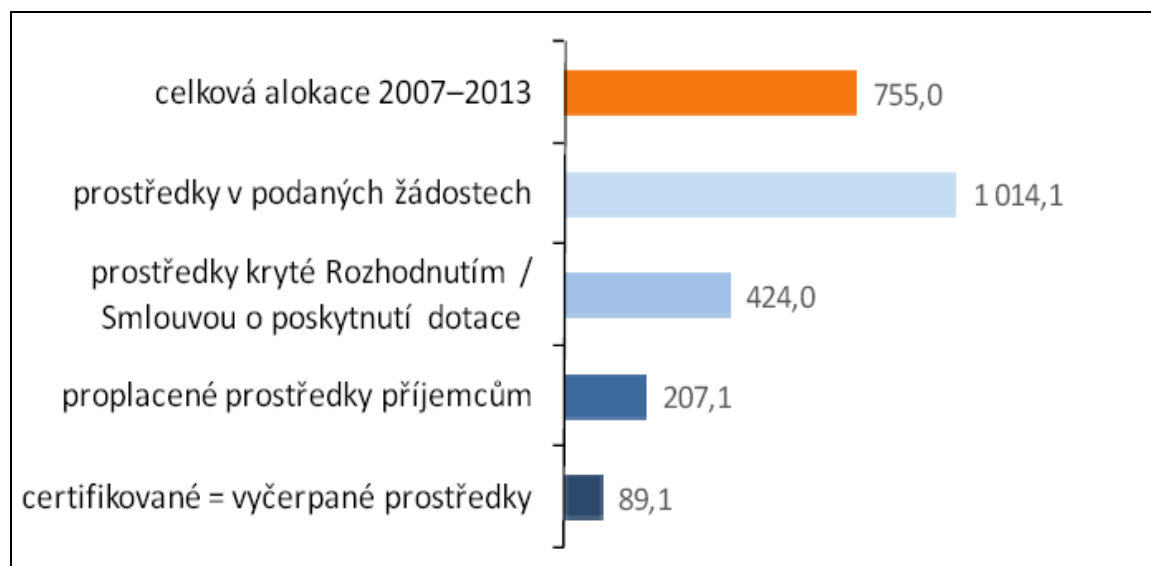
⁴⁷ CHVOJKOVÁ, A., KVĚTOŇ, V., Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007-2013, Praha: IREAS 2007, str. 10

Z výše uvedeného je zřejmé, že programový dodatek již není Evropskou komisí vyžadován. Operační programy však i nadále budou zahrnovat všechny podstatné operační informace, které vymezí zaměření aktivit i podmínky realizace do dané úrovně v dostatečně podrobné formě.⁴⁸

4.2 Přehled dosavadního čerpání finančních prostředků

Od počátku programového období až k 3. únoru 2011 bylo v rámci hospodářské a sociální soudržnosti EU podáno v ČR podáno 59 292 žádostí o podporu v celkové hodnotě 1 014,1 mld. Kč. To představuje 134,3 % celkové alokace NSRR na programové období 2007-2013. Řídící orgány Operačních programů doposud vydaly 24 445 Rozhodnutí/Smluv o poskytnutí dotace v celkové výši 424,0 mld. Kč, což činí 56,2 % celkové alokace. Proplacené prostředky ve prospěch příjemců dosahují 207,1 mld. Kč, tj. 27,4 % celkové alokace NSRR. Certifikované výdaje předložené Evropské komisi jsou považovány za prostředky vyčerpané z celkové alokace na programové období 2007-2013. Platebním a certifikačním orgánem byly certifikovány výdaje v celkové hodnotě 89,1 mld. Kč, což činí 11,8 % celkové alokace NSRR.

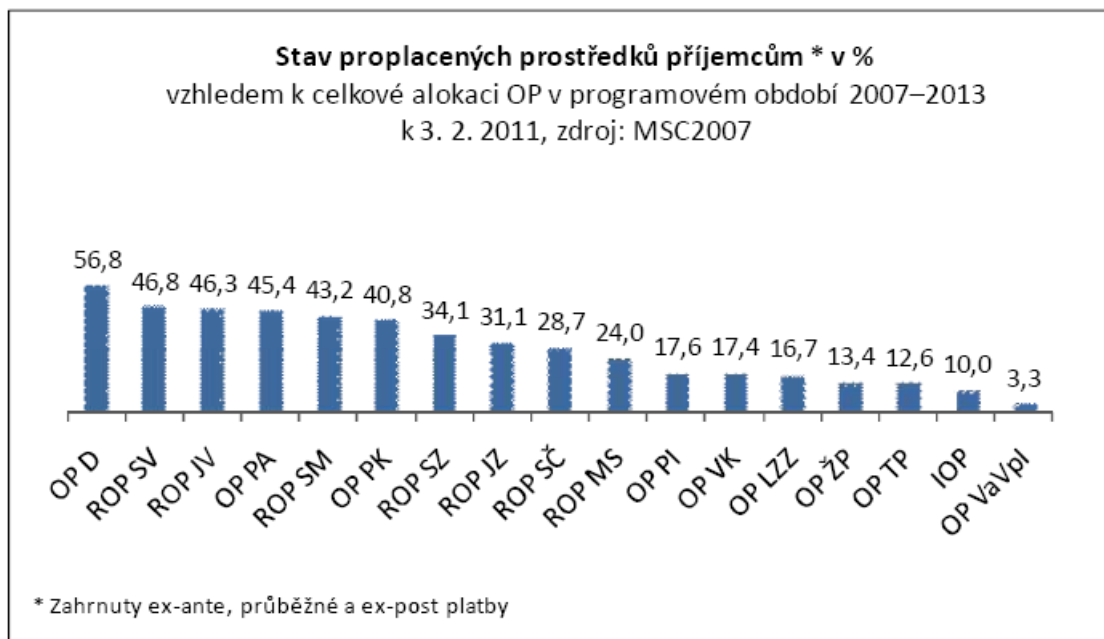
Graf 2: Stav čerpání ze SF a FS a národních zdrojů v mld. Kč., k 3. 2. 2011

Zdroj: MMR, Měsíční monitorovací zpráva – leden 2011

⁴⁸ Metodika pro přípravu programových dokumentů pro období 2007-2013, Ministerstvo pro místní rozvoj, IREAS, 2005, str. 8

Graf 3: Stav proplacených prostředků příjemcům dle jednotlivých OP

Zdroj: MMR, Měsíční monitorovací zpráva – leden 2011

4.2.1 Vývoj měnového kurzu

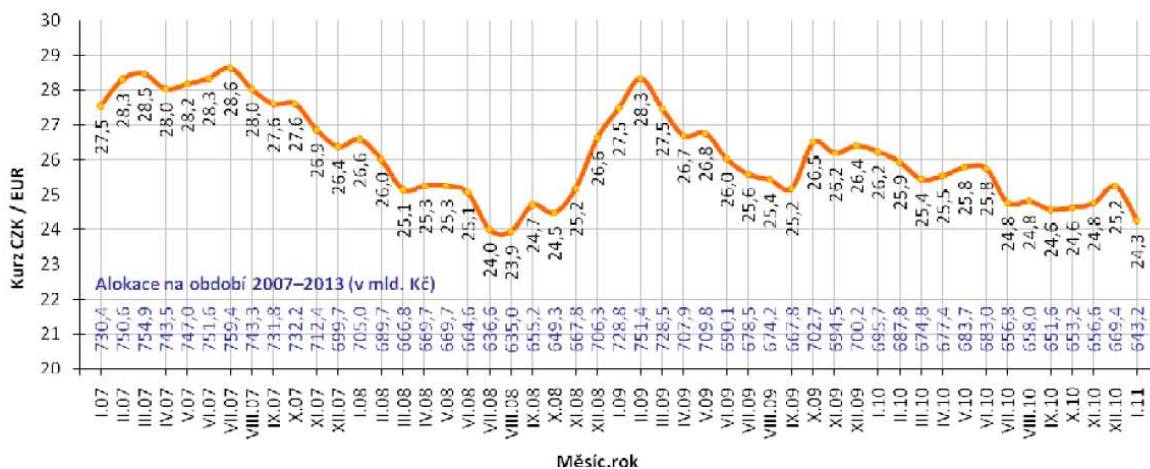
Celková alokace na NSRR je stanovena v měně EUR. Proto je pro úspěšnou a efektivní implementaci ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti klíčové, přepočítávání kurzu CZK na EUR. Měnový kurz je přebírán systémem MSC2007⁴⁹ z informačního systému Viola⁵⁰, která přenáší kurz, jež stanovuje Evropská centrální banka na následující měsíc, každý předposlední den v měsíci. Na samotném počátku programového období 2007 – 2013 byl kurz CZK vůči EUR stanoven na 27,54. K 3. únoru 2011 byla stanovena výše měnového kurzu za 24,25 za EUR. Celkově lze tedy konstatovat posílení kurzu CZK vůči EUR o 11,9 % od počátku programového období.⁵¹

⁴⁹ Monitorovací systém strukturálních fondů a Fondu soudržnosti

⁵⁰ IS Viola slouží k finančnímu řízení a účtování finančních prostředků z fondů EU v ČR na účtech Platebního a certifikačního orgánu v rámci Ministerstva financí

⁵¹ Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, fondu soudržnosti a národních zdrojů v programovém období 2007-2013 [online]. Praha : NOK-MMR, 23. 2.2011 [cit. 2011-03-08]. Měsíční monitorovací zpráva, s. . Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/dede9178-48d1-400e-b941-3c9ace46ee5a/MMZ---leden-2011>>.

Graf 4: Vývoj měnového kurzu 2007-2011

Zdroj: MMR, Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání, leden 2011

4.3 Operační programy

Na základě definovaných cílů a priorit Národního rozvojového plánu ČR pro období 2007-2013 a Národního strategického referenčního rámce připravila ČR celkem 26 operačních programů pro nové 3 Cíle Politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU.⁵²

Operační programy jsou základním strategickým dokumentem finanční a technické podpory pro konkrétní tematickou oblast, které zpracovávají členské země EU. V operačních programech jsou podrobně popsány cíle a priority, kterých chce členská země dosáhnout v aktuálním programovém období.⁵³ Hlavním úkolem operačních programů je podpora hospodářského a sociálního rozvoje méně vyspělých regionů a členských států.

Pod cíl Konvergence spadá sedm regionálních operačních programů (ROP) s celkovou přidělenou částkou 4,66 miliard EUR, Tyto operační programy jsou zpracovány pro jednotlivé regiony soudržnosti (NUTS II), s výjimkou hlavního města Prahy:

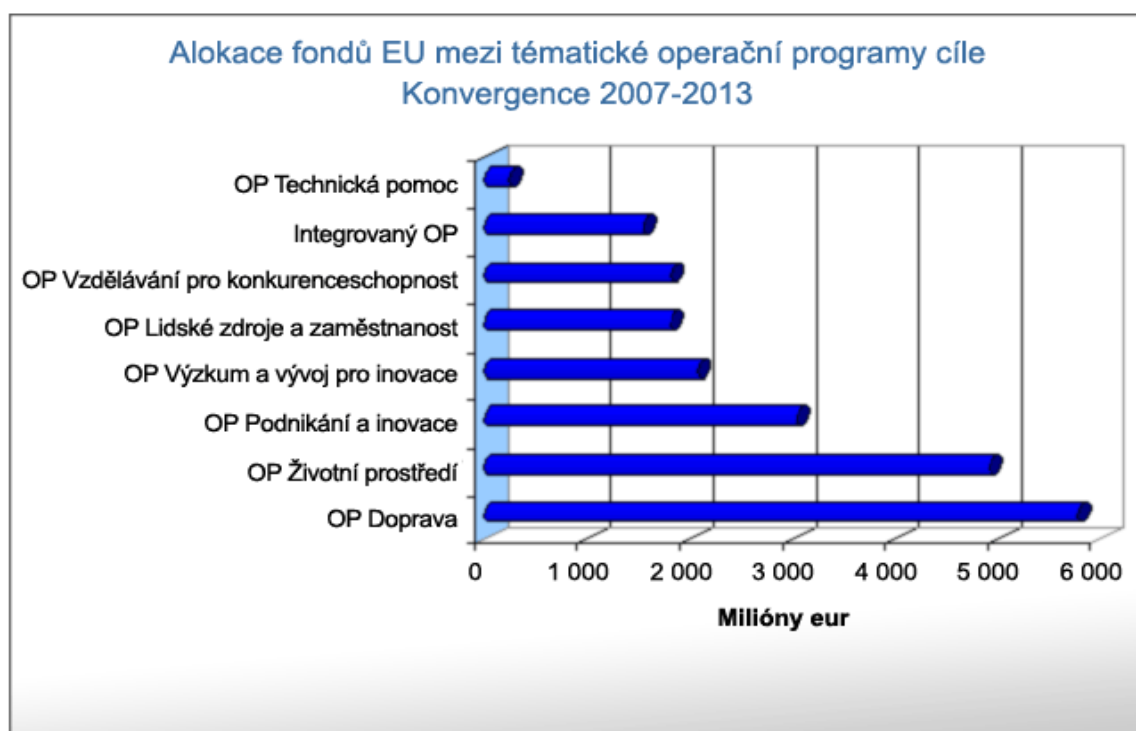
⁵²Fondy Evropské unie [online]. 2007 [cit. 2011-03-20]. Programy 2007-2013. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013>>

⁵³ Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013, MMR ČR, 2008, str. 8

- ROP NUTS II Severozápad
- ROP NUTS II Moravskoslezsko
- ROP NUTS II Jihovýchod
- ROP NUTS II Severovýchod
- ROP NUTS II Střední Morava
- ROP NUTS II Jihozápad
- ROP NUTS II Střední Čechy

Dále do cíle Konvergence řadíme i osm tematických operačních programů s celkovou přidělenou částkou 21,23 miliard EUR.

Graf 5: Alokace prostředků z fondů EU v ČR pro tematické OP v cíli Konvergence

Zdroj: Fondy EU⁵⁴

⁵⁴ *Fondy Evropské unie* [online]. 2007 [cit. 2011-04-05]. Tematické operační programy. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/cbbd7af9-afef-448c-8030-1da7e87b4aa7/Tematicke-operacni-programy>>

Tematické operační programy se zaměřují na určitou specifickou oblast a jsou platné pro všechny regiony České republiky

OP Doprava

OP Životní prostředí

OP Podnikání a inovace

OP Výzkum a vývoj pro inovace

OP Lidské zdroje a zaměstnanost

OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

OP Technická pomoc

Integrovaný operační program

Do cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost spadá v ČR pouze hl. město Praha se dvěma operačními programy:

OP Praha Konkurenceschopnost

OP Praha Adaptalita.

Na tento cíl připadá v programovém období 2007-2013 celkem 0,42 miliardy EUR⁵⁵.

Cíl Evropská územní spolupráce se se zaměřuje na spolupráci a podporu přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráci regionů. V České republice pod něj spadají všechny regiony. Na cíl Evropská územní spolupráce připadá v České republice 0,39 miliard EUR a sestává z těchto 9 operačních programů:

OP Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko

OP Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko

⁵⁵ Programy 2007-2013. In *Programy 2007-2013* [online]. Praha : MMR, 2007 [cit. 2011-03-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013>>

OP Přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko

OP Přeshraniční spolupráce ČR - Sasko

OP Přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko

OP Meziregionální spolupráce (všechny státy EU, Norsko a Švýcarsko)

OP Nadnárodní spolupráce (ČR, Rakousko, Polsko, část Německa, Maďarsko, Slovinsko, Slovensko, část Itálie a z nečlenských zemí část Ukrajiny)

Síťový operační program ESPON 2013 (všechny členské státy, Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Island, kandidátské státy EU)

Síťový operační program INTERACT II (všechny členské státy).⁵⁶

4.3.1 Aktuální stav čerpání operačních programů k 3. 2. 2011

Na úrovni jednotlivých operačních programů je k 3. únoru 2011 evidován největší zájem o čerpání finančních prostředků v OP Praha - Adaptalita, kde objem finančních prostředků v podaných žádostech činí 397,6 % alokace OP, dále následuje ROP Jihozápad s 263,5 % a OP Praha – Konkurenceschopnost s objemem 191,4 %.

Naopak nejnižší objem finančních prostředků v podaných žádostech vzhledem k celkové alokaci vykazuje OP Technická pomoc s 98,7 %, dále Integrovaný OP se 106,3 % a OP Životní prostředí s objemem 110,2 %.

Vyřazeno z administrace z důvodu nesplnění podmínek výzvy nebo stažení žádosti samotným žadatelem o finanční podporu bylo celkem 24 944 žádostí o finanční podporu, v celkové hodnotě 349,7 mld. Kč. Tato částka tvoří 42,1 % celkového počtu podaných žádostí a současně 34,5 % finančních prostředků ve všech podaných žádostech.⁵⁷

⁵⁶ Programy 2007-2013. In *Programy 2007-2013* [online]. Praha : MMR, 2007 [cit. 2011-03-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013>>

⁵⁷ *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, fondu soudržnosti a národních zdrojů v programovém období 2007 -2013* [online]. Praha : NOK-MMR, 23. 2.2011 [cit. 2011-03-08]. Měsíční monitorovací zpráva, s. . Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/dede9178-48d1-400e-b941-3c9ace46ee5a/MMZ---leden-2011>>.

Tabulka 5: Stav čerpání finančních prostředků jednotlivých OP vzhledem k vlastní alokaci k 3. 2. 2011 (v EUR)

OP	Fond	Cíl	Alokace podpory z fondů EU 2007–2013	Prostředky v souhrnných žádostech zaúčtovaných PCO		Certifikované výdaje předložené EK (bez předběžných plateb)		Předběžné platby z EK	
				od počátku období		od počátku období			
			mil. EUR	mil. EUR	%	mil. EUR	%	mil. EUR	%
			A	b	b/a	c	c/a	d	d/a
OP D	ERDF	1	1 170,4	518,8	44,3	447,4	38,2	105,3	9,0
	FS		4 603,6	484,4	10,5	449,7	9,8	483,4	10,5
OP ŽP	ERDF	1	702,5	83,2	11,8	57,2	8,1	63,2	9,0
	FS		4 215,4	433,3	10,3	296,4	7,0	442,6	10,5
OP PI	ERDF	1	3 041,3	440,5	14,5	290,0	9,5	273,7	9,0
OP LZZ	ESF	1	1 811,8	209,3	11,6	188,0	10,4	163,1	9,0
		2	25,6	1,8	6,9	1,6	6,2	2,3	9,0
OP VaVpl	ERDF	1	2 070,7	3,1	0,1	1,3	0,06	186,4	9,0
IOP	ERDF	1	1 553,0	133,6	8,6	85,4	5,5	139,8	9,0
		2	29,4	1,1	3,8	0,8	2,8	2,6	9,0
OP VK	ESF	1	1 811,8	54,0	3,0	28,4	1,6	163,1	9,0
		2	16,9	1,3	7,8	0,6	3,3	1,5	9,0
OP TP	ERDF	1	243,8	29,2	12,0	16,3	6,7	21,9	9,0
		2	3,9	0,5	12,0	0,3	6,7	0,4	9,0
ROP SZ	ERDF	1	745,9	215,5	28,9	109,4	14,7	67,1	9,0
ROP MS	ERDF	1	716,1	151,7	21,2	119,6	16,7	64,4	9,0
ROP JV	ERDF	1	704,4	281,8	40,0	221,1	31,4	63,4	9,0
ROP SM	ERDF	1	657,4	259,8	39,5	205,5	31,3	59,2	9,0
ROP SV	ERDF	1	656,5	245,7	37,4	186,5	28,4	59,1	9,0
ROP JZ	ERDF	1	619,7	174,4	28,1	21,1	3,4	55,8	9,0
ROP SČ	ERDF	1	559,1	130,3	23,3	72,1	12,9	50,3	9,0
OP PK	ERDF	2	234,9	38,4	16,3	31,7	13,5	21,1	9,0
OP PA	ESF	2	108,4	20,1	18,5	13,9	12,9	9,8	9,0

Zdroj: MMR, Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání, leden 2011

5 Analýza OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

5.1 Základní charakteristika

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) byl dne 12. října 2007 schválen Evropskou komisí jako víceletý tematický program v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT),⁵⁸ v jehož rámci je možné v programovacím období 2007-2013 čerpat finanční prostředky z Evropského sociálního fondu.⁵⁹

Tento operační program se zaměřuje na podporu v oblastech, které přispívají k rozvoji potencialů populace ČR, vytvoření vhodných podmínek pro vzdělávání, rozvoje lidských zdrojů, klade důraz na celoživotní učení a zároveň vytváření vhodného prostředí pro výzkumné, vývojové i inovační aktivity. V rámci počátečního vzdělávání tento program podporuje aktivity zaměřené na zvýšení kvality vzdělávání, zajištění rovných příležitostí ke vzdělání pro všechny bez ohledu na druh znevýhodnění⁶⁰, důraz klade rovněž na zvyšování profesionality a společenského postavení pedagogických pracovníků.

V oblasti terciárního vzdělávání, výzkumu a vývoje je podpora zaměřována na modernizaci a zatraktivnění systému vyššího odborného a vysokoškolského vzdělávání, na zlepšení podmínek pro pracovníky ve výzkumu a vývoji, vytváření vzájemných vazeb mezi jednotlivými subjekty – vzdělávacím a výzkumnými institucemi, soukromým i veřejným sektorem.

V rámci tzv. dalšího vzdělávání jsou do programu zahrnuty aktivity, které se zaměřují na vytváření systémového a institucionálního rámce pro poskytování dalšího vzdělávání, vytvoření systému celoživotního učení, propojení systému počátečního a dalšího vzdělávání, příprava vzdělávacích programů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a lektorů působících v odborném vzdělávání apod.

⁵⁸ Pro účely přípravy a zpracování OP VK byla vytvořena široká pracovní skupina složená ze zástupců Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, zpracovatelů, ex-ante hodnotitelů, vzdělávacích institucí, regionální a místní samosprávy, podnikatelské sféry i sociálních partnerů.

⁵⁹ Prostředky alokované pro Cíl Konvergence nebudou moci být využity na financování intervencí v území Cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a naopak.

⁶⁰ Např. sociálního, etnického, zdravotního, dle pohlaví či státní příslušnosti.

OPVK je koncipován jako víceúčelový operační program, který se týká prioritních os zaměřených na vytvoření systémového rámce celoživotního učení, které bude realizováno prostřednictvím systémových projektů na národní úrovni, které jdou napříč počátečním, terciárním i dalším vzděláváním.

Základní typy projektů podporované z OP VK

- Individuální projekty je možné předkládat v rámci výzev vyhlášených MŠMT pro prioritní osu 1, 2, 3 a 4. Individuální projekty národní jsou realizovány na celém území ČR, zatímco individuální projekty ostatní mají regionální, příp. neregionální charakter. Výše podpory a délka trvání pro individuální projekt budou stanoveny ve výzvě.
- Grantové projekty je možné předkládat v rámci globálních grantů, jež jsou vyhlášeny kraji ČR pro prioritní osu 1 a 3. Grantové projekty jsou realizovány na území příslušného kraje. Výše podpory pro grantový projekt předkládaný v rámci globálního grantu je v rozmezí 400.000 – 2.500.000 Kč nebo dle podmínek výzvy. Maximální délka trvání grantového projektu předkládaného v rámci globálního grantu jsou 3 roky.⁶¹

⁶¹ h Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. 2008 [cit. 2011-04-03]. Typy projektů. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/typy-projektu?highlightWords=typy+projekt%C5%AF>>

Tabulka 6: **Struktura OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost**

Číslo prioritní osy (oblasti podpory)	Název prioritní osy/oblasti podpory	Podíl na celkové alokaci v %
1	Počáteční vzdělávání	33,6
1.1	Zvyšování kvality ve vzdělávání	12,8
1.2	Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se spec. vzděl. potřebami	6
1.3	Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení	6,1
1.4	Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách	8,7
2	Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj	34,2
2.1	Vyšší odborné vzdělávání	4,1
2.2	Vysokoškolské vzdělávání	12
2.3	Lidské zdroje ve výzkumu a vývoji	11,8
2.4	Partnerství a sítě	6,3
3	Další vzdělávání	15,8
3.1	Individuální další vzdělávání	8,4
3.2	Podpora nabídky dalšího vzdělávání	7,4
4a,b	Systémový rámec celoživotního učení	12,4
4.1a,b	Systémový rámec počátečního vzdělávání	4,5
4.2a,b	Systémový rámec terc. vzdělávání a rozvoje lids. zdrojů ve výzkumu a vývoji	3,6
4.3a,b	Systémový rámec dalšího vzdělávání	4,3
5a,b	Technická pomoc	4
5.1a,b	Řízení, kontrola, monitorování a hodnocení programu	3,1
5.2a,b	Informovanost a publicita programu	0,6
5.3a,b	Zvýšení absorpční kapacity	0,3

Zdroj: Programový dokument OP VK

5.2 Globální cíl a specifické cíle OP VK

5.2.1 Globální cíl OP VK

Globálním cílem OP VK pro období 2007-2013 je rozvoj vzdělanostní společnosti za účelem posílení konkurenceschopnosti v ČR, modernizace systémů počátečního,

terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojování do komplexního systému celoživotního učení a zároveň zlepšení v oblasti výzkumu a vývoje.

Takto stanovený globální cíl zajišťuje významnou část Strategického cíle Národního strategického referenčního rámce: „Otevřená, flexibilní a soudržná společnost a „Konkurenceschopná česká ekonomika“. Současně je v souladu se třetí obecnou zásadou Strategických obecných zásad Společenství a se Strategií hospodářského růstu ČR. V neposlední řadě zapadá globální cíl i do celkového rámce reformních kroků Národního programu reformů ČR.⁶²

5.2.2 Specifické cíle OP VK

Specifické cíle představují cesty, které mají vést k naplnění globálního cíle a tvoří konzistentní celek obsahového návrhu a zaměření jednotlivých prioritních os OP VK.

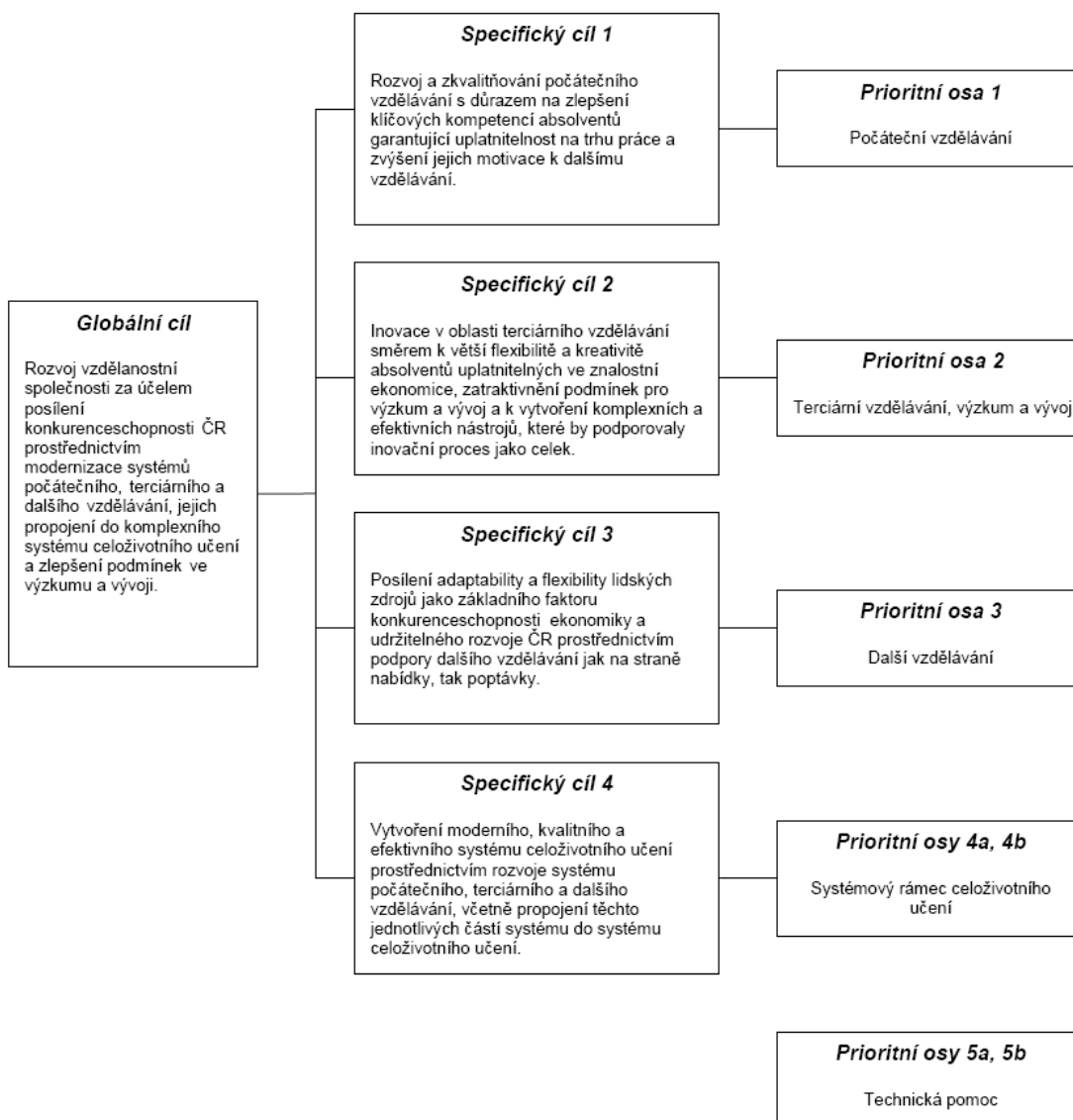
Specifickými cíli OP VK jsou:

- Rozvoj a zkvalitňování počátečního vzdělávání s důrazem na zlepšení klíčových kompetencí absolventů pro zvýšení jejich uplatnitelnosti na trhu práce a zvýšení motivace k dalšímu vzdělávání.
- Inovace v oblasti terciárního vzdělávání směrem k propojení s výzkumnou a vývojovou činností, větší flexibilitě a kreativité absolventů uplatnitelných ve znalostní ekonomice, k zatraktivnění podmínek pro výzkum a vývoj a k vytvoření komplexních a efektivních nástrojů, které by podporovaly inovační proces jako celek.
- Posílení adaptability a flexibility lidských zdrojů jako základního faktoru konkurenceschopnosti ekonomiky a udržitelného rozvoje ČR prostřednictvím podpory dalšího vzdělávání jak na straně nabídky, tak poptávky.
- Vytvoření moderního, kvalitního a efektivního systému celoživotního učení prostřednictvím rozvoje systému počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání včetně propojení těchto jednotlivých částí systému celoživotního učení.⁶³

⁶² Vzdělávání pro konkurenceschopnost, MŠMT, str. 41

⁶³ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. 2008 [cit. 2011-04-03]. Cíle OP VK. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/cile-op-vk?highlightWords=C%C3%ADle>>

Schéma 2: **Vzájemné vazby mezi cíly a prioritami OP VK**

Zdroj: MŠMT⁶⁴

⁶⁴ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. 2011 [cit. 2011-04-03]. Příručka pro žadatele OP VK, verze 7, platná od 10. 2.2011. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/prirucka-pro-zadatele-op-vk-verze-7-platna-od-10-2-2011-1>>

5.3 Prioritní osy a oblasti podpor OP VK

5.3.1 Základní charakteristika

Prioritní osa představuje v každém operačním programu jednu z priorit strategie skládající se ze skupiny operací, které spolu vzájemně souvisí a mají konkrétní měřitelné cíle. Prioritní osa je obvykle naplňována prostřednictvím dílčích oblastí podpory. OP VK se skládá z celkem pěti prioritních os, které budou blíže popsány níže.

Tabulka 7: Finanční alokace OP VK dle jednotlivých prioritních os (v měně EUR)

Číslo priorit. osy	Název prioritní osy	Fond	Příspěvek Společenství	Příspěvek státního rozpočtu	Celkové zdroje	Míra spolu-finan-cování ESF
			a	b		c=a+b
1	Počáteční vzdělávání	ESF	612 077 738	108 013 719	720 091 457	0,85
2	Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj	ESF	626 536 268	110 565 224	737 101 492	0,85
3	Další vzdělávání	ESF	289 895 324	51 157 998	341 053 322	0,85
4a	Systémový rámec celoživotního učení	ESF	210 862 611	37 211 049	248 073 660	0,85
4b	Systémový rámec celoživotního učení	ESF	16 220 201	2 862 388	19 082 589	0,85
5a	Technická pomoc	ESF	72 473 831	12 789 500	85 263 331	0,85
5b	Technická pomoc	ESF	648 808	114 496	763 304	0,85
Celkem			1 828 714 781	322 714 374	2 151 429 155	0,85

Zdroj: MŠMT⁶⁵

⁶⁵ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. 2011 [cit. 2011-04-03]. Příručka pro žadatele OP VK, verze 7, platná od 10. 2.2011. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/prirucka-pro-zadatele-op-vk-verze-7-platna-od-10-2-2011-1>>

5.3.2 Prioritní osa 1: Počáteční vzdělávání

Na prioritní osu 1 je z fondů EU vyčleněno 612,1 mil. €, tj. 33,6 % alokace OPVK.

Tato prioritní osa je zaměřena na podporu prvního specifického cíle OP VK. Zaměřuje se na nastavení samotného systému počátečního vzdělávání tak, aby byl dodržen rovný přístup s důrazem na podporu klíčových dovedností, zajištění kvality vzdělávání pedagogických pracovníků, zohlednění individuálních dovedností a talentu jednotlivce tak, aby se zvýšila uplatnitelnost absolventů škol na trhu práce a zároveň bylo dosaženo pozitivnímu přístupu k dalšímu vzdělávání.

Cílovými skupinami této osy jsou děti se speciálními vzdělávacími potřebami z mateřských škol a přípravných tříd základních škol, žáci škol a školských zařízení včetně žáků se specifickými vzdělávacími potřebami, žáci, kteří jsou ohroženi předčasným odchodem ze vzdělávacího procesu, děti a žáci s mimořádným nadáním, rodiče sociálně znevýhodněných dětí a žáků, pracovníci škol a školských zařízení, pracovníci České školní inspekce a pracovníci různých organizací, kteří působí v oblasti vzdělávání, asistenčních služeb či v oblasti volného času dětí a mládeže.

Příjemci podpory se mohou stát ústřední orgány státní správy, jimi přímo řízené organizace, kraje, města, obce, školy a školská zařízení, vysoké školy zřízené na základě zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, sdružení asociace škol, nestátní neziskové organizace, zaměstnavatelé, profesní organizace zaměstnavatelů, profesní organizace odborové, zaměstnanecké, zaměstnavatelské a odborové, organizace působící ve vzdělávání a kariérovém poradenství a podobně.

5.3.2.1 Oblast podpory 1.1 – Zvyšování kvality ve vzdělávání

Podporované aktivity:

- Vytváření podmínek pro implementaci školních vzdělávacích programů ve školách a školských zařízeních, podpora aktivit metodických týmů, podpora pracovníků škol a školských zařízení zapojených do inovace školních vzdělávacích programů.

Implementace nových kurikulárních dokumentů⁶⁶ do praxe jednotlivých škol a osvětová podpora kurikulární reformy zaměřená na širší pedagogickou i rodičovskou veřejnost na regionální úrovni.

- Zavádění vyučovacích metod, organizačních forem a výukových činností včetně tvorby modulových výukových programů s důrazem na mezipředmětové vazby, které vedou k rozvoji klíčových kompetencí.
- Zavádění vyučovacích metod, organizačních forem a výukových činností, které zvyšují kvalitu výuky cizích jazyků, včetně e-learningu.
- Podpora výuky v cizích jazycích na středních školách.
- Zlepšování podmínek pro využívání ICT pro žáky i učitele, a to i mimo vyučování.
- Využívání ICT ve všeobecně vzdělávacích a odborných předmětech.
- Rozvoj kariérového poradenství ve školách včetně vyhledávání žáků ohrožených nesprávnou volbou nebo předčasným odchodem ze systému vzdělávání a osvětové a informační činnosti směřující k žákům a rodičům zaměřené na racionalizaci volby další vzdělávací cesty.
- Podpora škol v oblasti evaulace, nabídka evaulačních nástrojů a ověřování klíčových kompetencí žáků za účelem zvyšování kvality vzdělávání.
- Vzdělávání pracovníků České školní inspekce, zejména za účelem zvýšení kvality hodnocení v návaznosti na provádění kurikulární reformy a inovaci školních vzdělávacích programů.
- Podpora informačních center ve školách včetně marketingové podpory.
- Rozvoj znalostí, schopností a dovedností žáků ve vzdělávání pro udržitelný rozvoj s důrazem na environmentální oblast včetně realizace praktických environmentálních programů.⁶⁷

⁶⁶ Dokument, který komplexním způsobem vymezuje koncepci, cíle, obsah a případně i další parametry vzdělávání. Pravděpodobně nejznámějším kurikulárním dokumentem je tzv. *národní kurikulum*, což je společný, státem garantovaný rámec vymezující cíle a obsah vzdělávání pro veškerou populaci mládeže ve věku povinné školní docházky. Označení „národní kurikulum“ bylo oficiálně zavedeno v 80. letech v Anglii a dnes se používá v mnoha zemích. Zahrnuje obecné vzdělávací cíle, základní složky učiva, výsledky, kterých mají žáci dosáhnout v určitých věkových obdobích a směrnice k realizaci kurikula na školách (PRŮCHA, WALTEROVÁ, MAREŠ, 2001).

⁶⁷ Vzdělávání pro konkurenceschopnost, MŠMT, str. 70

5.3.3 Prioritní osa 2: Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj

Na prioritní osu 2 je z fondů EU vyčleněno 626,5 mil. €, tj. 34,2 % alokace OPVK.

Tato prioritní osa naplňuje druhý specifický cíl OP VK. Naplňování cílů této prioritní osy povede ke zvýšení flexibility a kreativity absolventů uplatnitelných ve znalostní ekonomice. Zaměřuje se na rozvoj oblasti výzkumu a vývoje a na podporu partnerství a sítí.

Cílovými skupinami této osy jsou studenti vyšších odborných škol (dále jen VOŠ) a vysokých škol (dále jen VŠ), žáci základních a středních škol, pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci VOŠ, akademičtí a ostatní pracovníci VŠ i pracovníci z oblasti vývoje a výzkumu.

Příjemci podpory mohou být ústřední orgány státní správy, jimi přímo řízené organizace, kraje, města, obce, školy a školská zařízení, vysoké školy zřízené na základě zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, sdružení asociace škol, nestátní neziskové organizace, zaměstnavatelé, profesní organizace zaměstnavatelů, profesní organizace odborové, zaměstnanecké, zaměstnavatelské a odborové, organizace působící ve vzdělávání a kariérovém poradenství, další organizace působící v oblasti volného času dětí a mládeže.

5.3.3.1 Oblast podpory 2.1 – Vyšší odborné vzdělávání

Podporované aktivity:

- Inovace studijních programů v souladu s požadavky znalostní ekonomiky a potřeb trhu práce, rozšiřování nabídky distančního a kombinovaného studia, realizace výuky v cizích jazycích či podpory podnikatelského přístupu.
- Podpora praxí a stáží studentů VOŠ u budoucích zaměstnavatelů.
- Zapojení odborníků z praxe i ze zahraničí při vytváření a samotné realizaci inovovaných vzdělávacích programů.
- Podpora tvorby kvalitních týmů cestou zvyšování odborných kompetencí pedagogických pracovníků VOŠ včetně zdokonalování gramotnosti v oblasti ICT,

zvyšování jazykových znalostí a zvyšování manažerských dovedností v řízení VOŠ.

- Zvyšování znalostí pracovníků VOŠ o prostředí VŠ a o řízení jejich součástí včetně podpory možných transformací VOŠ na neuniverzitní VŠ:
- Podpora spolupráce se zahraničními vzdělávacími a vědeckými institucemi, příprava zapojení pracovníků VOŠ do mezinárodních projektů a sítí.
- Tvorba, zavádění a realizace systémů hodnocení kvality.
- Zavádění a inovace systémů monitoringu potřeb trhu práce pro absolventy VOŠ.

5.3.3.2 Oblast podpory 2.2 – Vysokoškolské vzdělávání

Podporované aktivity:

- Inovace studijních programů v souladu s požadavky znalostní ekonomiky a potřeb trhu práce, rozšiřování nabídky distanční a kombinované formy studia, modernizace didaktických metod, realizací výuky v cizích jazycích, podpora podnikatelského přístupu, inovace, které přesahují rámec studijního programu a které zvyšují možnosti mezioborového studia.
- Podpora praxí a stáží studentů VŠ u budoucích zaměstnavatelů.
- Zaměření výukových modulů, které budou zaměřeny na netradiční studenty.⁶⁸
- Podpora tvorby týmů cestou zvyšování odborných kompetencí akademických pracovníků VŠ včetně zdokonalování gramotnosti v oblasti ICT a zvyšování jazykových kompetencí, zvyšování manažerských dovedností v oblasti řízení VŠ.
- Podpora spolupráce se zahraničními vzdělávacími a vědeckými institucemi, příprava zapojení jednotlivců do mezinárodních projektů a sítí.
- Tvorba, zavádění, realizace a vyhodnocení systémů hodnocení kvality.
- Podpora spolupráce VŠ se základními a středními školami v rámci poskytování poradenských služeb a podpora talentovaných žáků.⁶⁹

⁶⁸ Starší studenti, již zaměstnané studenty s dlouholetou praxí

⁶⁹ Vzdělávání pro konkurenceschopnost, MŠMT, str. 77

5.3.3.3 Oblast podpory 2.3 – Lidské zdroje a ve výzkumu a vývoji

Podporované aktivity:

- Podpora vytváření kvalitních týmů vědy a výzkumu (dále jen VaV) a jejich dalšího rozvoje.
- Příprava zapojení jedinců i týmů do mezinárodních sítí a projektů v oblasti VaV.
- Podpora intersektorální mobility, zejména mezi výzkumnými institucemi, veřejným a soukromým sektorem.
- Další vzdělávání pracovníků VaV v oblasti řízení VaV, popularizací a komunikací, šíření výsledků vědy a výzkumu do praxe, přenos technologií, osvojování znalostí o ochraně, ohodnocování a správě duševního vlastnictví pracovníků z oblasti VaV.
- Aktivity směřující k popularizaci VaV a jeho výsledků pro celou společnost.
- Další specifické odborné vzdělávání pracovníků VaV.⁷⁰

5.3.3.4 Oblast podpory 2.4 – Partnerství a sítě

Podporované aktivity:

- Příprava lidských zdrojů pro vznik a fungování technologických platform, technologicky orientovaných klastrů.
- Pracovní a studijní pobyty studentů, pedagogů a vědeckých pracovníků ve veřejném a soukromém sektoru.
- Podpora spolupráce mezi institucemi terciárního vzdělávání, pracovišti zabývající se vědou a výzkumem.
- Podpora vzdělávacích a školicích aktivit vedoucích ke zvýšení vzájemné spolupráce mezi vzdělávacími institucemi, podnikatelským, veřejným sektorem a sektorem zabývající se vědou a výzkumem.
- Vznik a podpora kontaktních míst institucí terciárního vzdělávání a VaV institucí určených pro veřejnost a podnikatelský sektor.⁷¹

⁷⁰ Vzdělávání pro konkurenceschopnost, MŠMT, str. 77-78

⁷¹ Vzdělávání pro konkurenceschopnost, MŠMT, str. 78

5.3.4 Prioritní osa 3: Další vzdělávání

Na prioritní osu 3 je z fondů EU vyčleněno 289,9 mil. €, tj. 15,8 % alokace OPVK.

Tato prioritní osa naplňuje třetí specifický cíl OP VK. Záměrem je, aby bylo další vzdělávání vnímáno jako ucelený, ale současně i otevřený systém, kde jsou vymezeny kompetence a odpovědnost institucí a je vytvořena národní politika dalšího vzdělávání.

Cílovou skupinou této osy jsou účastníci dalšího vzdělávání, lektoři, pracovníci vzdělávacích institucí a občané s trvalým pobytem v České republice.

Příjemcem podpory z této osy mohou být zejména ústřední orgány státní správy, přímo řízené organizace ústředních orgánů státní správy, kraje, školy a školská zařízení, instituce terciárního vzdělávání, instituce poskytující poradenství pro oblast dalšího vzdělávání, nestátní neziskové organizace, zaměstnavatelé, profesní organizace zaměstnavatelů a zaměstnanců či podnikatelů, organizace působící ve vzdělávání a kariérovém poradenství, města a obce.

5.3.4.1 Oblast podpory 3.1 – Individuální další vzdělávání

Podporované aktivity:

- Podpora vzdělávání občanů v oblasti obecných a odborných kompetencí.
- Vytváření vzdělávacích modulů zaměřených na podporu obecných kompetencí, jako jsou například jazykové a ITC dovednosti, podpora podnikatelských dovedností.
- Regionální i neregionální podpůrné programy stimulace poptávky po individuálním vzdělávání ze strany jednotlivců a poskytování informačních a poradenských služeb.⁷²

⁷² Vzdělávání pro konkurenceschopnost, MŠMT, str. 82

5.3.4.2 Oblast podpory 3.2 – Podpora nabídky dalšího vzdělávání

Podporované aktivity:

- Podpora provázanosti dalšího vzdělávání s počátečním vzděláváním při vytváření vzdělávacích modulů.
- Podpora vzdělávací nabídky v oblasti dalšího vzdělávání, rozvoj vzdělávacích programů pro vzdělávání dospělých ve školách a dalších vzdělávacích institucích.
- Vzdělávání pedagogů, lektorů, řídicích a organizačních pracovníků škol, poradenských středisek působících v oblasti specializačního vzdělávání a vzdělávání pro udržitelný rozvoj.
- Rozvoj sítí a partnerství subjektů v oblasti dalšího vzdělávání a poradenství.
- Metodická pomoc a poradenství při zavádění nových moderních a inovativních vzdělávacích technologií a metod⁷³.

5.3.5 Prioritní osa 4a: Systémový rámec celoživotního učení (Cíl Konvergence)

Prioritní osa 4b: Systémový rámce celoživotního učení (cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost)

Na prioritní osu 4a a 4b je z fondů EU vyčleněno 210,8 mil. €, tj. 12,4 % alokace OPVK.

Prioritní osy 4a a 4b se zaměřují na aktivity, jejichž výstupy tvoří komplexní části vzdělávacího systému České republiky, a to bez ohledu na regionální umístění institucí, kterých se tyto výstupy týkají.⁷⁴

Cílem prioritních os 4a a 4b je realizace národních systémových aktivit dotýkajících se věcných priorit, a to na území celé ČR včetně území hlavního města Prahy. Jedná se o specifické víceúčelové prioritní osy, které byly vytvořené za účelem podpory a financování aktivit podporujících budování systému na úrovni počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, který přispívá k vytváření systému celoživotního učení.⁷⁵

⁷³ Týká se organizací působících v oblasti specializačního a dalšího vzdělávání a vzdělávání pro udržitelný rozvoj

⁷⁴ Aktivity tohoto druhu nazýváme národní systémové aktivity.

⁷⁵ Prováděcí dokument Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, MŠMT, str. 122

Cílovou skupinou této osy jsou děti ze speciálními vzdělávacími potřebami z mateřských škol a přípravných tříd základních škol, dále žáci základních, uměleckých i středních škol, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami u těch žáků, kteří jsou ohroženi předčasným odchodem ze systému vzdělávání, rodiče sociálně znevýhodněných dětí a žáků, pracovníci škol a školských zařízení, pracovníci VOŠ a VŠ, pracovníci VaV, studenti VOŠ i VŠ, účastníci dalšího vzdělávání, pracovníci, kteří působí v oblasti výchovy a vzdělávání ve volném čase dětí a mládeže, instituce poskytující další vzdělávání či poradenství pro oblast dalšího vzdělávání. Příjemci podpory, kteří spadají do této osy, mohou být pouze ústřední orgány státní správy.⁷⁶

5.3.5.1 Oblast podpory 4.1 – Systémový rámec celoživotního učení

Oblast podpory 4.1 je zaměřena na vytvoření systémového rámce, prostřednictvím kterého budou podpořena systémová řešení ve všech oblastech vzdělávání, výzkumu a vývoje v České republice. Podpora systémového rámce celoživotního učení se zaměřuje především na vyhodnocování a nastavení propojeného systému řízení vzdělávací soustavy v ČR, zvýšení míry efektivity vynakládaných prostředků, zejména ve vztahu ke kvalitě.

Podporované aktivity:

- Optimalizace systému financování vzdělávání.
- Vytváření a zavádění vlastního hodnocení všech druhů škol a školských zařízení.
- Rozvoj kariérového poradenství ve školách na systémové úrovni včetně vyhledávání žáků ohrožených nesprávnou volbou nebo předčasným odchodem ze systému vzdělávání, osvětová i informační činnost směřující k žákům a rodičům zaměřená na racionalizaci volby další vzdělávací cesty.
- Budování a pilotní ověření systému včasné péče pro děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.
- Vývoj, realizace a podpora centrálně řízených evaluačních procesů při ukončování studia na středních školách.
- Rozvoj systému poradenských služeb ve školách, nové přístupy v systému poradenských služeb pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami.

⁷⁶ Nové operační programy klíčovou dírkou, SLON 2008, str. 13

- Inovace systému řízení institucí terciárního vzdělávání a institucí výzkumu a vývoje.
- Vytvoření systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení a rozvoj kompetencí pedagogů.
- Vytváření podpůrných systémů pro další vzdělávání na národní úrovni.⁷⁷
- Rozvoj a využití národní soustavy kvalifikací.
- Rozvoj a vytváření systému uznávání výsledků předchozího vzdělávání.
- Ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání na celostátní a krajské úrovni ve školském systému.⁷⁸

5.3.6 Prioritní osa 5a: Technická pomoc (cíl Konvergence)

Prioritní osa 5b: Technická pomoc (cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost)

Na prioritní osu 5a a 5b je z fondů EU vyčleněno 72,4 mil. €, tj. 4 % alokace OPVK.

Tyto prioritní osy jsou vypracovány v souladu s článkem č. 46 obecného nařízení Rady (ES) ke strukturálním fondům a jsou zaměřeny na podporu řízení a realizace OP VK. Pomocí nichž budou financovány přípravné, správní, monitorovací, hodnotící, informační a kontrolní činnosti. Rovněž zde budou financovány akce zaměřené na administrativní kapacity implementačních orgánů OPVK a na podporu přípravy programových dokumentů nového programového období. V neposlední řadě je třeba zmínit akce zaměřené na posílení absorpční kapacity subjektů pro čerpání prostředků z OP VK.

V prioritních osách 5a a 5b jsou formulovány tři oblasti podpory:

5.3.6.1 Oblast podpory 5.1 - Řízení, kontrola, monitorování a hodnocení programu

Prostřednictvím oblasti podpory 5.1 v rámci technické asistence bude zajištěna komplexní podpora Řídícímu orgánu programu a všem zprostředkujícím subjektům při řízení, kontrole, monitorování a hodnocení projektu.

⁷⁷ Poradenství, informační a monitorovací systémy.

⁷⁸ Prováděcí dokument Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, MŠMT, str. 124-125

Podporované aktivity:

- Tvorba prováděcích dokumentů programu.
- Posilování administrativní kapacity Řídícího orgánu a Zprostředkujících subjektů.
- Pomoc při výběru projektů, kontrahování, monitorování a jejich hodnocení.
- Technické zajištění administrace a realizace programu.⁷⁹
- Rozvoj potřebných dovedností a odborných znalostí pro pracovníky řízení a administrace projektu.
- Předávání a výměna zkušeností s ostatními státy EU, prostřednictvím workshopů, seminářů a konferencí.
- Příprava podkladových studií a dokumentů pro další programovací období 2014-2020, včetně ex-ante hodnocení.
- Kontrola projektů prováděná na místě, audit.

Příjemci podpory jsou Řídící orgán OP VK a Zprostředkující subjekty OP VK.

Cílovou skupinou této podpory jsou pracovníci Řídícího orgánu OP VK, pracovníci Zprostředkujících subjektů OP VK, Monitorovací výbor.

5.3.6.2 Oblast podpory 5.2 – Informovanost a publicita programu

Prostřednictvím podpory 5.2 bude v rámci technické asistence realizována informační kampaň a zajištěna publicita programu se zaměřením na příjemce podpory a cílové skupiny programu, přičemž bude vycházeno ze schváleného Komunikačního plánu OP VK.

Podporované činnosti:

- Podávání informací o programu a úspěšných projektech směrem k široké veřejnosti.⁸⁰
- Šíření informací o programu a úspěšných projektech směrem k potenciálním žadatelům projektů.
- Zprostředkování zkušeností a příkladů dobré praxe, výměna zkušeností mezi příjemci, partnery i širokou veřejností.

⁷⁹ Provoz, údržba, rozvoj monitorovacího systému a podobně

⁸⁰ TV, noviny, webové stránky, informační brožury, press-tripy apod.

- Vytvoření a správa webových stránek programu, které zabezpečují komplexní poskytování informací o operačních programech.
- Publikační činnost – informační brožury, bulletiny s aktuálními informacemi o ESF.

Příjemci podpory jsou Řídící orgán OP VK a Zprostředkující subjekty OP VK.

Cílové skupiny pro tuto oblast podpory jsou pracovníci Řídícího orgánu OP VK, pracovníci Zprostředkujících subjektů OP VK, příjemci a široká veřejnost.

5.3.6.3 Oblast podpory 5.3 – Zvýšení absorpční kapacity subjektů implementujících program

V této oblasti podpory bude podpořena schopnost všech potenciálních příjemců připravit, realizovat a řídit projekty předložené pro podporu v rámci OP VK.

Podporované aktivity:

- Tvorba a příprava projektů předložených do OP VK.
- Poskytování informačních, poradenských a konzultačních služeb potenciálním žadatelům o podporu z ESF, např. v oblasti zpracování žádosti a příloh a příjemcům v samotné realizaci projektů.

V této oblasti podpory je možné v rámci každého podpořeného projektu financovat aktivity do výše 9 % celkových způsobilých výdajů projektu.

Příjemci podpory jsou Řídící orgán OP VK a Zprostředkující subjekty OP VK.

Cílové skupiny pro tuto oblast podpory jsou pracovníci Řídícího orgánu OP VK, pracovníci Zprostředkujících subjektů OP VK, příjemci a široká veřejnost.

5.4 Pravidlo n+3/n+2

Pravidlo n+3/ n+2 je administrativní nástroj k zajištění plynulosti čerpání finančních prostředků ze Strukturálních fondů. Podle tohoto pravidla musí být alokace podpory pro n-tý rok vyčerpána v následujících třech nebo dvou letech.⁸¹ Část rozpočtových závazků dosud otevřená k 31. prosinci 2011, tj. alokace roku 2013, se automaticky zruší, pokud k ní Evropská komise neobdrží žádost o platbu do 31. března 2017. Prostředky, které nejsou z příslušné alokace vyčerpány do daného roku, podléhají automatického zrušení závazku. Na konci roku 2011 budou řídicí orgány poprvé konfrontovány s plněním pravidla n+3, a to pro alokaci roku 2008. Dle tohoto pravidla musí být na konci roku 2011 certifikovány výdaje ve výši přibližně 15 %⁸² celkové alokace OP na celé programové období 2007-2013.

Stav implementace jednotlivých operačních programů se velmi liší. K 3. únoru 2011⁸³ pravidlo n+3 pro alokaci 2008 již splňuje celkem pět operačních programů – OP Doprava, ROP Jihovýchod, ROP Střední Morava, ROP Severovýchod, ROP Moravskoslezsko.⁸⁴ Naopak nízký stav čerpání finančních prostředků z fondů EU a určitou mírou rizika nenaplnění pravidla n+3/n+2 vykazuje šest operačních programů – OP Technická pomoc, OP Životní prostředí, OP Lidské zdroje a zaměstnanost, Integrovaný OP a OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Právě vzhledem k tomuto nízkému čerpání vede Ministerstvo pro místní rozvoj tzv. zesílení řízení rizik.⁸⁵

⁸¹ Pro alokace roku 2008, 2009 a 2010 platí pravidlo n+3 a na alokace 2011 a 2012 se vztahuje pravidlo n+2

⁸² Stanovené hranice se mírně odlišují u některých operačních programů činí 15%, u pražských operačních programů činí 16 %.

⁸³ Přesné čerpání finančních prostředků jednotlivých OP ve vztahu k n+3/n+2 je uvedeno v grafu v příloze.

⁸⁴ Všechny tyto OP mají certifikováno více než 15 % vlastní alokace na celé programové období.

⁸⁵ *Fondy Evropské unie* [online]. 2011 [cit. 2011-03-13]. Analýza stavu čerpání dle pravidla n+3/n+2. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/2843d134-f946-498c-b7a6-13da81619b0f/Stav-pravidla-n-3---n-2>>.

5.5 Dopady OPVK

Naplnování specifických cílů OP VK je realizováno při respektování společných horizontálních principů. OP VK pokrývá dvě hlavní horizontální témata, kterými jsou Rovné příležitosti a Udržitelný rozvoj.

5.5.1 Rovné příležitosti

Cílem všeobecného principu rovných příležitostí je potírání diskriminace jednotlivce na základě národnosti, pohlaví, rasy, etnického původu, náboženského vyznání, víry, zdravotního postižení, věku či sexuální orientace. Zvláštní důraz je kladen na rovné příležitosti mužů a žen. Právě rovný přístup ke vzdělávání je základním předpokladem efektivního vzdělávacího systému. V souladu se čl. 16 Nařízení 1083/2006 budou znevýhodněné skupiny podporovány k zapojení do všech stádií implementace OP VK. Při programování, řízení, monitoringu či evaluaci bude brán zřetel na princip rovného zacházení, tak aby měly všechny skupiny stejný přístup k čerpání prostředků z ESF.

5.5.2 Udržitelný rozvoj

Udržitelný rozvoj se stal klíčovým aspektem sociálního a ekonomického rozvoje naší společnosti a je i klíčovým aspektem v oblasti vzdělávání. Právě v této souvislosti se hovoří o vzdělávání pro udržitelný rozvoj. Jednotlivé dimenze udržitelného rozvoje, kterými je třeba se ve vztahu ke strukturálním fondům zabývat, jsou například znečištění vzduchu, půdy, vody, spotřeba zdrojů, biologická rozmanitost a využití krajiny a v neposlední řadě informovanost o životním prostředí. Jedním z úkolů je podtrhnout význam ekologické výchovy a tvorbu školních vzdělávacích programů s důrazem na environmentální výchovu.⁸⁶

⁸⁶ Vzdělávání pro konkurenceschopnost, brožura MŠMT, str. 57-59

5.6 Analýza prioritní osy 1 v rámci 1. a 2. výzvy OP VK

Z důvodu rozsáhlosti celého OP VK bude níže provedena pouze dílčí analýza jedné z prioritních os, konkrétně Prioritní osy 1 – Počáteční vzdělávání, v rámci 1. a 2. výzvy OP VK.

Zpracovaná analýza se týká předložených, schválených a realizovaných grantových projektů za Středočeský a Jihočeský kraj k 31. 12. 2009, na základě níž bude provedena vzájemná komparace.

5.6.1 Analýza oblasti podpory 1.1 – 1. a 2. výzva

Tabulka 8: **Podporované aktivity oblasti podpory 1.1.**

1.1.1	Vytváření podmínek pro implementaci školních vzdělávacích programů ve školách a školských zařízeních, podpora aktivit metodických týmů, podpora pracovníků škol a školských zařízení zapojených do inovace ŠVP.
1.1.2	Implementace nových kurikulárních dokumentů do praxe jednotlivých škol a osvětová a informační podpora kurikulární reformy zaměřená na širší pedagogickou a rodičovskou veřejnost na regionální úrovni.
1.1.3	Zavádění vyučovacích metod, organizačních forem a výukových činností včetně tvorby výukových programů s důrazem na mezipředmětové vazby, které vedou k rozvoji klíčových kompetencí.
1.1.4	Zavádění vyučovacích metod, organizačních forem a výukových činností, které zvyšují kvalitu výuky cizích jazyků, včetně e-learningu.
1.1.5	Podpora výuky cizích jazyků na středních školách.

1.1.6	Zlepšování podmínek pro výuku technických oborů, včetně zvyšování motivace žáků ve vzdělávání se v těchto oborech.
1.1.7	Vytváření podmínek pro dlouhodobé hostovní plně kvalifikovaných učitelů cizích jazyků.
1.1.8	Zlepšování podmínek pro vyučování ICT pro žáky i učitele, a to i mimo vyučování.
1.1.9	Vyučování ICT ve všeobecně vzdělávacích a odborných předmětech.
1.1.10	Rozvoj partnerství a síťování – partnerství, spolupráce a výměna zkušeností mezi školami a školskými zařízeními navzájem a mezi školami, školskými zařízeními, nestátními neziskovými organizacemi a dalšími aktéry v oblasti vzdělávání.
1.1.11	Spolupráce institucí počátečního vzdělávání na regionální úrovni s aktéry na trhu práce s možností uplatnění inovativních forem spolupráce. ⁸⁷
1.1.12	Spolupráce institucí počátečního vzdělávání s místní a regionální státní správou a samosprávou s možností uplatnění inovativních forem spolupráce.
1.1.13	Rozvoje kariérového poradenství ve školách, včetně vyhledávání žáků ohrožených nesprávnou volbou nebo předčasným odchodem ze systému vzdělávání a osvětové a informační činnosti směřující k žákům a rodičům zaměřené na racionalizaci volby další vzdělávací cesty.
1.1.14	Podpora škol v oblasti evaluace, nabídka evaluačních nástrojů a ověřování klíčových kompetencí žáků za účelem zvyšování kvality vzdělávání.

⁸⁷ Např. stáže studentů i učitelů u zaměstnavatelů

1.1.15	Podpora informačních center ve školách, včetně marketingové podpory.
1.1.16	Rozvoj podnikatelských znalostí, schopností a dovedností žáků v počátečním vzdělávání.
1.1.17	Rozvoj znalostí, schopností a dovedností žáků ve vzdělávání pro udržitelný rozvoj s důrazem na environmentální oblast včetně realizace praktických environmentálních programů.

Zdroj: vlastní zpracování dle dostupných dat z ESF

Středočeský kraj

V 1. a 2. výzvě oblasti podpory 1.1 byly vyhlášeny všechny výše uvedené podporované aktivity, ovšem v rámci některých z nich nebyl k 31. 12. 2009 realizován žádný projekt.⁸⁸ Nejvíce zastoupenou aktivitou v rámci Středočeského kraje je aktivita 1.1.3 – Zavádění vyučovacích metod, organizačních forem a výukových činností včetně tvorby modulových výukových programů s důrazem na mezipředmětové vazby, které vedou k rozvoji klíčových kompetencí. Tato aktivita se vyskytuje v 18 dosud realizovaných projektech ze 143 předložených projektů v rámci 1. a 2. výzvy OPVK. Dále je nejvíce zastoupena aktivita 1.1.4⁸⁹ s 10 realizovanými projekty. Z konečných příjemců tvoří největší skupinu Školy a školská zařízení, které se podílí 85 %. Další významnou skupinu příjemců tvoří právnické osoby působící ve vzdělávacím a kariérním poradenství (8%), zbylých 7 % se váže na příjemce z řad Nestátních neziskových organizací či měst a obcí.

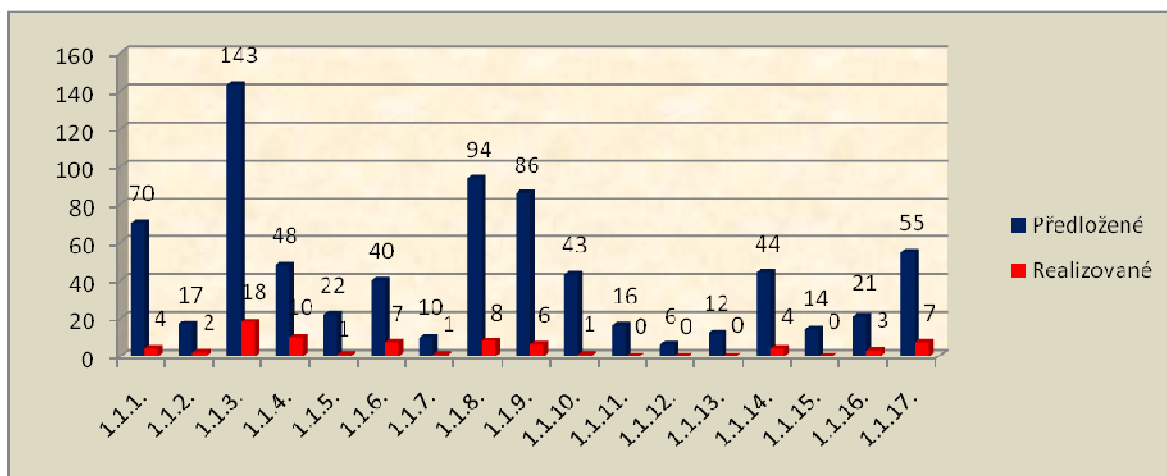
Na schválené projekty se ve Středočeském kraji váže celková částka 279 040 084,--Kč, přičemž nejvíce finančních prostředků bylo použito pro aktivitu 1.1.3, kde je alokováno celkem 70 229 946,-- Kč.⁹⁰

⁸⁸ Viz Graf č. 6 na straně 65

⁸⁹ Zavádění vyučovacích metod, organizačních forem výukových činností, které zvyšují kvalitu výuky cizích jazyků, včetně e-learningu.

⁹⁰ Což je 25 %

Graf 6: Počet předložených a realizovaných projektů ve Středočeském kraji, oblast podpory 1.1. (1. a 2. výzva)

Zdroj: vlastní zpracování dle dostupných dat z ESF

Jihočeský kraj

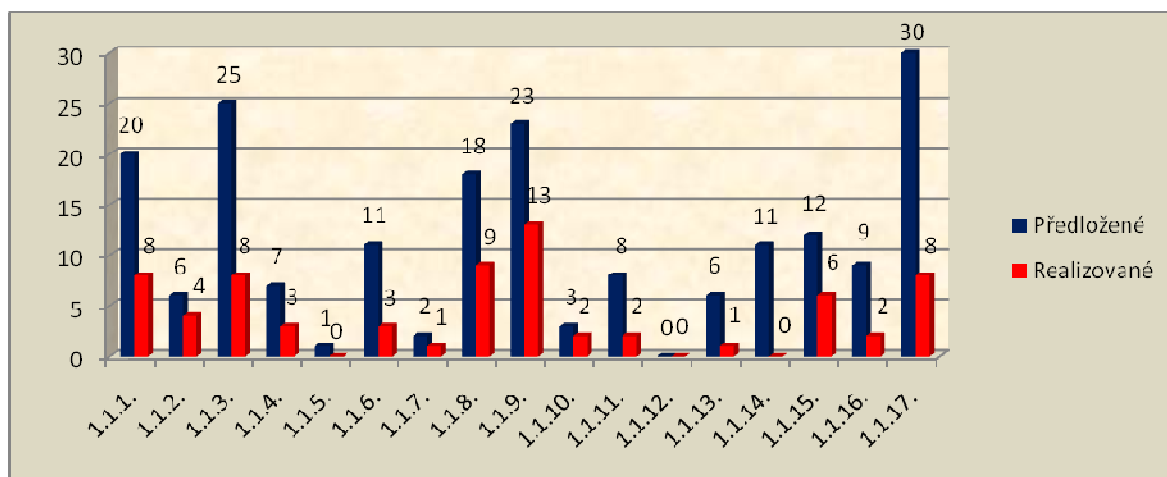
Stejně jako u Středočeského kraje byly i v Jihočeském kraji vyhlášeny všechny podporované aktivity v rámci oblasti podpory 1.1, ani zde však k 31. 12. 2009 nebyl u některých aktivit realizován ani jeden projekt.⁹¹ Nejvíce zastoupenou aktivitou v rámci Jihočeského kraje se stala aktivita 1.1.9 – Využívání ICT ve všeobecně vzdělávacích a odborných předmětech, která se vyskytuje ve 13 realizovaných projektech z 23 předložených projektů. Dále je nejvíce zastoupena aktivita 1.1.8⁹² s 9 realizovanými projekty a dále aktivity: 1.1.1, 1.1.3, 1.1.17, každá s 8 realizovanými projekty. Z řad konečných příjemců se nejvíce na projektech podílí Školy a školská zařízení s 82 %, dále s 10 % Nestátní neziskové organizace. O posledních 8 % se dělí Vysoké školy, Svazky měst a obcí a právnické osoby působící ve vzdělávání a kariérním poradenství.

⁹¹ Konkrétně se jedná o aktivitu 1.1.5 – Podpora výuky v cizích jazycích na středních školách, 1.1.12 – Spolupráce institucí počátečního vzdělávání na regionální úrovni s aktéry na trhu práce s možností uplatnění inovativních forem spolupráce a 1.1.14 – Podpora škol v oblasti evaluace, nabídka evaluačních nástrojů a ověřování klíčových kompetencí žáků za účelem zvyšování kvality vzdělávání.

⁹² Zlepšování podmínek pro vyučování ICT pro žáky i učitele, a to i mimo vyučování

Na všechny schválené projekty se váže celková částka 195 931 036,- Kč, přičemž na nejvíce zastoupenou aktivitu 1.1.9 bylo alokováno celkem 35 553 486,- Kč.

Graf 7: Počet předložených a realizovaných projektů v Jihočeském kraji, oblast podpory 1.1 (1. a 2. výzva)

Zdroj: vlastní zpracování dle dostupných dat z ESF

Vzájemná komparace Středočeského a Jihočeského kraje v rámci oblasti podpory 1.1

V obou krajích je v rámci oblasti podpory 1.1 ve větší míře zastoupena aktivita 1.1.8⁹³, přičemž podobně zaměřená aktivita 1.1.9⁹⁴ se jako hlavní aktivita vyskytuje pouze v rámci Jihočeského kraje. Naopak nejvíce využitou aktivitou ve Středočeském kraji je aktivita 1.1.3⁹⁵, do které bylo v rámci Jihočeského kraje předloženo také velké množství projektů, avšak realizovaných jich bylo pouze 8.

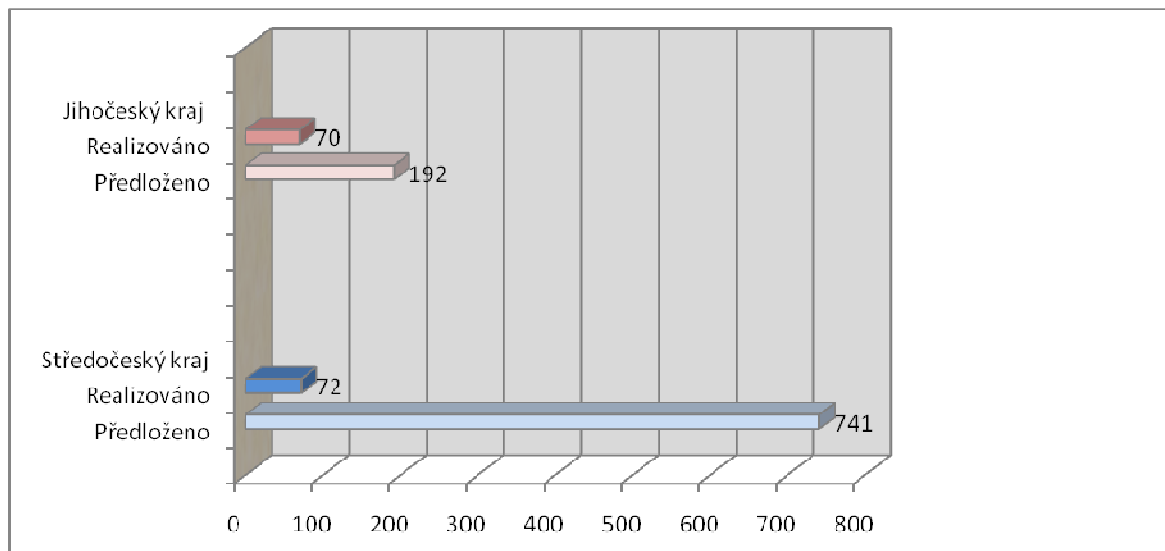
U oblasti podpory 1.1 došlo také k velice zajímavému jevu, kdy v rámci Středočeského kraje bylo podáno celkem 741 projektů a realizováno jich bylo 72, přičemž v Jihočeském kraji bylo podáno pouze 192 projektů a realizováno je ve stejném časovém období téměř shodně – konkrétně 70 projektů. Znázornění viz Graf č. 7.

⁹³ Zlepšování podmínek pro vyučování ICT pro žáky i učitele, a to i mimo vyučování.

⁹⁴ Využívání ICT ve všeobecně vzdělávacích a odborných předmětech

⁹⁵ Zavádění vyučovacích metod, organizačních forem a výukových činností včetně tvorby modulových výukových programů s důrazem na mezipředmětové vazby, které vedou k rozvoji klíčových kompetencí.

Graf 8: Srovnání počtu předložených a realizovaných projektů v rámci Středočeského a Jihočeského kraje, oblast podpory 1.1 (1. a 2. výzva)

Zdroj: vlastní zpracování

5.6.2 Analýza oblasti podpory 1.2 – 1. a 2. výzva

Následující analýza přinese přehled o četnosti výskytu jednotlivých dílčích aktivit v rámci předložených a realizovaných projektů, včetně informace o alokovaných finančních prostředcích v oblasti podpory 1.2 v rámci 1. a 2. výzvy OP VK ve Středočeském a Jihočeském kraji.⁹⁶

⁹⁶ Analyzována byla data, která byla uvedena ve výročních zprávách shrnujících stav Globálních grantů k 31. 12. 2009 za Středočeský a Jihočeský kraj.

Tabulka 9: **Podporované aktivity oblasti podpory 1.2**

1.2.1	Uplatňování a zlepšování organizačních forem výuky a vyučovacích metod podporujících rovný přístup ke vzdělávání, včetně tvorby individuálních vzdělávacích plánů, využití ICT a e-learningových aplikací.
1.2.2	Zvyšování kompetence pedagogických pracovníků pro odstraňování bariér bránících rovnému přístupu všech jedinců ke vzdělávání.
1.2.3	Rozvoj poradenství, propracování a rozšíření nabídky asistenčních, speciálně pedagogických a psychologických služeb pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.
1.2.4	Vybudování „záchranné sítě“ pro osoby ohrožené předčasným odchodem ze systému vzdělávání a těch, co se do systému chtějí vrátit.
1.2.5	Včasné zjištění minimální garantované péče o děti se sociokulturním znevýhodněním.
1.2.6	Prevence rasismu a xenofobie prostřednictvím podpory multikulturní výchovy a vzdělávání.
1.2.7	Vzdělávání dětí cizinců (především jazykové) žijících na území České republiky.
1.2.8	Podpora neformálního vzdělávání a kompetencí v něm získaných, zdokonalování systému vzdělávání pracovníků NNO a středisek volného času, vytváření vzdělávacích modulů uznatelných jako součást dalšího vzdělávání.

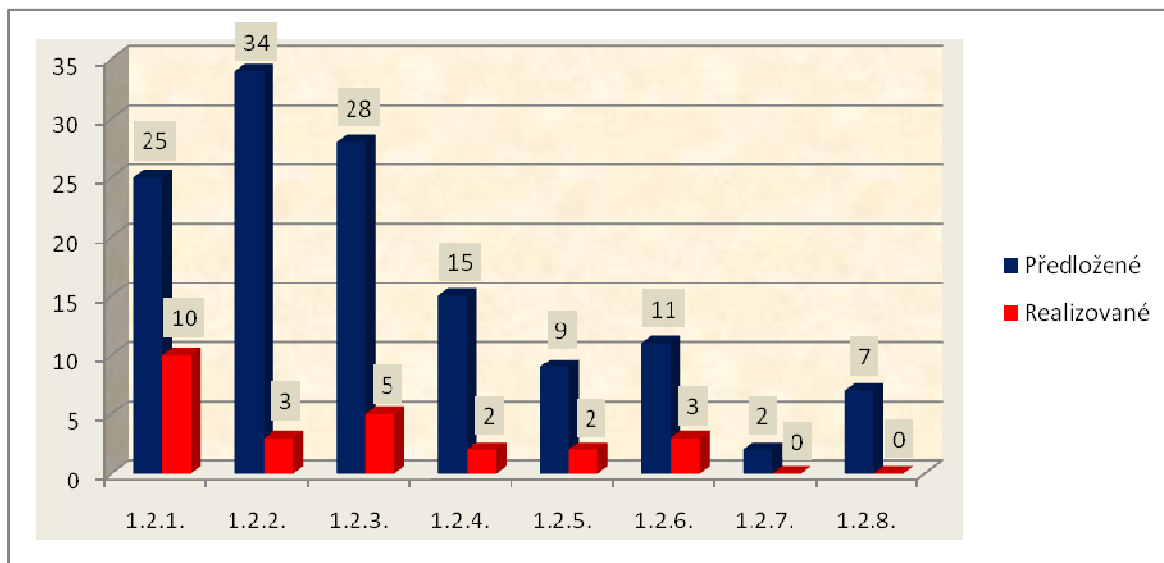
Zdroj: vlastní zpracování dle dostupných dat z ESF

Středočeský kraj

Ve Středočeském kraji bylo vyhlášeno všech 8 výše uvedených aktivit, avšak ve 2 z nich⁹⁷, nebyl k 31. 12. 2009 realizován ani jeden projekt. Nejvíce podporovanou aktivitou v rámci podpory 1.2 ve Středočeském kraji je aktivita 1.2.1⁹⁸, kde se vyskytuje v 10 realizovaných projektech z 25 předložených žádostí v rámci 1. a 2. výzvy. Dále pak následuje aktivita 1.2.3⁹⁹, která se vyskytuje v 5 realizovaných projektech z 28 předložených žádostí. Nejvíce zastoupenou skupinou konečných příjemců jednotlivých grantových projektů jsou Školy a školská zařízení (76%), dále pak Nestátní neziskové organizace s 24 %. Ostatní skupiny konečných příjemců se zde nevyskytují.

Jak bylo uvedeno výše, nejvíce zastoupenou aktivitou je aktivita 1.2.1, na níž je také alokovan největší objem finančních prostředků, tj. 28 676 386,- Kč¹⁰⁰ z celkové výše 96.532.594,-Kč.

Graf 9: Počet předložených a realizovaných projektů ve Středočeském kraji, oblast podpory 1.2 (1. a 2. výzva)

Zdroj: vlastní zpracování dle dostupných dat z ESF

⁹⁷ Konkrétně: 1.2.7 Vzdělávání dětí cizinců žijících na území ČR a 1.2.8 Podpora neformálního vzdělávání a kompetencí v něm získaných, zdokonalování systému vzdělávání pracovníků NNO a středisek volného času, vytvoření vzdělávacích modulů uznatelných jako součást vzdělávání.

⁹⁸ Uplatňování a zlepšování organizačních forem výuky a vyučovacích metod podporujících rovný přístup ke vzdělávání, včetně tvorby individuálních vzdělávacích plánů, využití ICT a e-learningových aplikací.

⁹⁹ Rozvoje poradenství, propracování a rozšíření nabídky asistenčních, speciálně pedagogických a psychologických služeb pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

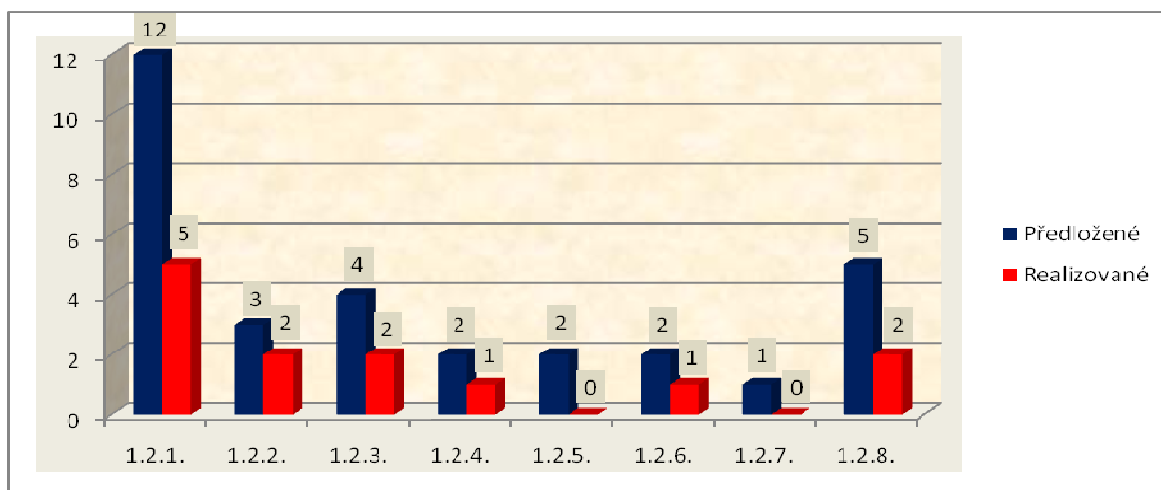
¹⁰⁰ Což představuje 30% z dosud schválených finančních prostředků

Jihočeský kraj

Ani v Jihočeském kraji nebyl z celkově 8 podporovaných aktivit k 31. 12. 2009 realizován u dvou z nich žádný projekt.¹⁰¹ V Jihočeském kraji byla v rámci 1. a 2. výzvy oblasti podpory 1.2 nejvíce podporovanou aktivitou 1.2.1¹⁰². Tato aktivita se vyskytuje v 5 dosud realizovaných projektech z 12 předložených žádostí. Dále následuje aktivita 1.2.2¹⁰³, 1.2.3¹⁰⁴ a 1.2.8,¹⁰⁵ kde je v každé aktivitě shodně po dvou projektech. Nejvíce zastoupenou skupinou konečných příjemců pro tuto oblast podpory jsou Nestátní neziskové organizace (46%), dále Školy a školská zařízení s 39 % a poslední skupinou příjemců jsou s 15 % Vysoké školy.

Na schválené projekty v Jihočeském kraji je pro oblast podpory 1.2 alokována celková výše 34.959.386,- Kč z nichž, na nejvíce zastoupenou aktivitu, 1.2.1 je alokováno 13 095 635,- Kč.¹⁰⁶

Graf 10: Počet předložených a realizovaných projektů v Jihočeském kraji, oblast podpory 1.2 (1. a 2. výzva)

Zdroj: vlastní zpracování dle dostupných dat z ESF

¹⁰¹ Konkrétně: 1.2.5 – Včasné zajištění minimální garantované péče o děti se sociokulturním znevýhodněním a 1.2.7 – Vzdělávání dětí cizinců žijících na území ČR.

¹⁰² Uplatňování a zlepšování organizačních forem výuky a vyučovacích metod podporujících rovný přístup ke vzdělávání, včetně tvorby individuálních vzdělávacích plánů ICT a e-learningových operací.

¹⁰³ Zvyšování kompetence pedagogických pracovníků pro odstraňování bariér, bránících rovnému přístupu všech jedinců ke vzdělávání

¹⁰⁴ Rozvoje poradenství, propracování a rozšíření nabídky asistenčních, speciálně pedagogických a psychologických služeb pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

¹⁰⁵ Podpora neformálního vzdělávání a kompetencí v něm získaných, zdokonalování systému vzdělávání pracovníků NNO a středisek volného času, vytváření vzdělávacích modulů uznatelných jako součást dalšího vzdělávání.

¹⁰⁶ Což je 37,5 % t dosud schválených finančních prostředků

Vzájemná komparace Středočeského a Jihočeského kraje v rámci oblasti podpory 1.2

Oba komparované kraje vyhlásily všechny podporované aktivity, avšak u 2 z 8 aktivit nebyl realizován do 31. 12. 2009 žádný projekt. Shoda nastala ovšem pouze u oblasti 1.2.7 – Vzdělávání dětí cizinců žijících na území ČR. U obou krajů je naopak nejvíce využívána podpora 1.2.1 a 1.2.3. Zajímavé je i srovnání konečných příjemců podpor, kdy jsou v Jihočeském kraji zastoupeny nejvíce Nestátní neziskové organizace, avšak ve Středočeském kraji Školy a školská zařízení. Vysoké školy jsou podpořeny pouze v Jihočeském kraji.

5.6.3 Analýza oblasti podpory 1.3 – 1. a 2. výzva

Analýza podpory 1.3 přináší přehled o četnosti výskytu jednotlivých dílčích aktivit předložených a realizovaných projektů v rámci 1. a 2. výzvy, včetně přehledu alokovaných finančních prostředků za Středočeský a Jihočeský kraj k 31. 12. 2009.

Tabulka 10: Podporované aktivity oblasti podpory 1.3

1.3.1	Další vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení včetně realizace odborných praxí a zahraničních stáží pedagogických pracovníků s důrazem na realizaci kurikulární reformy, na jazykové vzdělávání, využívání ICT ve výuce environmentální vzdělávání, včetně osvojení si dalších moderních pedagogických metod, souvisejících se systematickým zvyšováním kvality a efektivity vzdělávání.
1.3.2	Metodická podpora výuky cizích jazyků, včetně konzultační a poradenské činnosti a tvorby metodických nástrojů a dokumentů v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení.

1.3.3	Zvyšování kompetencí řídicích pracovníků škol a školských zařízení v oblasti řízení a personální politiky.
1.3.4	Zvýšení dostupnosti, kvality a atraktivity nabídky dalšího vzdělávání pro pracovníky škol a školských zařízení.

Zdroj: vlastní zpracování dle dostupných dat z ESF

Středočeský kraj

V 1. a 2. výzvě Středočeského kraje byly vyhlášeny všechny 4 výše uvedené aktivity v oblasti podpory 1.3. V rámci Středočeského kraje je nejvíce zastoupenou aktivitou, aktivita 1.3.1¹⁰⁷, která je zastoupena v 10 dosud realizovaných projektech z celkového počtu 38 podaných projektů. Druhou nejčastější aktivitou se stala aktivita 1.3.4¹⁰⁸, která se vyskytuje v 8 dosud realizovaných projektech z 35 celkově předložených. Nejvíce konečných příjemců jsou v oblasti podpory 1.3 Nestátní neziskové organizace (35 %), další významnou skupinu tvoří Ostatní vzdělávací instituce (27%) a Školy a školská zařízení (19%). Nejméně zastoupenou skupinou příjemců jsou Vysoké školy (11%), města a obce a svazky obcí (4%).¹⁰⁹

Jak bylo již uvedeno výše, nejvíce zastoupenou aktivitou ve Středočeském kraji se stala aktivita 1.3.1, na níž bylo alokováno celých 42 805 489,- Kč.¹¹⁰ z celkových 117.086.290,- Kč, které se vážou na oblast podpory 1.3.

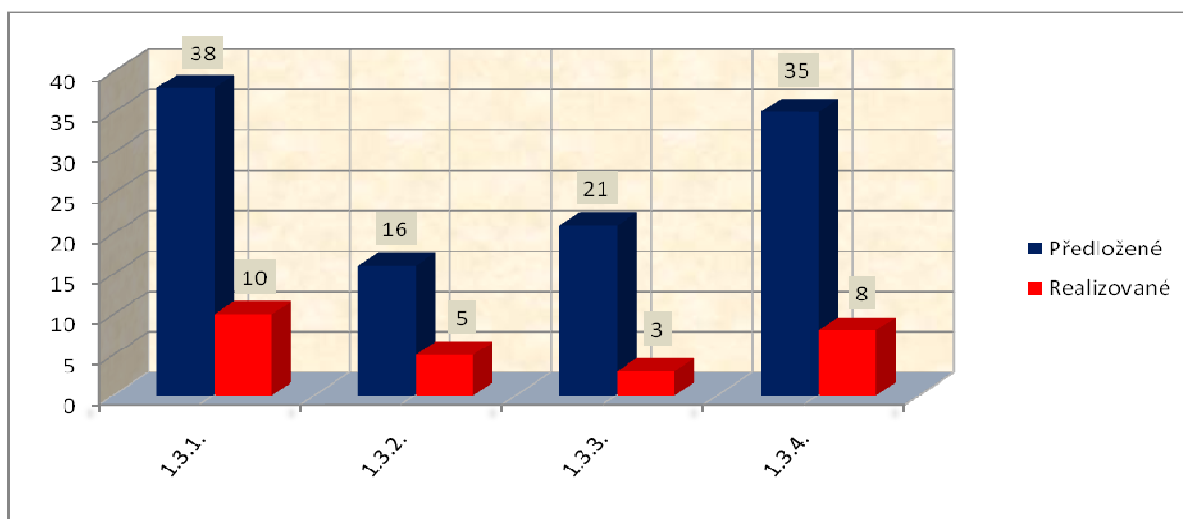
¹⁰⁷ Další vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení včetně realizace odborných praxí a zahraničních stáží pedagogických pracovníků s důrazem na realizaci kurikulární reformy, na jazykové vzdělávání, využívání ICT ve výuce environmentální vzdělávání, včetně osvojení si dalších moderních pedagogických metod, souvisejících se systematickým zvyšováním kvality a efektivity vzdělávání

¹⁰⁸ Zvyšování kompetencí řídicích pracovníků škol a školských zařízení v oblasti řízení a personální politiky

¹⁰⁹ *Evropský sociální fond [online].* 22. 12. 2010 [cit. 2011-03-26]. Závěrečná zpráva-Analýza grantových projektů prioritní osy 1. Dostupné z WWW: <<http://www.esfcr.cz/file/7983/>>

¹¹⁰ Tj. 37 % z dosud schválených finančních prostředků k 31. 12. 2009.

Graf 11: Počet předložených a realizovaných projektů ve Středočeském kraji, oblast podpory 1.3 (1. a 2. výzva)

Zdroj: vlastní zpracování dle dostupných dat z ESF

Jihočeský kraj

V Jihočeském kraji byly vyhlášeny rovněž všechny 4 podporované aktivity, avšak u podpory 1.3.2 a 1.3.3¹¹¹ nebyl realizován žádný projekt. Nejčastější aktivitou v Jihočeském kraji se stala aktivita 1.3.1¹¹², která se v rámci 1. a 2. výzvy vyskytla v 11 realizovaných projektech z celkového množství 31 předložených. Druhou nejčtenější aktivitou se stala aktivita 1.3.4¹¹³, i když se tato aktivita vyskytuje pouze u dvou projektů z 18 předložených.

Z konečných příjemců jsou nejvíce zastoupeny Školy a školská zařízení (62%), Nestátní neziskové organizace (15%), Ostatní vzdělávací instituce (8%).¹¹⁴

¹¹¹ 1.3.2 – Metodická podpora výuky cizích jazyků, včetně konzultační a poradenské činnosti a tvorby metodických nástrojů a dokumentů v rámci dalšího vzdělávání ped. Pracovníků škol a školských zařízení, a 1.3.3 – Zvyšování kompetencí řídicích pracovníků škol a školských zařízení v oblasti řízení a personální politiky.

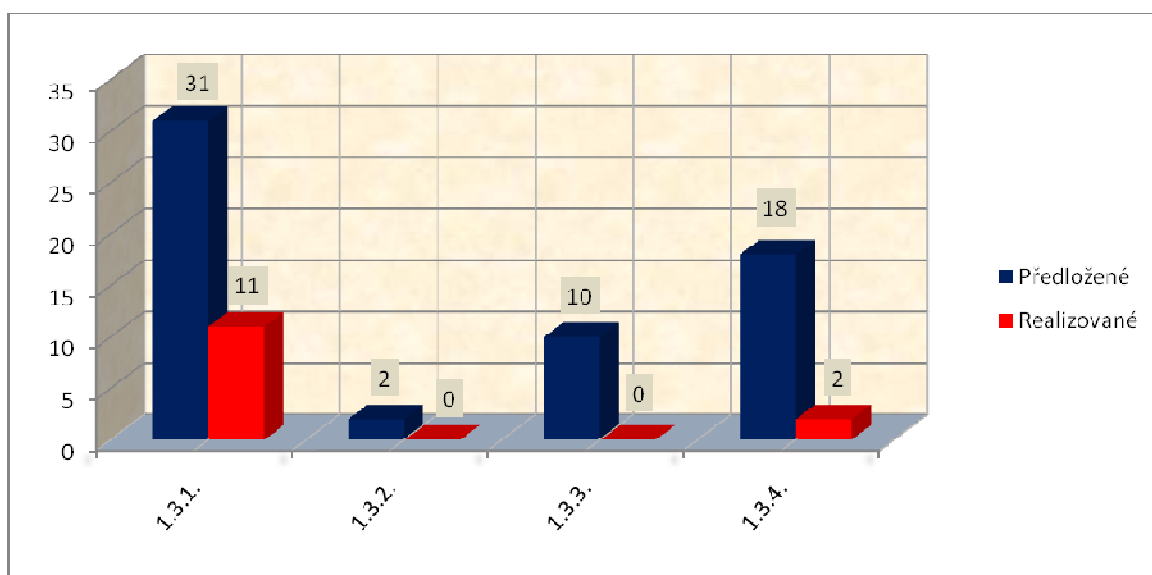
¹¹² Další vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení včetně realizace odborných praxí a zahraničních stáží pedagogických pracovníků s důrazem na realizaci kurikulární reformy, na jazykové vzdělávání, využívání ICT ve výuce environmentální vzdělávání, včetně osvojení si dalších moderních pedagogických metod, souvisejících se systematickým zvyšováním kvality a efektivity vzdělávání

¹¹³ Zvýšení dostupnosti, kvality a atraktivity nabídky dalšího vzdělávání pro pracovníky škol a školských zařízení

¹¹⁴ *Evropský sociální fond [online]. 22. 12. 2010 [cit. 2011-03-26]. Závěrečná zpráva-Analýza grantových projektů prioritní osy 1. Dostupné z WWW: <<http://www.esfcr.cz/file/7983/>>*

Ve výše uvedené aktivitě 1.3.1 je alokováno celkem 35 232 190 Kč.¹¹⁵ Zbývající prostředky jsou alokovány v rámci aktivity 1.3.4,¹¹⁶ jelikož ostatní dvě aktivity nebyly v rámci Jihočeského kraje realizovány.

Graf 12: Počet předložených a realizovaných projektů v Jihočeském kraji, oblast podpory 1.3 (1. a 2. výzva)

Zdroj: vlastní zpracování dle dostupných dat z ESF

Vzájemná komparace Středočeského a Jihočeského kraje v rámci oblasti podpory 1.3

V rámci 1. a 2. výzvy, oblasti podpory 1.3, došlo k vzájemné shodě dvou nejvíce zastoupených aktivit, kdy v obou krajích se na 1. místě objevuje aktivita 1.3.1 a 1.3.4. Na další dvě aktivity 1.3.2 a 1.3.3 nebyly v Jihočeském kraji čerpány finanční zdroje vůbec, na rozdíl od Středočeského kraje. Velice zajímavé je i porovnání konečných příjemců, kdy v Jihočeském kraji tvoří Školy a školská zařízení celých 62 %, kdežto u Středočeského kraje je to pouze 19%. V Jihočeském kraji nejsou zcela vůbec zastoupena Města, obce a svazky obcí.

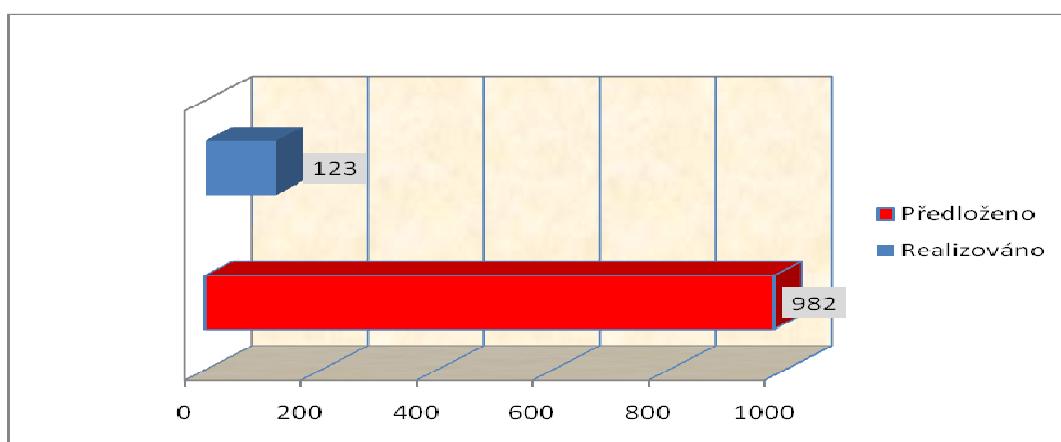
¹¹⁵ Což je 83 % z dosud schválených finančních prostředků.

¹¹⁶ 7.326.361,-- Kč.

Výstupy z provedené analýzy komparace Středočeského a Jihočeského kraje

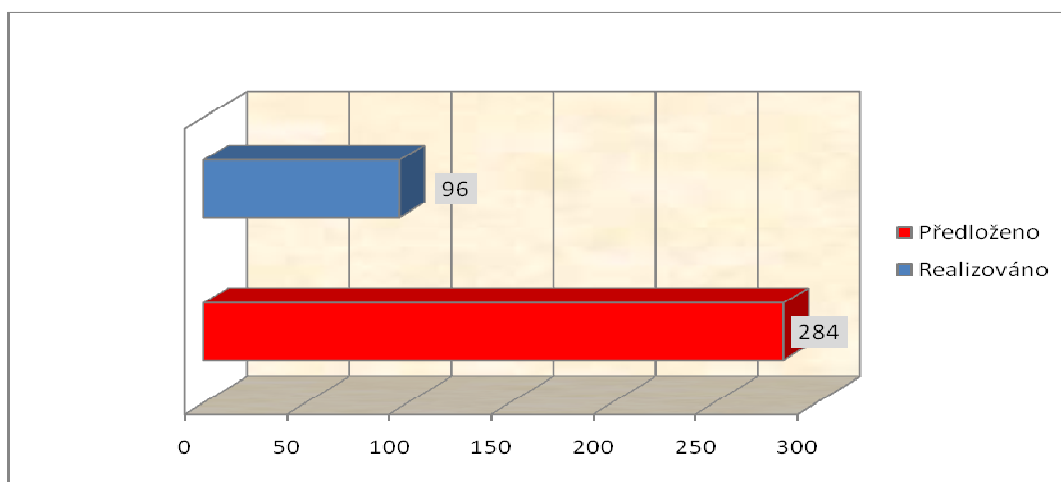
Níže uvedené grafy slouží k porovnání celkových počtů předložených a realizovaných projektů ve Středočeském a Jihočeském kraji v rámci výzvy 1. a 2. všech sledovaných oblastí podpory. Počet předložených projektů ve Středočeském kraji převyšuje o 698 počet předložených projektů v rámci Jihočeského kraje, což činí 246 %. Míra realizovaných projektů je u Středočeského kraje vyšší pouze o 27 projektů, tj. o 28 %.

Graf 13: Počet předložených a realizovaných projektů prioritní osy 1 ve Středočeském kraji (1. a 2. výzva)

Zdroj: vlastní zpracování

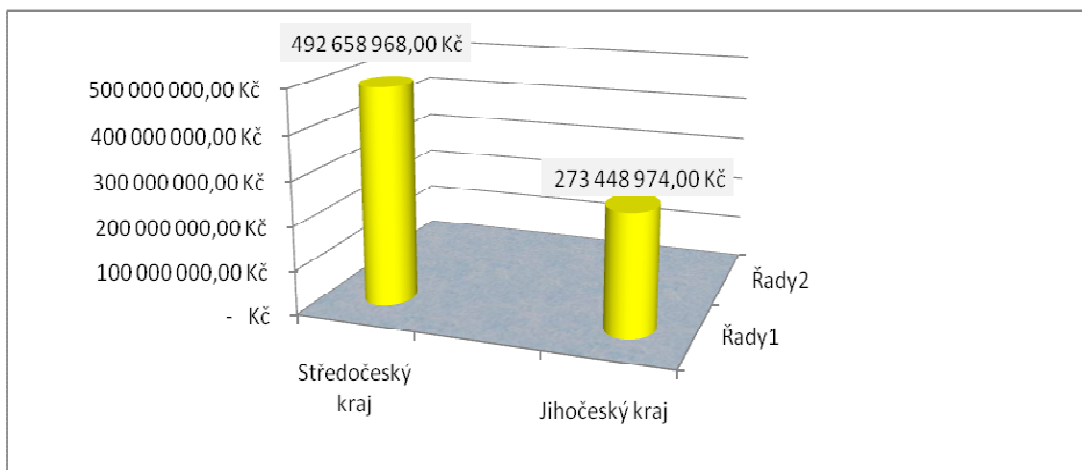
Graf 14: Počet předložených a realizovaných projektů prioritní osy 1 v Jihočeském kraji (1. a 2. výzva)

Zdroj: vlastní zpracování

Při porovnání objemu celkových finančních prostředků mezi Středočeským a Jihočeským krajem činí rozdíl mezi oběma kraji 219.209.994,- Kč, což je rozdíl o 44,5 %.

Graf 15: Porovnání objemu finančních prostředků za Středočeský a Jihočeský kraj v rámci schválených projektů prioritní osy 1

Zdroj: vlastní zpracování

Z provedené analýzy je rovněž zřejmé, že ve vyhlášených aktivitách se vyskytují aktivity pro žadatele ne příliš zajímavé. Například vyhlášená oblast podpory 1.2.7 Vzdělávání dětí cizinců žijících na území České republiky se nevyskytl v obou krajích ani jeden projekt. Tato aktivita neměla být zařazena vůbec, jelikož se domnívám, že cílová skupina pro tento typ projektů se dá těžko oslovit a získat. Před každou aktivitou, kterou bude Řídící orgán vypisovat, by dle mého názoru měla být provedena určitá šetření, zda o podporovanou aktivitu bude z řad žadatelů zájem.

Z analýzy prioritní osy 1, konkrétně jednotlivých podporovaných aktivit usuzuji, že některé aktivity jsou mnohdy nevhodně formulované, což má za následek, že někteří zájemci se o podání projektu ani nepokusí. V dalším období bych uvítala, kdyby byly aktivity formulovány přesněji a přehledněji.

5.7 Aktuální analýza čerpání k 3. 2. 2011

K 3. únoru 2011 bylo podáno do OP VK celkem 4 736 žádostí o individuální projekty v celkové hodnotě 41,9 mld. Kč a 91 žádostí o globální granty ve výši 13,0 mld. Kč. V rámci grantových projektů bylo podáno 6 959 žádostí v hodnotě 32,6 mld. Kč.¹¹⁷

V OP VK je prozatím k výše uvedenému datu podáno 2 254 Rozhodnutí o poskytnutí dotace ve výši 12,9 mld. Kč na individuální projekty a 52 Rozhodnutí na globální granty ve výši 905 mld. Kč. V rámci grantových projektů bylo schváleno celkem 1 557 projektů v celkové hodnotě 6,4 mld. Kč.

Proplacené prostředky za individuální a grantové projekty dosahují 9,1 mld. Kč. Objem certifikovaných výdajů předložených EK činí 847,4 mld. Kč, což je pouze 1,5 % z celkové alokace na OP VK pro programové období 2007 – 2013.¹¹⁸

¹¹⁷ O více než 245 % převyšuje objem finančních prostředků ve schválených grantových grantech s vydaným Rozhodnutím o poskytnutí dotace.

¹¹⁸ Měsíční monitorovací zpráva – Leden 2011, MŠMT, str. 53.

6 Implementace OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Hlavní zásadou při využívání prostředků z Evropského sociálního fondu a dosahování stanovených cílů OP VK je přísné oddělení linie realizační, platební a kontrolní.

V souladu s Nařízením Rady (ES) č. 1083/2006 a čl. 59 - 63, jsou v rámci OP VK ustanoveny jednotlivé orgány implementační struktury. OP VK je implementován na partnerském principu, přičemž celkovou odpovědnost nese MŠMT jako Řídící orgán. Odpovědnost za implementaci jednotlivých oblastí podpory je delegována na tzv. Zprostředkující subjekty na základě písemné dohody. Toto delegování činností je při samotné implementaci jednotlivých oblastí podpory OP VK navrženo v souladu s doporučením Evropské komise a vychází ze zkušeností zemí EU při řízení programů z ESF a zkušeností ČR při realizaci OP RLZ.¹¹⁹

Navržená implementační struktura a rozdělení jednotlivých kompetencí a činností je koncipována transparentně a zároveň tak, aby byl vytvořen prostor pro záruky pro uplatnění mechanismu následné kontroly.

6.1 Řídící orgán

Na základě Usnesení vlády č. 175/2006 ze dne 22. února 2006 bylo Řídícím orgánem pro OP VK pověřeno Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, které má celkovou odpovědnost za realizaci celého programu.¹²⁰ Mezi základní úkoly Řídícího výboru patří zejména:

- příprava a projednání operačního programu a jeho předložení Evropské komisi
- koordinace implementačních orgánů při výběru jednotlivých projektů
- schvalování individuálních projektů a globálních grantů

¹¹⁹ Operační program Rozvoj lidských zdrojů v programovacím období 2004-2006.

¹²⁰ Výkonem funkce Řídícího orgánu OP VK byla konkrétně pověřena Sekce pro řízení strukturálních fondů IV/ I MŠMT. Příkazem ministra školství, mládeže a tělovýchovy, ze dne 22. listopadu byl však název Sekce řízení strukturálních fondů změněn na Sekci řízení Operačních programů EU (IV).

- vypracování výroční a závěrečné zprávy o provádění OP
- schvaluje individuální projekty a globální granty předkládané implementačními orgány,
- zajišťuje provádění evaluace operačního programu,
- kontroluje, že udělené veřejné zakázky nebo koncese, které se týkají projektů spolufinancovaných z OP VK, jsou v souladu s platnou legislativou a se Směrnicemi Evropského parlamentu a Rady.

Všechny orgány, které se podílí na implementaci OP VK mají povinnost hlásit Řídícímu orgánu zjištěná podezření na nesrovnalosti. Řídící orgán OP VK je metodicky podporován Národním orgánem pro koordinaci NSRR, který mimo jiné vydává pokyny a doporučení s cílem efektivně dosáhnout splnění všech požadovaných úkolů.¹²¹

6.2 Zprostředkující subjekty

Zprostředkující subjekt je subjekt, na který Řídící orgán deleguje výkon některých svých činností, přičemž rozsah těchto činností je stanoven formou písemné dohody mezi Řídícím orgánem a Zprostředkujícím subjektem. Z pohledu žadatele a příjemce podpory jde o nejdůležitější subjekt, který je díky příslušným krajským úřadům snadno dostupný. Mezi hlavní činnosti Zprostředkujícího subjektu můžeme zařadit zejména:

- odpovědnost za výběr, monitorování a kontrolu projektů
- ověřování žádostí o platby
- zajištění odpovídající informovanosti potenciálních příjemců a jejich partnerů o možnostech financování z příslušných oblastí podpory OP VK, včetně zajištění publicity.

¹²¹ Vzdělávání pro konkurenceschopnost, brožura MŠMT, str. 113-115

6.3 Platební a certifikační orgán

Na základě usnesení vlády ČR č. 198/2006 z dne 22. února 2006 byl výkonem funkcí Platebního a certifikačního orgánu OP VK pověřen odbor Národní fond Ministerstva financí ČR, který zejména zajišťuje tyto činnosti:

- správa prostředků ze strukturálních fondů na účtech zřízených Českou národní bankou,
- vypracovává a předkládá žádost o průběžné a závěrečné platby Evropské komisi
- převádí prostředky z rozpočtu EU na příjmové účty správců jednotlivých kapitol státního rozpočtu a to do 5 dnů od obdržení souhrnné žádosti,
- vyhodnocuje čerpání alokovaných částek prostředků z rozpočtu EU,
- vypracovává certifikát o vynaložených výdajích, který zasílá společně se žádostí o průběžnou či závěrečnou platbu Evropské komisi,
- provádění kontroly na
- vrací neoprávněné či nevyužité prostředky, včetně úroků Evropské komisi.¹²²

6.4 Auditní orgán

Výkonem Auditního orgánu bylo na základě Usnesení vlády č. 198/2006 ze dne 22. února 2006 pověřeno Ministerstvo financí ČR, které metodicky řídí a koordinuje výkon celého systému finanční kontroly. V souladu se čl. 62 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 provádí Auditní orgán zejména tyto činnosti:

- předkládá Evropské komisi do doby 9 měsíců od schválení operačního programu strategii auditu zahrnující subjekty, které budou samotný audit provádět

¹²² Nebylo-li v souladu s pravidly ES rozhodnuto o jejich realokaci v rámci OP VK

- předkládá každoročně aktualizovanou strategii auditu, metodu výběru vzorků, konsolidovaný plán auditů prostředků poskytnutých z fondů EU
- zajišťuje metodickou podporu dalších auditorských subjektů zapojených do auditů,
- Předkládá Evropské komisi každoročně¹²³ výroční kontrolní zprávu, která obsahuje zjištění z auditů provedených během předchozího roku v souladu se strategií auditu operačního programu, jakož i nedostatky zjištěné v řídicích a kontrolních systémech programu.

6.4.1 Interní audit

Hlavní úlohou interního auditu je zejména přezkum činností řídicího a kontrolního systému operačního programu. Zprávy z interních auditů, které jsou prováděny na jednotlivých úrovních implementace, jsou předávány příslušnému vedoucímu orgánu veřejné správy, Národnímu orgánu pro koordinaci, Monitorovacímu výboru a Řídícímu výboru. Interní audit OPVK zajišťuje útvar MŠMT.

6.4.2 Externí audit

Externí audit je prováděný subjekty mimo implementační strukturu operačního programu a mimo působnost interního auditu. Mohou ho provádět Centrální auditní a kontrolní orgány, jako např. Nejvyšší kontrolní úřad, Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu, či orgány EU.¹²⁴ Zprávy z externích auditů prováděných na jednotlivých úrovních implementace jsou předkládány Evropské komisi, dále příslušnému vedoucímu orgánu veřejné správy, Národnímu orgánu pro koordinaci, Monitorovacímu výboru a Řídícímu výboru.

¹²³ Od roku 2008 do roku 1. 6. 2015

¹²⁴ Evropská komise, Evropský účetní dvůr, Evropský úřad pro boj proti podvodům

6.4.3 Kontroly na místě

Kontrola fyzické realizace projektu se provádí v průběhu realizace projektu nebo následně po skončení realizace u konečných příjemců podpory. Uvedené kontroly mohou být buď plánované, nebo neplánované. O fyzické kontrole realizace projektu je sepsán protokol. V případě zjištěných nesrovnalostí protokol obsahuje i uložená opatření k nápravě.

6.5 Finanční útvar

Činností Finančního útvaru byl s účinností od 1. července 2007 pověřen odbor hlavního účetního a metodiky účetnictví MŠMT. V rámci implementace OP VK tvoří Finanční útvar spojující mezičlánek mezi Řídícím orgánem a Platebním a certifikačním orgánem na Ministerstvu financí.

Finanční útvar provádí zejména tyto činnosti, které vyplývají z Metodiky finančních toků:

- zajišťuje převody prostředků příjemcům z prostředků státního rozpočtu na předfinancování výdajů, které mají být kryty prostředky z rozpočtu EU a prostředků státního rozpočtu určených na národní financování,
- sděluje Řídícímu orgánu požadované údaje o provedených převodech prostředků příjemcům,¹²⁵
- vede účetnictví v souladu s národní legislativou a zaznamenává údaje o všech provedených operacích týkajících se správy prostředků ze Strukturálních fondů, dle pokynů Platebního a certifikačního orgánu.

¹²⁵ Zejména jde o údaje o příjemci, výše převedených finančních prostředků, den platby.

6.6 Monitorování OP VK

6.6.1 Úloha monitorování

V rámci OP VK je monitoring nastaven v souladu s čl. 62 – 67 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. Monitorování je základním a nepostradatelným nástrojem k dosažení efektivní implementace celého programu a jeho projektů. Jde o činnost, která metodicky upravuje a systematicky se zabývá sběrem, tříděním a ukládáním relevantních informací pro potřeby řízení, evaluace a kontroly celé implementační struktury.¹²⁶ Nedílnou funkcí monitoringu je informování Evropské komise a Národního orgánu pro koordinaci o dosažení pokroku v procesu implementace operačního programu.¹²⁷ Celkovou odpovědnost na monitorování OP VK má Řídící orgán, který je zejména odpovědný za správný, efektivní, systematický a včasný monitoring a informování Národního orgánu pro koordinaci a Evropskou komisi.

Úlohy monitorování se pohybují ve třech významných oblastech implementace OP VK:

- Finanční monitoring
- Věcný monitoring¹²⁸
- Procedurální monitoring.

6.6.2 Monitorovací výbor

Monitorovacímu výboru předsedá zástupce Řídícího orgánu jmenovaný ministrem školství, mládeže a tělovýchovy. Monitorovací výbor plní v souladu s čl. 65 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, tyto úlohy:

- posuzuje a schvaluje kritéria pro výběr projektů, a to do šesti měsíců od schválení OP VK, dále schvaluje revize ostatních výběrových kritérií v soulad s potřebami operačního programu

¹²⁶ Vzdělávání pro konkurenceschopnost, brožura MŠMT, str. 121

¹²⁷ Nedostatečně efektivní monitorování může vést k sankcím ze strany Národního orgánu pro koordinaci.

¹²⁸ Dále se dělí na technický, fyzický a analytický monitorong

- zkoumá výsledky implementace, dosažení cílů stanovených pro jednotlivé prioritní osy a realizaci evaluace
- přijímá výroční kontrolní zprávu týkající se implementace OP VK, dále schvaluje předložené výroční zprávy a závěrečnou zprávu.

6.6.3 Monitorovací zprávy

Monitorovací zprávy musí být zpracovány v souladu s Nařízením Rady (ES) č. 1083/2006, podle něhož Řídící orgán zpracovává:

- výroční zprávu
- závěrečnou zprávu
- podklady pro zprávy na národní úrovni a pro standardizovaný monitoring
- podklady pro strategický reporting.

Výroční a závěrečné zprávy předkládá Řídící orgán Evropské komisi vždy k 30. červnu za předchozí kalendářní rok. Do 31. března 2017 předloží Řídící orgán závěrečnou zprávu o implementaci OP VK.

Před samotným předložením Evropské komisi jsou výroční a závěrečné zprávy schvalovány Monitorovacím výborem OP VK. Do deseti dnů od přijetí zprávy informuje Evropská komise Řídící orgán o přijatelnosti zprávy. Své komplexní stanovisko k předloženým výročním zprávám podává EK do dvou měsíců. Na předloženou závěrečnou ¹²⁹zprávu podává celkové hodnocení do pěti měsíců od předložení členským státem. Výroční zpráva a závěrečná zpráva mají především za úkol shrnout a poskytnout relevantní informace o pokroku v implementaci operačního programu.

¹²⁹ Pokud Evropská komise nereaguje v tomto stanoveném čase, považují se zprávy za schválené.

6.6.4 Monitorovací indikátory OP VK

Indikátory slouží k monitorování průběhu a výsledku realizace jednotlivých projektů, oblastí podpory, prioritních os a programů, vzhledem ke stanoveným cílům. Seznam monitorovacích indikátorů schvaluje monitorovací výbor a toto členění je zároveň součástí prováděcího dokumentu. Každý žadatel o finanční podporu z ESF je povinen v rámci své žádosti o podporu doložit monitorovací ukazatele projektu a zejména uvést kvantifikaci vybraných indikátorů, které mají vazbu na indikátory stanovené v prováděcím dokumentu OP VK. Monitorovací indikátory jsou zároveň uvedeny ve smlouvě o financování z ESF a jsou klíčové pro následné hodnocení realizace jednotlivých projektů. Plnění monitorovacích indikátorů se vykazuje v monitorovacích zprávách. Nedodržení těchto ukazatelů může vést až k částečnému nebo úplnému odebrání poskytnutí dotace.¹³⁰

6.6.5 Elektronický monitorovací systém

K 1. lednu 2007 byl zřízen monitorovací systém Central (MSC2007), který slouží Řídicímu orgánu pro efektivní sledování průběhu realizace projektů v rámci OP VK a jako nástroj pro řízení samotného programu. Tento systém rovněž slouží Platebnímu a certifikačnímu orgánu i dalším orgánům implementační struktury. Informačně technologické řešení monitorovacího systému Strukturálních fondů a Fondu soudržnosti navazuje na řešení, které bylo aplikované v předchozím programovém období 2004-2006. Na základě dosavadních zkušeností z průběhu realizace je systém průběžně modifikován a doplněn o relevantní nástroje pro monitoring, řízení a evaluaci.

6.6.5.1 MCS2007

je provozován na technických prostředcích Ministerstva pro místní rozvoj. Systém umožňuje centrální věcný a finanční monitoring programů a jednotlivých projektů, realizaci finančních toků podle Metodiky finančních toků a elektronickou výměnu dat s podřízenými úrovněmi informačního monitorovacího systému, zejména s účetním systémem Viola a databází Evropské komise SFC2007.

¹³⁰ www.strukturalni-fondy.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-06]. Fondy evropské unie. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/M/Monitorovaci-indikatory-%28monitorovaci-ukazatele%29>>.

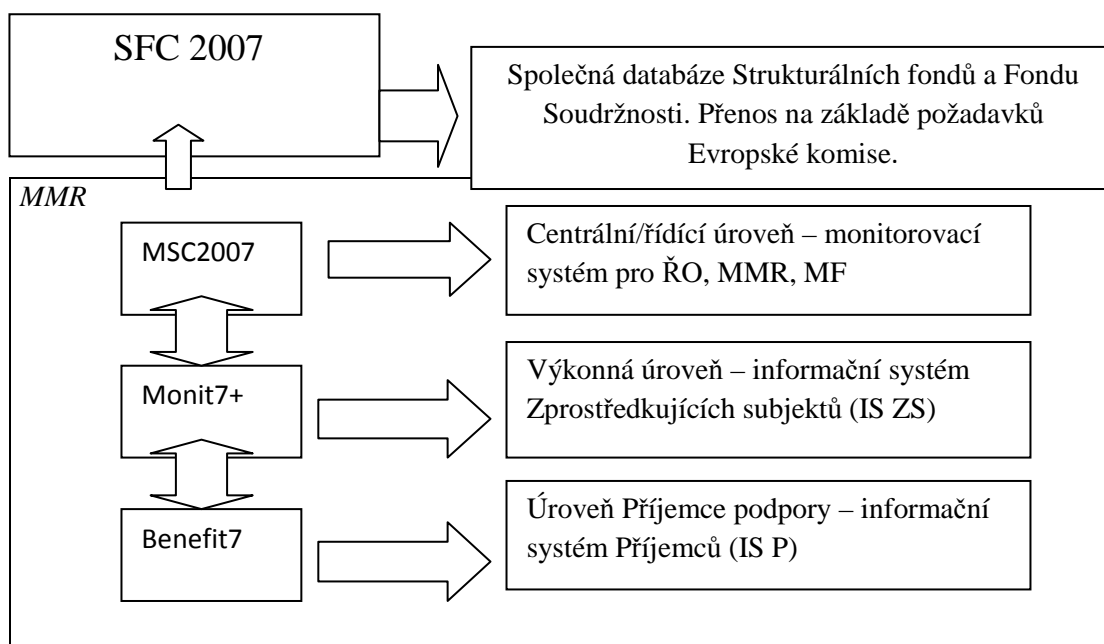
6.6.5.2 Monit7+

Monit7+ slouží pro řízení programu a administraci projektů. Kromě Řídícího orgánu používají tento systém i Zprostředkující subjekty k informační podpoře svých činností. Řídící orgán má zodpovědnost za správu relevantní části tohoto systému a informuje Národní orgán pro koordinaci a EK o jednotlivých krocích realizace programu a jednotlivých projektů. Propojení informačního systému Monit7+ s účetním systémem resortu MŠMT¹³¹ je předmětem Studie proveditelnosti propojení vybraných informačních systémů resortu MŠMT.

6.6.5.3 Benefit7

Informační systém pro Příjemce je určen k podpoře výkonných funkcí monitorovacího systému SF a FS realizovaných na úrovni jednotlivých příjemců. Díky tomuto systému dochází k veškeré datové komunikaci mezi Řídícím orgánem, Zprostředkujícím subjektem a příjemci. Je provozován jako webová žádost.¹³²

Schéma 3: Úroveň monitorovacího systému Strukturálních fondů a FS

Zdroj: Vzdělávání pro konkurenceschopnost, MŠMT, str. 125

¹³¹ Podle Metodiky finančních toků na programové období 2007-2013)

¹³² Respektive webový účet příjemce

6.6.6 Evaluace OP VK

Evaluace OP VK je prováděna v souladu s povinnostmi ustanovenými v rámci čl. 47 až 49 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, dále v souladu s metodickými pokyny EK a pokyny Národního orgánu pro koordinaci. Za zajištění evaluace je odpovědný Řídící orgán OP VK.¹³³

Provádění evaluace směřuje především ke:

- zvýšení kvality a efektivnosti spolufinancování poskytovaného ze Strukturálních fondů a Fondu soudržnosti a jeho konzistence s cíli EU v ČR,
- zdokonalení strategie a zefektivnění implementace operačního programu, tj. zlepšení výstupů, výsledků a dopadů,
- zkoumání specifických strukturálních problémů ČR a udržitelného rozvoje ve vztahu k předmětu OP VK.

6.6.6.1 Povinnost evaluace

Povinnosti evaluace OP VK jsou zejména následující:

- sestavování, realizace, aktualizace a vyhodnocování evaluačního plánu,
- poskytování zdrojů pro provádění evaluace a využití údajů a informací z monitorovacího systému,
- aktivní vzájemná spolupráce s evaluátory a pracovníky evaluace na národní úrovni i na různých úrovních implementace OP VK,
- povinnost uveřejňování výsledků provedených evaluací.

6.6.6.2 Typy evaluace

Pro účely OP VK budou Řídícím orgánem prováděny následující evaluace:

- ex-ante evaluace – cílem tohoto hodnocení je optimalizovat způsob užití prostředků OP VK a zlepšit celkovou kvalitu programování.

¹³³ Doporučená je realizace transparentní externí evaluace.

- on-going evaluace – představuje plánovaný rámec pro evaluaci OP VK, můžeme sem zahrnout aktivity zaměřené na prvky implementace a na prvky koncepčního charakteru.
- ad-hod evaluace – tyto evaluační aktivity jsou uskutečňovány na základě potřeb, které vyvstanou v průběhu realizace OP VK.

6.6.6.3 Evaluační plán

Prvním krokem k realizaci evaluace je sestavení evaluačního plánu. Tento plán se vypracovává na celé programové období, přičemž se po každém roce aktualizuje.¹³⁴

Evaluační plán obsahuje:

- specifikaci řídicí struktury odpovědné za hodnocení,
- indikativní časový plán evaluačních aktivit
- plánované finanční zdroje,
- mechanismus možné revize plánu hodnocení.

6.7 Postup při získávání dotace z Evropských fondů

6.7.1 Vyhlášení výzvy

Řídicí orgán spolu se Zprostředkujícími subjekty vyhlašují pravidelně časově vymezené výzvy k předkládání žádostí o podporu v rámci jednotlivých prioritních os a oblastí podpory. Vyhlášení výzvy probíhá v tisku nebo na internetových stránkách. Každá výzva obsahuje své číslo, název programu, prioritní osy a oblasti podpory, místo předložení, den a hodinu do kdy nejpozději musí být výzva předložena a odkaz, kde najít bližší informace a

¹³⁴ Evaluační plán OP VK včetně ročních aktualizací je řádně projednávám Pracovní skupinou pro Evaluaci OP VK

kontakty pro případné dotazy. Součástí každé výzvy je zároveň popis vyhlašované oblasti a přesný výčet možných žadatelů.¹³⁵

6.7.2 Podání projektové žádosti

Projektovou žádost vyplňuje žadatel na základně platné Příručky pro žadatele, která musí být vypracována v souladu s podmínkami daného operačního programu. Projektová žádost se předkládá ve stanoveném termínu (v době tzv. výzvy) k zprostředkujícímu subjektu v elektronické a písemné formě, včetně doložení příloh. Projektová žádost vždy obsahuje: údaje o žadateli; informace o projektu; rozpočet, harmonogram projektu, soulad projektu s horizontálními prioritami; prohlášení o podpoře "de minimis".¹³⁶

6.7.3 Hodnocení projektu

Podaný projekt je nejdříve hodnocen po formální stránce¹³⁷ a poté po stránce obsahové. Pro všechny typy projektů jsou stanovena kritéria, kterým se přisuzuje určitá míra. Projekt způsobilý k financování z ESF musí získat v hodnocení alespoň 65 bodů, ostatní projekty jsou hodnoceny jako nedostačující a jsou vyřazené. Věcné hodnocení projektů provádějí tzv. hodnotitelé¹³⁸. Pokud splní žádost o podporu všechna kritéria, je podepsán právní akt o poskytnutí dotace.

¹³⁵ Výzva může být časově neomezená tzv. průběžná nebo časově omezená, tzv. kolová.

¹³⁶ K podávání žádostí o podporu a další komunikací mezi žadatelem a administrátorem projektu slouží webová aplikace Benefit 7+

¹³⁷ V této fázi ještě může být žadatel vyzván k případnému doplnění či opravení údajů, avšak některé projekty jsou vyřazeny již i v této fázi.

¹³⁸ Hodnotitel musí splňovat kvalifikační předpoklady požadované pro příslušnou oblast, dále musí být řádně vyškolen na způsob hodnocení žádostí, musí dát písemné prohlášení o nestrannosti a důvěrnosti. Hodnotitelé jsou zároveň povinni zachovat naprostou mlčenlivost a zajistit tak nezpochybnitelnost celého procesu hodnocení.

Tabulka 11: Výběrová kritéria pro posouzení projektu

Kritérium	Váha
Zdůvodnění projektu	30%
Cílová skupina	15%
Realizace projektu	16%
Výsledky a výstupy	14%
Horizontální témata	10%
Specifické požadavky	15%
Celkem	100%

Zdroj: Pavlák, M. Lidské zdroje a fondy EU¹³⁹

6.7.4 Realizace projektu

Okamžikem podpisu smlouvy o poskytnutí dotace se ze žadatele o dotaci stává příjemce, který je povinen se řídit tzv. Příručkou pro příjemce. Celá realizace projektu by měla být v souladu s projektovou žádostí, s harmonogramem a rozpočtem projektu a měla by vést ke splnění vytýčených cílů, které jsou stanoveny tzv. monitorovacími indikátory projektu.

Platby příjemcům podpory probíhají na základě žádostí o platbu, které příjemce překládá přímo Řídicímu orgánu/Zprostředkujícímu subjektu. Tyto platby probíhají formou ex-post plateb¹⁴⁰ či ex-ante plateb¹⁴¹. Při předkládání žádostí o platby příjemci odůvodní předkládané výdaje a prokáží, zda odpovídají podmínkám realizace projektu obsažených v Rozhodnutí po poskytnutí dotace. Veškeré platební nároky musí být podloženy doklady, které musí prokazovat, že prostředky na realizaci projektu jsou vynaloženy efektivně, hospodárně, účelně a transparentně. Doklady o projektech musí být kdykoli k dispozici pro kontroly na místě či auditní šetření. Systém finančních toků je založen na principu

¹³⁹ PAVLÁK, M. Lidské zdroje a fondy E: Evropský sociální fond jako nástroj spolufinancování projektů v oblasti lidských zdrojů. 1. vyd. Praha : ASPI, 2005. 127 s. ISBN 80-7357-139-0

¹⁴⁰ Následné proplácení výdajů již vynaložených příjemcem při realizaci konkrétního projektu.

¹⁴¹ Forma poskytnutí prostředků příjemci před realizací projektu.

předfinancování ze státního rozpočtu ČR. To znamená, že podíl EU (až 85 %), který je určen na spolufinancování OP VK, je nejprve předfinancován z rozpočtu jednotlivých kapitol státního rozpočtu a až poté je podíl EU refundován zpět do dané kapitoly ze zdrojového účtu Platebního a certifikačního orgánu. Prostředky podílu národního financování ze zdrojů státního rozpočtu ve výši (15 %) jsou příjemcům uvolňovány stejným způsobem jako prostředky na předfinancování podílu EU.

6.7.5 Monitorování a vyhodnocení projektu

Monitorování je soustavnou činností, která probíhá po celou dobu trvání projektu. Cílem je průběžné sledování pokroku v realizaci projektů. Každý žadatel je povinen vytvářet tzv. monitorovací zprávy a plnit monitorovací indikátory. Monitorovací zprávy jsou povinni zpracovávat jak elektronicky prostřednictvím systému Benefit+7, tak v papírové formě.¹⁴²

6.8 Způsob financování projektů

6.8.1 Způsobilé výdaje

OP VK je spolufinancován z Evropského sociálního fondu a zároveň z veřejných prostředků České republiky. V rámci vymezení finančních alokací byla stanovena výše příspěvku jako procentní část z celkových způsobilých výdajů na úrovni oblastí podpor programu.¹⁴³ Výše příspěvku je stanovena na 85% z celkových veřejných výdajů, zbývajících 15% je alokováno v rámci státního rozpočtu ČR. Podpora poskytnutá projektům realizovaným OP VK se vztahuje pouze na způsobilé výdaje.¹⁴⁴

Mezi způsobilé výdaje patří zejména tyto:

¹⁴² Například se dokládají originál výkazy práce, prezenční listiny z kurzů, záznamy o přednáškách, evaluační dotazníky, dohody o provedení práce apod.

¹⁴³ Úprava příspěvků z fondů EU vychází ze článku 53 nařízení Rady (ES) 1083/2006.

¹⁴⁴ tj. výdaje, které mají přímou příčinnou souvislost s cíli projektu, který je uskutečňován v rámci OP VK

- osobní výdaje související s realizací projektu
- cestovní náhrady související s realizací projektu
- pořízení zařízení, které přímo souvisí s realizací projektu
- výdaje na místní kancelář, výdaje na reprezentaci
- nákup služeb souvisejících s realizací projektu
- drobné stavební úpravy související s realizací projektu
- DPH u neplátců a plátců.¹⁴⁵

6.8.2 Nezpůsobilé výdaje

Jedná se o výdaje, které nejsou vynaloženy v souladu s cíli projektu a současně nejsou pro jejich realizaci nezbytné. Za nezpůsobilé výdaje jsou považovány výdaje, které nevznikly nebo nebyly skutečně uhrazeny mezi 1. lednem 2007 a 31. prosincem 2015.

Mezi nezpůsobilé výdaje patří zejména tyto:

- provozní výdaje na rutinní opravy a udržování, manka a škody
- odměny členům statutárních orgánů
- další osobní výdaje, např. stravování zaměstnanců, příspěvek na důchodové pojištění
- pokuty, penále, sankce
- úroky z úvěrů a půjček
- přímá daň, daň z nemovitosti, daň dědická a darovací, silniční daň a clo.¹⁴⁶

6.8.3 Křížové financování

Při implementaci OP VK bude postupováno dle pokynů MMR pro křížové financování na programové období 2007 – 2013, jež tvoří základní rámec pro aplikaci tohoto doplňkového

¹⁴⁵ Pouze však v případě, že není nárok na odpočet podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁶ Prováděcí dokument OPVK, verze k 9. 12. 2010

způsobu financování prioritních os a operačních programů. V souladu s těmito pokyny byla stanovena pro OP VK maximální limit 9 % na každou prioritní osu. Současně však platí, že jednotlivé projekty v rámci některých výzev mohou mít ve výjimečných případech stanoven limit pro křížové financování až do výše 40 %.¹⁴⁷

6.8.4 Veřejná podpora

Veřejnou podporou je každá podpora poskytnutá z OP VK ve formě nevratné finanční pomoci nebo přímého přidělení prostředků, které ovlivňují obchod mezi členskými státy a může narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňuje určité podmínky nebo určitá odvětví výroby.¹⁴⁸ Podpora z OP VK, která naplňuje uvedené kritéria, se stává neslučitelnou se společným trhem a může být povolena pouze na základě tzv. Obecného nařízení o blokových výjimkách nebo na základě rozhodnutí Evropské komise. Dle Nařízení Komise (ES) č. 800/2008, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem, umožňuje za stanovených podmínek poskytovat veřejnou podporu mimo jiné na vzdělávání, podporu malým a středním podnikům, dále na výzkum a vývoj či inovace.

6.8.5 Podpora de minimis

De minimis představuje takovou podporu, která s ostatními podporami de minimis nesmí poskytnout jednomu příjemci za dobu předcházejících tří let částku vyšší než 200 000 EUR.¹⁴⁹ Podporu de minimis není možno kumulovat s jinou veřejnou podporou na stejné způsobilé výdaje, jestliže by kumulací došlo k poskytnutí vyšší míry podpory než je stanovena v nařízení o blokových výjimkách nebo v rozhodnutí EK. Od 1. 1. 2010 začal fungovat Centrální registr podpor de minimis (RDM)¹⁵⁰, do něhož mají příjemci podpory povinnost zapisovat všechny podpory poskytnuté dle Nařízení Komise (ES) č. 1998/2006.

¹⁴⁷ Tento maximální limit je však možné využít pouze v řádně zdůvodněných případech a pouze pokud jsou takto financované činnosti nezbytné pro uspokojivou realizaci projektu.

¹⁴⁸ *CzechInvest* [online]. 2007 [cit. 2011-04-03]. Veřejná podpora a de minimis. Dostupné z WWW: <<http://www.czechinvest.org/verejna-podpora>>

¹⁴⁹ Za tříleté období se považují fiskální roky používané k daňovým účelům.

¹⁵⁰ Na základě ustanovení § 3a zákona č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů.

6.9 Doporučení k zefektivnění čerpání finančních prostředků

Ač bylo možné již od počátku roku 2007 čerpat finanční prostředky v rámci nového programového období 2007-2013, v České republice byla skutečnost jiná. Naše Řídící orgány přípravu na nové programové období zvládly až s několika měsíčním zpožděním. Národní strategický referenční rámec byl přijat Evropskou komisí až v červenci 2007. Teprve po tomto kroku byly řídicími orgány předkládány jednotlivé operační programy.

Naše republika tak získala neslavný primát v tom, že jako poslední členská země EU předložila ke schválení své operační programy. Hlavním důvodem byl zcela jistě až nezvykle vysoký počet operačních programů, což výrazně zvyšuje nároky na řízení, administraci i koordinaci.

Dle výše uvedeného zjištění věřím, že se podobná situace již v novém programovém období nebude opakovat, jelikož takové to zpoždění může vést nejen k nevyčerpání přidělených finančních prostředků na jednotlivé podporované aktivity, ale především tento jev vrhá špatné světlo na hodnocení naší republiky v rámci regionální politiky EU.

Ačkoliv se nyní nacházíme uprostřed programového období 2007-2013, dohady o podobě a struktuře nového programového období 2014 – 2020 jsou již v plném proudu.

Předpokládám, že v tomto novém programovém období nebudou ze strany Evropské unie příliš změněny požadavky na technické zabezpečení čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti, avšak věřím, že k určitému zjednodušení procesu dotační politiky EU dojde.

Domnívám se, že jádro podpory by mělo být více zaměřeno na aktivity podporující udržitelný rozvoj příslušného regionu či lokality. Zcela jistě by měly být eliminovány takové podpory, které jsou poskytovány na projekty, které již nemají možnou synergii nebo nemají dostatečnou přidanou hodnotu.

V novém programovém období bych především navrhla snížení počtu operačních programů, které by nejen ušetřily náklady s provozem jednotlivých operačních programů, ale zároveň by došlo k větší přehlednosti pro potencionální žadatele.

Na základě provedené analýzy předložených a realizovaných projektů v prioritní ose 1, bych doporučila i pro ostatní oblasti podpory vhodnější zacílení podporovaných aktivit, jejich „čitelnější“ náplň, jelikož mám pocit, že celé projektové řízení je pro řadu zájemců stále velice obtížné a nezvladatelné. Více bych se zaměřila na zřizování projektových středisek, která by pomáhala při konzultacích či samotnému zpracování žádosti o poskytnutí dotace.

Dále bych byla pro zrychlení hodnotícího procesu jednotlivých projektů, které v současné době mnohdy trvá více než půl roku.

Za negativní jev považuji značný stupeň byrokratizace, s kterým je možné se setkat při celém projektovém procesu. Navrhla bych méně dokládaných dokumentů v papírové formě a spíše bych se zaměřila na hloubkové kontroly na místě.

Informace o možnostech získání finančních prostředků z prostředků evropských fondů jsou do podvědomí běžných občanů vštěpovány nejen reklamou a inzercí, ale především si lidé začali všímat i nově opravených silnic, domů, mostů, u nichž je umístěna cedule s informací, že financování probíhalo z finančních prostředků Evropské unie. Na druhou stranu jsou ale občané až příliš často informováni o korupci, či porušení Zákona o veřejných zakázkách, o zvýhodňování určitých projektů, žadatelů a podobně. Tento jev bohužel vrhá na dotační politiku špatné světlo a věřím, že v budoucnu budou tyto jevy eliminovány. Při odhalení podvodného jednání při získávání dotací z fondů EU jsem jednoznačně pro vyšší tresty.

7 Závěr

Evropské unii se již podařilo vytvořit dynamický jednotný trh a zavést společnou evropskou měnu. Dalším cílem je rozšíření těchto úspěchů o evropský trh práce, na kterém mohou kvalitně vzdělaní a vyškolení občané uplatnit svou kvalifikaci i za hranicemi vlastních zemí. Evropská unie prochází významnou transformací, jejímž cílem je vytvoření nejvyspělejší znalostní společnosti ve světě, která bude umět čelit výzvám 21. století.

Kvalitní primární, sekundární a terciární vzdělání má proto více než kdy jindy předtím naprosto zásadní význam.

Mezi hlavní priority, na jejichž základě žádají a následně získávají členské státy EU finanční podporu z Evropského sociálního fondu, patří především priority zlepšování vzdělávacího systému a kvality počátečního vzdělávání, rozvoj vědy, výzkumu a technického vzdělávání, rozvoj odborného a podpora dalšího vzdělávání. Podpora vzdělávání učitelů, podpora terciárního sektoru, podpora vzniku struktury certifikací a akreditací nebo prevence předčasného opouštění školy jsou pak hlavními aktivitami, které naplňují jednotlivá opatření.

Vstupem České republiky do Evropské unie se naší zemi naskytl možnost využívat jednotlivých nástrojů regionální politiky, které musí pružně a efektivně reagovat na konkrétní regionální problémy. Právě Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, kterému je v práci věnována hlavní pozornost, přispívá k rozvoji lidských zdrojů prostřednictvím vzdělávání ve všech jeho formách s důrazem na komplexní systém celoživotního učení, utváření vhodného prostředí pro výzkumné, vývojové a inovační aktivity.

Cílem analýzy, která byla provedena v rámci této práce, bylo zaměření na prioritní osu 1 – Počáteční vzdělávání, kde byly zmapovány předložené a realizované projekty ve dvou výzvách v rámci tří oblastí podpory OP VK. Po vzájemné komparaci výstupů Středočeského a Jihočeského kraje, lze konstatovat, že oblasti podpor, kam směřuje nejvíce žádostí o podporu, jsou téměř shodné v obou krajích. Některé podporované aktivity jsou naplňovány bez problémů, jiné nejsou naplňovány vůbec. Výše alokace u Středočeského kraje dosahuje u některých oblastí podpory až trojnásobku alokace Jihočeského kraje.

V době dokončení této diplomové práce se Česká republika nachází v polovině programového období 2007 – 2013, ve kterém může čerpat finanční prostředky z fondů Evropské unie. Během této první poloviny období byly schváleny projekty v objemu, který představuje 53 % celkové alokace, což činí ve finančním vyjádření 430 mld. Kč. Tento fakt svědčí o vysoké absorpční kapacitě českých operačních programů.

Již v této chvíli probíhají zároveň živá jednání ohledně příprav EU na budoucí programové období 2014-2020. Pevně doufám, že v tomto nadcházejícím období dojde ke zjednodušení celého procesu dotační politiky, která je mnohdy nastavena velice složitě. Věřím zároveň, že se díky získaným finančním prostředkům z fondů EU podaří posunout kvality naší země mezi jedny z nejsilnějších států Evropské unie.

8 Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace:

BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. Strukturální politika Evropské unie, Praha: C. H. Beck, 2009, ISBN 978-80-7400-111-6

CHVOJKOVÁ, A., KVĚTOŇ, V., Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007-2013, Praha: IREAS 2007, ISBN 80-86684-43-1

FIALA, P., PITROVÁ, M. Evropská unie, Praha: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2010, ISBN 80-7325-223-6

PAVLÁK, M. Lidské zdroje a fondy E: Evropský sociální fond jako nástroj spolufinancování projektů v oblasti lidských zdrojů. 1. vyd. Praha: ASPI, 2005. 127 s. ISBN 80-7357-139-0

STEJSKAL, J., KOVÁRNÍK J., Regionální politika a její nástroje, Praha: Portál, 2009, ISBN 978-80-7367-588-2

TAUER, V., ZEMÁNKOVÁ, H., Získejte dotace z fondů EU, Praha: Computer Press, 2009, EAN 9788025126493

WOKOUN, R., MATES, P.: Management regionální politiky a reforma veřejné správy, Praha: Linde 2006, ISBN 80-7201-547-8

Elektronické dokumenty:

CzechInvest [online]. 2007 [cit. 2011-04-03]. Veřejná podpora a de minimis. Dostupné z WWW: <<http://www.czechinvest.org/verejna-podpora>>

Český statistický úřad [online]. 2007 [cit. 2011-03-09]. Vymezení územních jednotek NUTS v ČR pro potřeby statistické a analytické a pro potřeby EU. Dostupné z WWW:

<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/vymezeni_uzemnich_jednotek_nuts_v_cr_pro_potreby>

Euroskop.cz [online]. 2007 [cit. 2011-03-20]. Politiky EU. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>>

Euroskop.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-19]. Regionální politika. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8948/18033/clanek/regionalni-politika/>>

Evropský sociální fond [online]. 22. 12. 2010 [cit. 2011-03-26]. Závěrečná zpráva-Analýza grantových projektů prioritní osy 1. Dostupné z WWW: <<http://www.esfcr.cz/file/7983/>>

Fondy Evropské unie [online]. 2011 [cit. 2011-03-13]. Analýza stavu čerpání dle pravidla $n+3/n+2$. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/2843d134-f946-498c-b7a6-13da81619b0f/Stav-pravidla-n-3---n-2>>

Fondy Evropské unie [online]. 2010 [cit. 2011-04-03]. Monitorovací indikátory (monitorovací ukazatele). Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/M/Monitorovaci-indikatory-%28monitorovaci-ukazatele%29>>.

Fondy Evropské unie [online]. 2007 [cit. 2011-03-20]. Programy 2007-2013. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013>>

Fondy Evropské unie [online]. 2007 [cit. 2011-04-03]. Regionální politika EU. Dostupné z WWW:<<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/f35b30a8-c37b-44ec-abe4-ba01ec4294b6/Regionalni-politika-EU#cile>>

Fondy Evropské unie [online]. 2007 [cit. 2011-04-05]. Tematické operační programy. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/cbbd7af9-afef-448c-8030-1da7e87b4aa7/Tematicke-operacni-programy>>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. 2008 [cit. 2011-04-03]. Cíle OP VK. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/cile-op-vk?highlightWords=C%C3%ADle>>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. 2011 [cit. 2011-04-03]. Plán výzev OP VK 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/plan-vyzev-op-vk-2011?highlightWords=Indikativn%C3%AD+pl%C3%A1n+v%C3%BDzev>>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. 2011 [cit. 2011-04-03]. Příručka pro žadatele OP VK, verze 7, platná od 10. 2.2011. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/prirucka-pro-zadatele-op-vk-verze-7-platna-od-10-2-2011-1>>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. 2008 [cit. 2011-04-03]. Typy projektů. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/typy-projektu?highlightWords=typy+projekt%C5%AF>>

Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, fondu soudržnosti a národních zdrojů v programovém období 2007 -2013 [online]. Praha : NOK-MMR, 23. 2.2011 [cit. 2011-03-08]. Měsíční monitorovací zpráva, s. . Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/dede9178-48d1-400e-b941-3c9ace46ee5a/MMZ---leden-2011>>.

Programy 2007-2013 [online]. Praha : MMR, 2007 [cit. 2011-03-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013>>

Regionální politika-Inforegio [online]. 2007 [cit. 2011-03-27]. Dostupné finanční prostředky. Dostupné z WWW: http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/fonds/index_cs.htm

Příručky a brožury:

Abeceda fondů Evropské unie, MMR ČR, 2008

Metodika pro přípravu programových dokumentů pro období 2007-2013, Ministerstvo pro místní rozvoj, IREAS, 2005

Nové operační programy klíčovou dírkou, ESF ČR 2007-2013, SLON, 2008

Práce pro regiony – Regionální politika EU 2007-13, 2008, ISBN 92-79-03772-2

Prováděcí dokument Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, MŠMT, verze k 9. 12. 2010

Příručka pro žadatele OP VK, verze 7, platná od 10. 2. 2011, MŠMT, 2011

Výroční zpráva Jihočeského kraje o realizaci globálních grantů Operačního programu

Výroční zpráva Středočeského kraje o realizaci globálních grantů Operačního programu

Vzdělávání pro konkurenceschopnost, MŠMT, 2007.

Legislativa:

Nařízení rady (ES) č. 1083/2006, ze dne 11. července 2006, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999

Nařízení Evropského parlamentu a Rady ES č. 1059/2003 z 26. 5. 2003 o zavedené společné klasifikace územních statistických jednotek NUTS

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení (ES) č. 1784/1999.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled cílů a fondů v programovém období 2007 – 2013.....	26
Tabulka 2: Srovnání cílů a finančních nástrojů za období 2000-2006 a 2007-2013.....	29
Tabulka 3: Klasifikační kritérium NUTS z pohledu počtu obyvatel.....	31
Tabulka 4: Přehled NUTS v České republice.....	32
Tabulka 5: Stav čerpání finančních prostředků jednotlivých OP vzhledem k vlastní alokaci k 3. 2. 2011(v EUR).....	42
Tabulka 6: Struktura OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	45
Tabulka 7: Finanční alokace OP VK dle jednotlivých prioritních os	48
Tabulka 8: Podporované aktivity oblasti podpory 1.1.....	62
Tabulka 9: Podporované aktivity oblasti podpory 1.2.....	68
Tabulka 10: Podporované aktivity oblasti podpory 1.3.....	71
Tabulka 11: Výběrová kritéria pro posuzování projektu.....	90

Seznam schémat

Schéma 1: Vytýčení oblasti NUTS 2 a NUTS 3 v České republice.....	33
Schéma 2: Vzájemné vazby mezi cíly a prioritami OP VK.....	47
Schéma 3: Úroveň monitorovacího systému Strukturálních fondů a FS.....	86

Seznam grafů

Graf 1: Rozdělení finančních prostředků podle cílů v programovém období 2007-2013....	27
Graf 2: Stav čerpání ze SF a FS a národních zdrojů v mld. Kč, k 3. 2. 2011.....	36
Graf 3: Stav proplacených prostředků příjemcům dle jednotlivých OP.....	37
Graf 4: Vývoj měnového kurzu 2007-2011.....	38
Graf 5: Alokace prostředků z fondů EU v ČR pro tematické OP v cíli Konvergence.....	39
Graf 6: Počet předložených a realizovaných projektů ve Středočeském kraji, oblast podpory 1.1 (1. a 2. výzva).....	65
Graf 7: Počet předložených a realizovaných projektů v Jihočeském kraji, oblast podpory 1.1 (1. a 2. výzva).....	66
Graf 8: Srovnání počtu předložených a realizovaných projektů v rámci Středočeského a Jihočeského kraje, oblast podpory 1.1 (1. a 2. výzva).....	67
Graf 9: Počet předložených a realizovaných projektů ve Středočeském kraji, oblast podpory 1.2 (1. a 2. výzva).....	69
Graf 10: Počet předložených a realizovaných projektů v Jihočeském kraji, oblast podpory 1.2 (1. a 2. výzva).....	70
Graf 11: Počet předložených a realizovaných projektů ve Středočeském kraji, oblast podpory 1.3 (1. a 2. výzva).....	73
Graf 12: Počet předložených a realizovaných projektů v Jihočeském kraji, oblast podpory 1.3 (1. a 2. výzva).....	74
Graf 13: Počet předložených a realizovaných projektů prioritní osy 1 ve Středočeském kraji (1. a 2. výzva).....	75

Graf 14: Počet předložených a realizovaných projektů prioritní osy 1 v Jihočeském kraji (1. a 2. Výzva)	75
Graf 15: Porovnání objemu finančních prostředků za Středočeský a Jihočeský kraj v rámci schválených projektů v prioritní ose 1 (1. a 2. výzva).....	76

9 Přílohy

Seznam příloh

Příloha 1: Seznam použitých zkratk

Příloha 2: Finanční tabulka podle prioritních os a oblastí podpory

Příloha 3: Údaje o projektech podle jednotlivých OP a fondů EU

Příloha 4: Údaje o stavu čerpání finančních prostředků podle jednotlivých OP a fondů EU

Příloha 5: Čerpání finančních prostředků jednotlivých OP ve vztahu k pravidlu $n+3/n+2$

Příloha 6: Zjednodušené schéma implementační struktury OP VK

Seznam použitých zkratk

ČR – Česká republika

EHS – Evropské hospodářské společenství

EK- Evropská komise

ERDF – Evropský fond regionálního rozvoje

ES – Evropské společenství

ESF – Evropský sociální fond

EU – Evropská unie

EUR – euro

FS – Fond soudržnosti

HSS – Hospodářská a sociální soudržnost

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

NOK – Národní orgán pro koordinaci

NRP – Národní rozvojový plán

NSRR – Národní strategický referenční rámec

NUTS – Územní statistické jednotky

OP – Operační program

OP VK – Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

ŘO – Řídící orgán

SF – Strukturální fondy

ZS – Zprostředkovatelský subjekt

Prováděcí dokument Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Finanční rámec

Finanční tabulka podle prioritních os a oblastí podpory

V €, běžné ceny

Číslo prioritní osy / oblasti podpory	Název prioritní osy / oblasti podpory	Fond	Podíl na alokaci	EU	Národní zdroje					Celkové zdroje		Míra spolufinancování		Pro informaci	
					SR		kraj	obce	St. fondy	EU	ČR	EIB	Jiné zdroje		
					celkem	Národní veřejné zdroje									
1	Počáteční vzdělávání	ESF	34%	612 077 738	108 013 719	108 013 719	0	0	0	0	720 091 457	85%	15%	0	0
1.1	Zvyšování kvality ve vzdělávání	ESF	38%	233 347 650	41 178 997	41 178 997	0	0	0	0	274 526 647	85%	15%	0	0
1.2	Rovná příležitost dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	ESF	18%	108 497 793	19 146 669	19 146 669	0	0	0	0	127 644 462	85%	15%	0	0
1.3	Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení	ESF	18%	110 857 295	19 563 053	19 563 053	0	0	0	0	130 420 348	85%	15%	0	0
1.4	Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách	ESF	26%	159 375 000	28 125 000	28 125 000	0	0	0	0	187 500 000	85%	15%	0	0
2	Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj	ESF	35%	626 536 268	110 565 224	110 565 224	0	0	0	0	737 101 492	85%	15%	0	0
2.1	Vyšší odborné vzdělávání	ESF	12%	75 735 153	13 365 027	13 365 027	0	0	0	0	89 100 180	85%	15%	0	0
2.2	Vysokostřední vzdělávání	ESF	35%	220 320 446	38 880 079	38 880 079	0	0	0	0	259 200 525	85%	15%	0	0
2.3	Lidské zdroje ve V&V	ESF	33%	206 550 418	36 450 074	36 450 074	0	0	0	0	243 000 492	85%	15%	0	0
2.4	Partnerství a síť	ESF	20%	123 930 251	21 870 044	21 870 044	0	0	0	0	145 800 295	85%	15%	0	0
3	Další vzdělávání	ESF	16%	289 895 324	51 157 998	51 157 998	0	0	0	0	341 053 322	85%	15%	0	0
3.1	Individuální další vzdělávání	ESF	50%	144 947 662	25 578 999	25 578 999	0	0	0	0	170 526 661	85%	15%	0	0
3.2	Podpora nabídky dalšího vzdělávání	ESF	50%	144 947 662	25 578 999	25 578 999	0	0	0	0	170 526 661	85%	15%	0	0

Prováděcí dokument Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost

4.1a	Systémový rámec celoživotního učení	ESF	12%	210 862 611	37 211 049	37 211 049	0	0	0	248 073 660	85%	15%	0	0
4.1b	Národní systémové aktivity	ESF / KpZ		16 220 201	2 862 388	2 862 388	0	0	0	19 082 589	85%	15%	0	0
5a	Technická pomoc	ESF	4%	72 473 831	12 789 500	12 789 500	0	0	0	85 263 331	85%	15%	0	0
5.1	Řízení, kontrola, monitorování a hodnocení programu	ESF	90%	65 226 448	11 510 550	11 510 550	0	0	0	76 736 998	85%	15%	0	0
5.2	Informovanost a publicita programu	ESF	5%	3 623 692	639 475	639 475	0	0	0	4 263 167	85%	15%	0	0
5.3	Zvýšení absorpční kapacity	ESF	5%	3 623 691	639 475	639 475	0	0	0	4 263 166	85%	15%	0	0
5b	Technická pomoc	ESF / KpZ		648 808	114 496	114 496	0	0	0	763 304	85%	15%	0	0
5.1	Řízení, kontrola, monitorování a hodnocení programu	ESF	90%	583 927	103 046	103 046	0	0	0	686 973	85%	15%	0	0
5.2	Informovanost a publicita programu	ESF	5%	32 441	5 725	5 725	0	0	0	38 166	85%	15%	0	0
5.3	Zvýšení absorpční kapacity	ESF	5%	32 440	5 725	5 725	0	0	0	38 165	85%	15%	0	0
Celkem OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost				1 828 714 781	322 714 374	322 714 374	0	0	0	2 151 429 155	85%	15%	0	0
Z toho: Cíl Konvergence				1 811 845 772	319 737 490	319 737 490	0	0	0	2 131 583 262	85%	15%	0	0
Cíl Konkurenceschopnost				16 869 009	2 976 884	2 976 884	0	0	0	19 845 893	85%	15%	0	0

Údaje o projektech podle jednotlivých OP a fondů EU (EU a národní zdroje)

Operační program / Fond	RO	Podané žádosti		Žádosti vyřazené z administrace		Žádosti ve schvalovacím procesu		Projekty s vydaným Rozhodnutím / podepsanou Smlouvou		Finančně ukončené projekty	
		počet a	mil. Kč b	počet c	mil. Kč d	počet e	mil. Kč f	počet g	mil. Kč h	počet i	mil. Kč j
		od počátku období		od počátku období		aktuální stav		od počátku období		od počátku období	
OPD	MD	207	207 895,5	38	11 263,4	49	32 624,5	120	166 687,7	50	21 536,1
OP ŽP	MŽP	9 420	155 513,0	3 722	62 230,2	2 904	68 258,4	2 794	25 024,4	1 225	6 377,9
OP PI	MPO	9 541	105 030,5	1 904	22 742,4	2 618	35 919,5	5 019	42 703,8	1 623	6 411,5
OP LZ	MPSV	8 478	69 447,2	4 820	30 710,6	1 067	7 526,9	2 591	32 445,4	5	86,5
OP VaVpi	MŠMT	220	97 878,5	108	44 861,3	68	35 879,7	44	17 137,5	0	0,0
IOP	MNR	7 549	48 141,1	541	14 290,6	555	8 175,8	6 453	25 271,0	4 989	4 034,8
OP VK	MŠMT	11 695	74 470,3	6 447	44 582,6	1 437	8 428,0	3 811	19 262,7	11	74,7
OP TP	MNR	126	7 003,6	22	2 022,8	21	684,6	83	3 557,3	21	506,8
ROP SZ	RR SZ	788	33 618,2	494	15 835,8	60	2 482,4	234	15 157,9	87	4 265,0
ROP MS	RR MS	1 147	27 270,0	474	8 799,4	275	8 729,1	398	9 580,3	169	3 357,7
ROP JV	RR JV	1 183	30 434,4	629	11 467,7	45	3 705,1	509	15 402,7	323	7 650,3
ROP SM	RR SM	1 334	24 979,8	643	10 101,7	253	5 232,5	438	9 299,2	391	7 106,7
ROP SV	RR SV	1 137	36 107,8	578	16 397,0	142	4 888,7	417	14 276,2	216	5 119,6
ROP JZ	RR JZ	2 349	46 710,9	1 657	27 850,6	279	8 474,3	413	10 070,3	262	5 061,2
ROP SČ	RR SČ	1 151	24 251,6	599	10 933,6	118	3 082,0	434	9 795,7	171	3 691,4
OP PK	HMP	633	12 918,5	423	6 093,1	7	323,4	203	5 810,3	82	1 690,6
OP PA	HMP	2 334	12 387,0	1 845	9 521	5	32,9	484	2 475,3	16	38,2
ESF	-	22 507	156 304,5	13 112	84 814,2	2 509	15 987,8	6 886	54 183,5	32	199,3
ERDF	-	30 577	564 459,8	9 411	211 304,8	5 395	126 196,9	15 771	219 682,1	8 940	58 843,6
FS	-	6 208	293 293,7	2 421	53 585,0	1 999	92 262,9	1 788	150 092,3	669	17 966,0
NSRR	-	59 292	1 014 058,0	24 944	349 704,0	9 903	234 447,6	24 445	423 957,9	9 641	77 008,9

Poznámka:

- Tabulka zahrnuje údaje za individuální projekty (IP) a grantové projekty (GP).

- Projekty vybrané k realizaci Řídicím výborem OP ŽP, tj. projekty s dosud nepodepsanou Smlouvou / vydaným Rozhodnutím o poskytnutí dotace, jsou zahrnuty ve sloupci "Žádosti ve schvalovacím procesu".

- K datu generování je na úrovni NSRR evidováno 527 nedokončených projektů v celkové hodnotě 4,0 mld. Kč.

Zdroj: MSC2007 – 3. 2. 2011

Údaje o stavu čerpání finančních prostředků podle jednotlivých OP a fondů EU (EU a národní zdroje)

Operační program / Fond	ŘO	Celková alokace podpory 2007–2013		Podané žádosti		Projekty s vydaným Rozhodnutím / podepsanou Smlouvou		Proplacené prostředky příjemcům		Prostředky v souhrmných žádostech zaúčtovaných PCO		Certifikované výdaje předložené EK									
		mil. Kč	a	mil. Kč	b	%	b/a	mil. Kč	c	%	c/a	mil. Kč	d	%	d/a	mil. Kč	e	%	e/a	mil. Kč	f
OPD	MD	166 036,1	207 895,5	125,2	100,4	166 687,7	100,4	94 374,6	56,8	31 979,7	19,3	28 735,4	17,3								
OPŽP	MŽP	141 059,3	155 513,0	110,2	17,7	25 024,4	17,7	18 849,9	13,4	15 640,4	11,1	10 879,5	7,7								
OP PI	MPO	87 229,1	105 030,5	120,4	49,0	42 703,8	49,0	15 343,0	17,6	13 199,8	15,1	8 742,7	10,0								
OP LZZ	MPSV	52 564,7	69 447,2	132,1	61,7	32 445,4	61,7	8 772,9	16,7	6 301,0	12,0	5 669,0	10,8								
OP VaVpl	MŠMT	59 071,5	97 878,5	165,7	29,0	17 137,5	29,0	1 951,5	3,3	86,6	0,1	39,1	0,1								
IOP	MMR	45 293,6	48 141,1	106,3	55,8	25 271,0	55,8	4 528,6	10,0	4 035,8	8,9	2 619,9	5,8								
OP VK	MŠMT	52 189,8	74 470,3	142,7	36,9	19 262,7	36,9	9 076,8	17,4	1 618,8	3,1	847,4	1,6								
OP TP	MMR	7 097,8	7 003,6	98,7	50,1	3 557,3	50,1	892,8	12,6	882,7	12,4	502,2	7,1								
ROP SZ	RR SZ	21 435,2	33 618,2	156,8	15,157,9	70,7	7 319,2	34,1	6 692,6	31,2	3 441,9	16,1									
ROP MS	RR MS	20 616,1	27 270,0	132,3	46,5	9 580,3	46,5	4 955,5	24,0	4 702,4	22,8	3 691,7	17,9								
ROP JV	RR JV	20 490,3	30 434,4	148,5	75,2	15 402,7	75,2	9 491,3	46,3	9 178,4	44,8	7 119,6	34,7								
ROP SM	RR SM	19 133,9	24 979,8	130,6	48,6	9 299,2	48,6	8 258,6	43,2	8 108,9	42,4	6 404,9	33,5								
ROP SV	RR SV	19 087,1	36 107,8	189,2	74,8	14 276,2	74,8	8 941,4	46,8	7 902,0	41,4	6 070,1	31,8								
ROP JZ	RR JZ	17 728,4	46 710,9	263,5	56,8	10 070,3	56,8	5 517,0	31,1	5 452,6	30,8	660,6	3,7								
ROP SČ	RR SČ	16 085,1	24 251,6	150,8	60,9	9 795,7	60,9	4 621,5	28,7	3 961,1	24,6	2 219,3	13,8								
OP PK	HMP	6 751,1	12 918,5	191,4	86,1	5 810,3	86,1	2 752,4	40,8	1 202,5	17,8	1 003,7	14,9								
OP PA	HMP	3 115,2	12 387,0	397,6	79,5	2 475,3	79,5	1 413,5	45,4	598,7	19,2	420,6	13,5								
ESF	-	107 869,7	156 304,5	144,9	50,2	54 183,5	50,2	19 263,2	17,9	8 518,6	7,9	6 937,0	6,4								
ERDF	-	394 186,2	564 459,8	143,2	55,7	219 682,1	55,7	101 367,2	25,7	83 390,5	21,2	57 669,0	14,6								
FS	-	252 928,5	293 293,7	116,0	59,3	150 092,3	59,3	86 430,0	34,2	29 635,0	11,7	24 461,5	9,7								
NSRR	-	754 984,4	1 014 058,0	134,3	56,2	423 957,9	56,2	207 060,4	27,4	121 544,0	16,1	89 067,5	11,8								

Poznámka:

- Do NSRR patří ještě OP C113 přeshraniční spolupráce ČR–Polsko, na který je alokováno 258 mil. EUR.

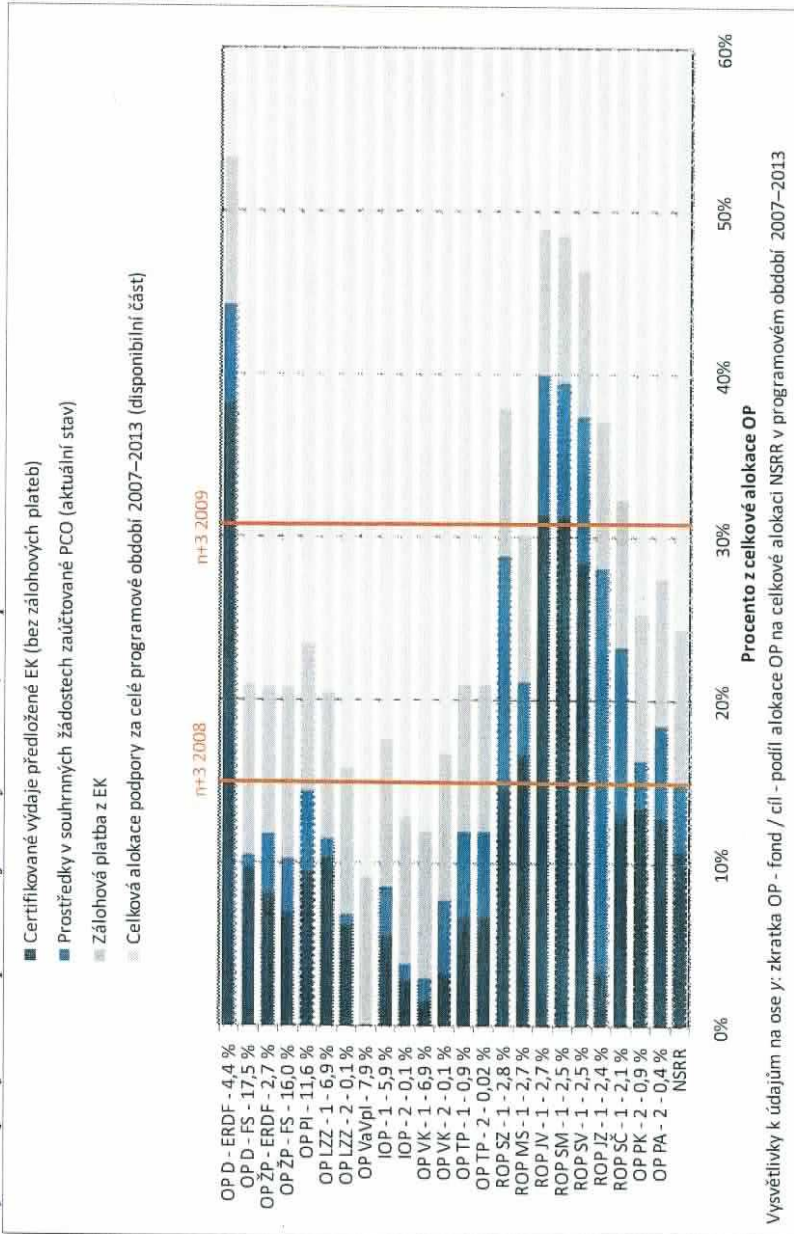
- Ve sloupci „Proplacené prostředky příjemcům“; „Prostředky v souhrmných žádostech zaúčtovaných PCO“ a „Certifikované výdaje předložené EK“ jsou zahrnuty údaje za IP a GG, nikoliv GP, a to z důvodu, že certifikace probíhá pouze na úrovni IP a GG.

- Projekty vybrané k realizaci Řídicím výborem OP ŽP, tj. projekty s dosud nepodepsanou Smlouvou / vydaným Rozhodnutím o poskytnutí dotace, jsou zahrnuty ve sloupci „Žádosti ve schvalovacím procesu“

- Měnový kurz: 1 EUR = 24,25 CZK - měsíční kurz převzatý z MSC2007. „Prostředky předložené k certifikaci“ a „Certifikované výdaje předložené EK“ jsou přepočteny kurzem v době zaúčtování v IS Viola, tj. kurz není shodný s aktuálním měsíčním kurzem.

Zdroj: MSC2007 – 3. 2. 2011

Graf - Čerpání finančních prostředků jednotlivých OP ve vztahu k pravidlu n+3 / n+2

Zdroj: MSC2007 – 3. 2. 2011

Prováděcí dokument Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost

ZJEDNODUŠENÉ SCHÉMA IMPLEMENTAČNÍ STRUKTURY OP VK

